

01-08-2015

Nu er det mit liv men uden min familie

En kvalitativ undersøgelse af mænd,
med anden etnisk baggrund end
danske, oplevelser af æresrelateret
vold.

Sara A. V. Nielsen
Speciale
Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde
Aalborg universitet
Vejleder: Marianne Skytte
Anslag: 239 471

Abstract

In this thesis, I investigate how men, belonging to ethnic minority in Denmark, experience honor-related violence from their families.

The analysis of this thesis is based on, a phenomenological approach to describe and understand the phenomena from the men's point of view.

The thesis' empirical data consist of two qualitative interviews with men, belonging to ethnic minority in Denmark. These men have been suffering under extensive honor related violence from their family and they are no longer in contact with their family, because of the violence.

The choice of theoretic are built from themes appearing from the empirical data, where the men's surroundings appear to have a major influence on how and which problems the men are experiencing in relation to honor related violence, from which they are suffering. This is why I have found following theories appropriate for this thesis; Labelling by Howard S. Becker, Social stigma by Erving Goffman and Shame & social bond by Thomas Scheff.

This thesis shows that the participating men, belonging to ethnic minority, has been victims in honor related violence from their family. The men also experience that violence is a common part of being, brought up as a boy in their surroundings. The men experience that the violence has an educational intent, and the violence is thereby a punishment for the men's non-accepted behavior. The men's experience of violence are therefore influencing the men's self-image and because of that, they are more vulnerable in seeking and achieving other social relations.

This thesis shows that the men are only seeking help when their possibility to stay with their family is vanished. One of them, through life-threats, and the other by threats of being kicked out from his family-home against his will. The investigation shows, that one of the reasons the men are not seeking help before, is that they fear, that seeking help or moving away from their parents will result in not only losing their family relations, but they are also in risk of losing other social relations to. Due to the fact that their situation or actions will not comply with the norms, of a normal and accepted behavior, in these social relation.

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
Indholdsfortegnelse	2
Kapitel 1 Indledning.....	6
Kapitel 2 Introduktion og problemfelt	7
2.1 Ære som årsag	7
2.2 Danmarks strategi mod æresrelaterede vold	7
2.3 Retlige rammer	8
2.4 Sociale indsatser	9
Kapitel 3 Litteraturstudie og begreber	10
3.1 Litteratursøgningen	10
3.2 Udvalgt litteratur	11
"Ung i 2011 – nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser"	11
"Mellom makt og avmakt - Om unge menn, tvangsekteskap, vold og kontroll"	12
"Brugerundersøgelsen om æresrelateret vold"	14
"Kortlægning af erfaringer med efterværn og behov for nye støttemuligheder"	15
"Social kontrol i etniske minoritetsfamilier"	16
"‘Familien betyder alt’ Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier"	17
3.3 Præsentation og diskussion af begreber	18
3.3.1 Kollektivistisk - og individuelt livssyn.....	18
3.3.2 Æresbegrebet	18
3.3.3 Æresrelaterede problemstillinger.....	19
Æresrelaterede Vold.....	19
3.4 Sammenfatning.....	21
Kapitel 4 Problemstilling	22
Kapitel 5 Problemformulering	23

Kapitel 6 Meta teori og metode.....	23
6.1 Fænomenologi	24
6.2 Kvalitativ metode	24
6.2.1 Forskningsinterview	25
Interviewguide	27
6.2.2 Målgruppe og Informantsøgning	28
Idealet.....	28
Informantsøgning	29
Praksis	30
6.2.3 Udvalgt empiri	30
6.2.4 Interviewsituationen	30
6.2.5 Interviewkontrakt og anonymitet.....	33
6.3 Databearbejdning.....	33
6.3.1 Transskription.....	34
6.3.2 Meningskondensering.....	34
6.4 Metodekritiske refleksioner.....	36
Kapitel 7 Præsentation af informanter	37
7.1 Marco.....	38
7.2 Mohammed.....	46
Kapitel 8 Analyse.....	53
8.1 Mændenes kamp om normalitet	53
8.1.1 Stemplingsteorien	53
Stempling	53
Håndtering af social stigmatisering.....	54
8.1.2 Diskussion.....	55

Mohammeds kamp mod stempling	55
Mohammeds håndtering af sin sociale stigmatisering	61
Marcos kamp mod stempling	63
Marcos håndtering af sin sociale stigmatisering	67
8.1.3 Delkonklusion for mændenes kamp om normalitet	69
Mohammed	69
Marco	71
8.2 Vold i nære relationer	72
8.2.1 Diskussion	72
Marco	72
Mohammed	79
Delkonklusion for vold i nære relationer	81
8.3 Skam og sociale bånd	83
8.3.1 De sociale bånd i familien	84
Diskussion	84
Marco	85
Mohammed	86
8.3.2 Reaktioner på skamfølelsen	86
Skammens kompas	87
Diskussion	87
Marco	88
Mohammed	89
8.3.3 Delkonklusion for skam og sociale bånd	91
Kapitel 9 Konkluderende diskussion og perspektivering	93

Litteraturliste	96
Links	97
Bilag 1 Interview med Mohammed*	
Bilag 2 Interview med Marco*	
Bilag 3 Interview med lederen fra BABA*	
Bilag 4 Interview med lederen fra R.E.D. Safehouse*	
Bilag 5 Feltarbejdsaftaler*	
Bilag 6 Interviewguide, leder fra R.E.D. Safehouse	
Bilag 7 Interviewguide, leder fra BABA	
Bilag 8 Interviewguide, Mændene	
Bilag 9 Litteraturskema	

**Bilag 1-5 er vedlagt på USB-enhed.*

Kapitel 1 Indledning

Etniske minoriteter har i mange år været på den socialfaglige dagsorden i Danmark, og i 2012 blev der fra Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, (dengang social og integrationsministeriet) lagt et særligt fokus på æresrelaterede konflikter som socialt fænomen og problemstilling blandt etniske minoriteter i Danmark. Hermed blev den Nationale strategi mod æresrelaterede konflikter formuleret.

Ifølge Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold omfatter æresrelaterede konflikter blandt andet vold i familien, som en reaktion for at genoprette eller beskytte familiens ære. Dette har inspireret mig til at undersøge, hvorledes fysisk-og psykisk vold generelt og ikke nødvendigvis æresrelateret vold, i familien opleves af den person hvorpå volden udøves.

Jeg har med denne undersøgelse valgt at fokusere på individniveauet, med hensigten om forstå hvordan at mænd med anden etnisk baggrund end dansk, oplever vold i familien og hermed hvordan at dette kommer til udtryk som et socialt problem.

Jeg har med denne undersøgelse til formål at undersøge, hvilke konsekvenser den enkelte oplever ved at være udsat for vold i familien.

I den offentlige diskussion om etniske minoriteter og æresrelaterede problemstillinger, tages oftest afsæt i mænd som værende udøveren af volden og i forskningen tages primært afsæt i kvinders oplevelser og problemstillinger inden for etniske minoriteter. Jeg har derfor valgt at denne undersøgelse skal tage afsæt i mænds erfaringer med vold i familien, og herunder hvilke problemstillinger og dilemmaer som mænd har i deres oplevelser med vold i familien.

Jeg har valgt at udføre denne kvalitative undersøgelse, med afsæt i de erfaringer og fortællinger som to unge mænd har bidraget med i forhold til deres oplevelser af æresrelateret vold.

Kapitel 2 Introduktion og problemfelt

Jeg vil i dette kapitel redegøre for, hvordan der i dansk kontekst arbejdes med æresrelateret vold. Eftersom denne undersøgelse beskæftiger sig med mænd, med anden etnisk baggrund end dansk, og deres oplevelse af at blive udsat for vold i familien i Danmark. Vil jeg i nedenstående beskæftige mig med æresrelaterede konflikter, og herunder æresrelateret vold, da jeg finder disse særlig relevante for denne undersøgelses perspektiv på mænd, med anden etnisk baggrund end dansk, og deres oplevelse af fysisk- og psykisk vold i familier.

2.1 Ære som årsag

1986 blev året hvor danske medier for første gang satte ære som årsagen for den ultimative voldsudøvelse, nemlig drab. Herunder blev æresrelateret vold i den mest endegyldige form, – nemlig æresdrab, præsenteret for den danske befolkning som et fænomen i blandt etniske minoriteter. Hvor en tyrkisk dreng blev dræbt af sin kærestes far, fordi faren havde lovet datteren væk til en anden i Tyrkiet. Endvidere i 2005 finder endnu et æresdrab sted, på den 18 årige Ghazala Khan, fordi at hun havde giftet sig mod sin families vilje. Tager man, et kronologisk tilbageblik i de æresrelaterede drab som er begået i Danmark, bemærkes det at der gennem tiden har været en del æresrelaterede drab, både på mænd og kvinder (<http://nyhederne.tv2.dk/article.php/id-3225512:kronologi-over-%C3%A6resdrab-i-danmark.html>).

Æresrelateret vold omhandler dog andet end drab, og der er inden for de seneste år udviklet et særligt fokus på æresrelateret vold, som et socialt problem i Danmark.

2.2 Danmarks strategi mod æresrelaterede vold

Der er i Danmark udviklet et skærpet fokus på æresrelateret vold. Et fokus der har medført at Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, på publiceringstidspunktet hed det Social -og integrationsministeriet, de den 6. juni 2012 udgav en nationalstrategi for den danske regering, mod æresrelaterede konflikter. I Denne strategi fremgår korte beskrivelser for, hvordan æresrelaterede konflikter kommer til udtryk. Herunder problematikker som social kontrol, tvangsægteskaber eller anden form for indskrænkning af individers handlefrihed med familiens ære som årsag for disse handlinger (Social- og integrationsministeriet, 2012: 10). *Den nationale strategi mod æresrelaterede konflikter*, præsenterer de initiativer og indsatser, som der forventes at blive iværksat, hvortil at der er afsat 24 Mio. kr. til finansiering af denne strategi i perioden år 2012 - 2015 (Social- og integrationsministeriet, 2012: 8). Den nationale strategi beskæftiger sig med, samt giver; et overordnet billede af samarbejdet og koordineringen mellem myndigheder og organisationer, opkvalificering af fagfolk, en særlig indsats mod genopdragelsesrejser, støtte til

unge, forebyggelse, oplysning og holdningsbearbejdelse samt viden og forskning på området. Den nationale Strategi præsenterer over 30 initiativer, og redegør samtidig kort for den eksisterende indsats mod æresrelaterede konflikter (Social- og Integrationsministeriet, 2012). Formålet med Den nationale strategi er, at berette om æresrelaterede konflikter og dets omfang ” *Det er vanskeligt at opgøre omfanget af æresrelaterede konflikter... Derfor skal der sættes effektivt ind mod æresrelaterede konflikter...* ”(Social- og Integrationsministeriet,2012:12). Dette vidner om, at æresrelaterede problemstillinger er et komplekst socialt problem. Strategien er udarbejdet af Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og den er baseret undersøgelser fra flere forskellige rapporter. Strategien har en klar tendens til, at sætte fokus på både de problematiske aspekter af det sociale arbejde med æresrelaterede problemstillinger, og det positive aspekt i det at der med strategien ønskes at forbedre indsatser og metoder:

”Men der behov for, at indsatsen målrettes. Der er behov for at styrke den tidlige og forebyggende indsats, så vi – når det er muligt – kan afhjælpe problemerne i tide. Der er desuden behov for at gøre op med den berøringsangst, der kan være i forhold til denne type sager – en berøringsangst, der bl.a. kan bygge på en misforstået opfattelse af, at problemerne skyldes en kultur, som man ikke skal blande sig i. Og der er behov for at sikre, at vi anvender de bedste metoder i arbejdet. Vi skal udbrede best practise, så der ikke anvendes tid og ressourcer på at opfinde nye metoder i de tilfælde, hvor vi allerede har virkningsfulde redskaber.“ (Social- og Integrationsministeriet, 2012:6).

2.3 Retlige rammer

Jeg vil nu kort præsentere et af de initiativer som indgik i den danske regerings nationale strategi mod æresrelaterede konflikter, hvor der i Lov om Social Service er foregået en tilføjelse under den del af loven som omhandler sociale indsatser som er til rådighed for voksne. Jeg har valgt at fremhæve denne lovændring, da denne omhandler de muligheder for sociale indsatser som tilbydes den målgruppe som jeg i denne undersøgelse beskæftiger mig med. Lov om Social Service § 12 a.:

”Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer over 18 år, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter, får mulighed for at få gratis rådgivning i henhold til § 10.

Stk. 2. Skønner kommunalbestyrelsen, at der er behov for det, skal personer over 18 år, der risikerer at blive eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt, tilbydes en handleplan.”

Denne lov er udgangspunktet for hvorledes, at der i det sociale arbejde i Danmark tages stilling til den sociale indsats som skal tilbydes voksne, som er udsat for æresrelaterede konflikter.

Derudover bliver der i vejledningen for denne lov, *Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier*(vejledning nr. 3), præsentation af den målgruppe som loven henvender sig til, som det fremgår af kapitel 2 nr. 63, ”*at ofrene for æresrelaterede konflikter ”er ofte unge piger og kvinder, idet det æreskodeks, der udløser konflikterne, primært handler om kontrol med kvindens seksualitet og ærbarhed. Unge mænd kan imidlertid også være ofre. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor den unge mand har en kæreste imod familiens ønske, ved valg af ægtefælle, ved homoseksualitet eller i tilfælde, hvor en ung mand ikke kan eller vil leve op til familiens krav om at kontrollere et andet familiemedlem eller har en uhensigtsmæssig eller kriminell adfærd.*”

Dette udgør retningslinjerne for socialarbejdere i Danmark, og udgangspunktet for den sociale indsats som kan tilbydes voksne i Danmark, og en beskrivelse af målgruppen for loven, samt korte oprids af hvilke problemstillinger, disse æresrelaterede konflikter indebærer. I præsentationen af målgruppen for de sociale indsatser som tilbydes ud fra denne lov, fremgår at unge mænd imidlertid også kan være ofre. Derved gives der udtryk for at denne sociale problemstilling-æresrelaterede konflikter, primært opleves hos piger og kvinder samt at problemstillingernes karakter hos pigerne og kvinderne er forskellig fra mændenes.

2.4 Sociale indsatser

Herunder præsenterer jeg de sociale indsatser, som der er målerettet personer der er udsat for æresrelaterede problemstillinger.

Landsorganisationen for kvindekrisecentre(LOKK) står bag hjemmesiden www.etniskung.dk, som er en hjemmeside der henvender sig til professionelle socialarbejdere med informationer, tilbud om kursus og rådgivning til det sociale arbejde med æresrelaterede problemstillinger. Derudover henvender denne side sig særligt til unge, med anden etnisk baggrund end dansk, hvor der tilbydes anonym rådgivning og vejledning, både via telefon, mail eller chat døgnet rundt samt mulighed for et personligt møde. Endvidere tilbydes der forældrerådgivning til forældre, der ”*Oplever udfordringer i forældrekontrollen, opdragelsen mellem to kulturer, familiekonflikter mv.*” (<http://www.etniskung.dk/For-fagfolk/Foraeldreraadgivning>).

Endvidere er der R.E.D Safehouse, et rehabiliteringscenter og midlertidigt botilbud, for unge der er på flugt fra æresrelaterede konflikter. Opholdsstedet er et Safehouse, det vil sige at adressen hertil ikke er tilgængelig for uvedkommende. Dette er en indsats som er målrettet kvinder, mænd og par. Det er muligt at kontakte R.E.D. Safehouse på mail eller telefon 24 timer i døgnet. Endvidere tilbyder R.E.D. Safehouse også fagkurser og rådgivning til professionelle, som måtte efterspørge viden i forhold til det socialfaglige arbejde på området (<http://red-safehouse.dk/om-os/>).

Kapitel 3 Litteraturstudie og begreber

3.1 Litteratursøgningen

I min søgen efter eksisterende litteratur, har jeg gjort brug af følgende søgeord *Æresrelaterede konflikter, æresrelateret vold, social kontrol og etniske mænd*. Dette er grundet denne undersøgelses problemfelt, som omhandler etniske mænds oplevelser af æresrelateret vold. Med æresrelateret vold tages der afsæt i både fysisk- og psykisk vold, der udøves i familien, hvilket er begrundelsen for at jeg udover æresrelateret vold også har søgt på æresrelaterede konflikter og social kontrol, da disse omhandler de begreber der bruges i det danske samfundsfaglige kontekst. En erfaring jeg primært har fra *den nationale strategi mod æresrelaterede konflikter*. Selvom at jeg med denne undersøgelse vil arbejde ud fra en dansk kontekst, har jeg valgt at søge efter litteratur på svensk og norsk. Dette er med udgangspunkt i at socialt arbejde i Danmark, Norge og Sverige bygger på en nordisk velfærdsmodel. Hvilket vil gøre erfaringer eller fund inden for det sociale arbejde, i disse særlige relevant lande, tilnærmelsesvis overførbare.

De ord som jeg søgt på inden for svensk litteratur er følgende *Heder, Pojkar* og *Män*. Oversat til dansk betyder disse ære, drenge og mænd, disse ord er med grundlag i at de erfaringer som der er med drenge kan vise sig at have relevans for mændene, idet at der kan være tale om nogen af de samme grundlæggende dilemmaer. Derfor har jeg i min søgen på svensk litteratur, også valgt at søge på ære, drenge og mænd. De brugte søgeord for at finde den norske litteratur er *ære, gutt* og *Menn*.

Ære, er det nøgleord som jeg har valgt at tage primært udgangspunkt i, under min søgen både i dansk, svensk og norsk kontekst, idet at jeg ser en relevans i at undersøge hvilke erfaringer der generelt er med ære, æresrelateret vold og æresrelaterede konflikter. Derfor er den valgte litteratur ikke valgt med afsæt i at dette skulle omhandle mænd eller drenge, da det bliver min erfaring at der i den aktuelle og eksisterende litteratur primært tages udgangspunkt i kvinder, piger eller børns perspektiver og oplevelser. Udvalgelsen af litteraturen er derfor udvalgt med baggrund i hvorledes at jeg har fundet den informativ i forhold til denne undersøgelse, om det kan tænkes at de erfaringer

der tager afsæt i kvinder, piger eller børn indeholder informationer som jeg vurderer kan anses for at være overførbare til mændenes situation, eller som sekundært beskriver et perspektiv på mændene. Derudover har jeg lagt fokus på litteratur, som omhandler personer som har en minoritets etnisk baggrund. Jeg har endvidere valgt at prioritere danske undersøgelser, idet at jeg med denne undersøgelse vil arbejde ud fra en dansk national kontekst.

Jeg har i min bearbejdning af, og som en del af udvælgelsesprocessen for den fundne litteratur udarbejdet et skema som værktøj til at give et systemisk overblik over litteraturen. Dette har jeg brugt til at udvælge den litteratur, som jeg har fundet have relevans og være informativ i forhold til mit fokus for denne undersøgelse. I skemaet indgår følgende kategorier: titel. Udgivet af, hvem forespørger undersøgelsen, hvad der undersøges og hvad undersøges der ikke, metodisk tilgange, hvad består data af, teoretiske udgangspunkter, eventuelt definition af æresbegrebet, definition af æresrelateret konflikter, omfanget af data og til sidst målgruppe (Bilag 9).

3.2 Udvalgt litteratur

Jeg vil nu fremhæve de dele af litteraturen, som har jeg har fundet særlig informationsgivende og relevant i forhold til en forhåndsviden forinden min egen søgen på empiri til denne undersøgelse.

”Ung i 2011 – nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser” er udgivet af Als Research APS i, oktober 2011 efterspurgt af, af ministeriet for børn ligestilling integration og sociale forhold herunder Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og integration, herefter kaldet MFI. MFI står for integrationspolitik, MFI er med til at afspejle Danmark et samfund, hvor indvandringen skal bidrage positivt, hvor alle mødes med respekt og forventning og hvor der stilles krav til dem, som ønsker at komme til Danmark, og hvor ny - ankomne mødes med klare rettigheder og pligter, som følger med det at blive en del af det danske samfund. Ifølge MFI, siger MFI efter at integration skal være en inklusionsproces, hvor både minoritetsborger og majoritetsborger skal bidrage til integrationen i det danske samfund (Mikkelsen, 2008; Ministeriet for Flygtninge & Integration, 2011:13). Formålet med rapporten er et behov for mere viden indenfor social kontrol og æresrelaterede konflikter, begrundet i en omfattende erfaringsdannelse fra bl.a. Rehabiliteringscenter for Etniske kvinder i Danmark (RED), pige- og ungdomsinstitutioner, Døgntakten, Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK), kommunale sagsbehandlere, politiet, lærere og fra unge, med anden etnisk baggrund, samt viden fra udenlandske undersøgelser. Institutionerne har givet grund til mistanke om, at der er unge fra nogle etniske familier, som er underlagt social kontrol med alvorlige konsekvenser, (Ministeriet for Flygtninge & Integration,

2011). Rapporten er særdeles relevant med hensyn til den forestående undersøgelses problemstilling, da den opridser forskellige faktorer og problemstillinger som kan have indflydelse og betydning for undersøgelsens målgruppe, og da den er udført på baggrund af omfattende kvantitativ data, kan den metodisk anses som særlig troværdig:

”...Cirka halvdelen af de nydanske unge må ikke have en kæreste for deres familie, mens ca. 25% oplever, at familien er med til at vælge deres ægtefælle, og ca. 25% er bange for, at familien vælger en ægtefælle imod deres vilje... at den sociale kontrol i forhold til uddannelse, venner og fritidsaktiviteter er langt mere begrænset...nydanske unge oplever en større eller mindre grad af begrænsninger på dette område ... at kun en mindre del af nydanske unge oplever sig socialt kontrolleret gennem overvågning, tvang og vold ... at pigerne på næsten alle områder er mere socialt kontrolleret end drengene ... at mange af de nydanske unge selv deler holdninger, der understøtter social kontrol ... at hensynet til familiens ære er en stærk faktor i forhold til at være socialt kontrolleret ... at nydanske unge med begge forældre eller kun mor i beskæftigelse på en række områder er mindre socialt kontrollerede end unge med ingen forældre eller far i beskæftigelse ... at nydanske unge med muslimsk baggrund på en række områder er mere udsat for social kontrol end nydanske unge uden muslimsk baggrund ... at de nydanske unge primært udsættes for social kontrol af deres forældre og herudover af mandlige familiemedlemmer”, (Ministeriet for Flygtninge & Integration, 2011:13).

Rapporten giver et indblik i kompleksiteten af æresrelaterede problemstillinger, og et nogenlunde alsidigt fokus på omfanget og arten af social kontrol. Rapporten er med til, at supplere min og herunder denne undersøgelses forståelse af æresrelaterede problemstillinger, hvilket vil medføre et mere nuanceret fokus på mændene i mit speciale.

”Mellom makt og avmakt - Om unge menn, tvangsekteskap, vold og kontroll” er udgivet af Institutt for samfunnsforskning, 2011, efterspurgt af Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, herefter kaldet SFI. formålet med rapporten er, at bidrage med en større forståelse af kompleksiteten af udfordringerne som drenge og unge mænd oplever med hensyn til æresrelaterede

problemstillinger. Rapporten har et klart medholdende syn på mændenes situation, især fordi rapporten fremhæver, gennem kvalitative undersøgelser, et dybgående aspekt af mændenes position. Informationer som denne rapport særligt bidrager med er, at de unge mænd er tilbageholdende med, at fortælle at de har det dårligt hjemme, blandt andet fordi de er bange for at fremstå som svage. Det er især problematikken om tvangsægteskaber som hovedsageligt associeres med piger/kvinder, som skaber et tabu for mændene. Rapporten er med til, at udpege at mænd oftest både ses som ofre for æresrelaterede problemstillinger, men også som udøver, hvilket skaber en dobbeltidentitet, (Institutt for samfunnsforskning, 2011).

”noen gutter og unge menn vokser opp med strenge regler under oppveksten. Flere av de intervjuede mennene har fått en autoritær opp- dragelse der lydighet og respekt for eldre står sentralt. De forventes å ta an- svar for familiens velferd og omdømme/ære, og innordne seg i fellesskapet. Andre foreldre oppdrar sønnene med mer fokus på tillit og dialog, og vektleg- ger sønnens individuelle evner og interesser. De kan likevel forvente innordning i forhold til fellesskapsverdier. I tilfeller der slike foreldre utøver press vil sønnen oppleve dette som et psykisk, og tildels internalisert press. Noen liberale foreldre kan bli overraskende rigide når konflikten tilspisser seg, mens andre er mer fleksible og kompromissorienterte.”, (Institutt for samfunnsforskning, 2011:122).

Rapporten har givet en indsigt i, hvilke former for æresrelaterede problemstillinger mænd står overfor i forhold til deres families forventninger. Mændene har oftest ansvar, idet de kan have forskellige roller: storebror eller eneste søn. Forældrene har urealistiske forventninger til mændenes præstationer i skolen, hvilke kan medfører afstraffelse i form af fysisk og psykisk vold. Endvidere har mændene skjulte kærester, hvor de tvinges til, at afslutte forhold og giftes sig mod deres vilje. Eller nægtes skilsmisse. Samtidig fremhæves det, i rapporten at mændene kan opleve manglende anerkendelse og være assimileret, idet at forældrene enten pådutter manden som værende ”for dansk” eller manden forsøger, at udvide sit handlerum i strid med forældrenes forventninger. Forældrene disciplinere manden ved enten at bruge fysisk vold, hån og krænkelser og andre forældre vælger, at appellerer til sønnens loyalitet og ansvar for familiens æreskodeks. Særligt belyser rapporten, mændenes medansvar idet at de skal passe på deres søstre ikke bliver rygtet, dvs. en dobbeltrolle, hvori manden både er kontrollør og omsorgsgiver. Rollen tildeles ikke altid af forældre men også fra kammeratskaber. En mand kan krænke en andens maskulinitet ved, at

betvivle denne mands kontrol over sin søster. Men på den anden side kan søster og bror også samarbejde om at holde kæreste-forhold skjulte for eksempelvis forældrene.

Gutterne advares af forældre og kammerater, om de kvinder som er opvokset i Norge generelt- de lærer hermed at se ned på, og frygte kvinder med samme baggrund som dem selv, samtidig med at deres tillid til egen dømmekraft svækkes: derfor kan de unge mænds ønske om en *ren kone fra oprindelseslandet* ses som et udtryk for en frygt, for at blive afvist eller domineret af *kvinder herfra*. Slutningsvis referere rapporten til, at unge som vokser op med klassisk patriarkalske værdier i en migrationskontakt, må forholde sig til modsætningsfyldte og tvetydige mandelighedsideal, (Institutt for samfunnsforskning, 2011:122).

Rapporten har været særlig relevant i forhold til, mit valgte undersøgelsesfelt, for det første fordi rapporten er baseret på en kvalitativ undersøgelse af mænd, dernæst giver den et andet billede af de æresrelaterede problemstillingeres karakter, og problemstillinger som er knyttet hertil. Fordi der tages fat i mændenes oplevelser og deres subjektive oplevelser relaterede hertil. Rapporten har samtidig gjort mig opmærksom på, at mændene kan være svære at italesætte, fordi de oplever, at de oftest ses som udøveren og ikke nogen som er underlagt æresrelateret vold, en forforståelse denne rapport er med til at afkræfte.

”Brugerundersøgelsen om æresrelateret vold” er udgivet af Servicestyrelsen i 2006, og udarbejdet af Landsorganisationen af kvindekrisecentre herefter kaldet LOKK. Socialstyrelsen er en del af Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Socialstyrelsen bidrager til, at Folketinges socialpolitiske beslutninger bliver omsat til effektive sociale indsatser til gavn for borgerne. Formålet med undersøgelsen er at fremhæve brugernes erfaringer med at søge og opnå hjælp i forhold til æresrelateret vold. Rapporten er baseret på en kvalitativ undersøgelse med 6 cases om kvinders og mænds erfaringer med at søge hjælp i forbindelse med æresrelaterede vold.

Undersøgelsen vil med udgangspunkt i kvalitativ empiri være troværdig, idet undersøgelsen er pålidelig og udsendt fra en anerkendt institution, dog kan den indsamlede empiri være farvet af nu tidens samfundsperspektiv, fordi der tale om en smal kvalitativ analyse er der ikke grundlag for, at drage konklusioner om generelle tendenser, men undersøgelsen giver i stedet et indblik i enkelte aspekter. Dette mindsker pålideligheden, idet at hvis undersøgelsen blev gentaget, eksempelvis efter nogle år, ville der være andre aspekter og synspunkter på samme sag (Harboe, 2010:91; socialstyrelsen, 2006). Undersøgelsen er en øjenåbner, for at der er manglende indsatser, der er målrettet målgruppen, som er udsat for æresrelateret vold ”

“Det er et gennemgående træk, at de interviewede har været i tvivl om, hvor de kunne søge hjælp

og støtte, da de havde behov for det. Tilsyneladende havde ingen af dem viden om, hvor man kunne få rådgivning målrettet ofre for æresrelateret vold. Det kunne tyde på, at der er behov for langt bedre oplysning til dem, der er i risiko for at blive ofre for æresrelaterede konflikter” (socialstyrelsen, 2006: 30).

Rapporten giver en dybere forståelse af oplevelsen af æresrelateret vold og konteksten volden opleves i. Undersøgelsen peger på at en forebyggende indsats, dvs. en tidligere indgriben, kunne have været fordelagtigt. Der tegnes et grundlæggende mønster i de fem cases. For det første at informanternes socialfaglige personer ikke vælger at underrette eller yde en indsats over for volden, som de udsættes for som børn. Endvidere er der et fællestræk for alle informanterne, at forældrene slår eller frihedsberøver dem.

“Det er således et træk ved disse fem cases, at hjælpen falder for sent, og at interviewpersonerne giver udtryk for, at de lider under det. Det forværrer således deres psykiske tilstand og levevilkår, at hjælpen kommer for sent. “(Socialstyrelsen, 2006: 33).

Rapporten har givet et indblik i, at der på tidspunktet hvor rapporten er udarbejdet, ikke er et særligt beredskab i forhold til henvendelser og sager omhandlende vold fra familien og æresrelaterede vold. Der pointeres også, at det oftest er ved et tilfælde, at personer som er underlagt æresrelateret vold får hjælp. Undersøgelsen har været relevant, idet den giver bevidsthed om personernes udsathed i forhold til æresrelateret vold, og hvordan der på mange fronter, særligt fra de socialfaglige enheder hos kommunerne, er mangel på kendskab og viden inden for dette felt.

“Kortlægning af erfaringer med efterværn og behov for nye støttemuligheder” er udgivet af Statens Institut for Folkesundhed herefter kaldet SIF, 2013. SIF har til opgave, at forske i den danske befolknings sundhed og sygelighed og gennemfører udrednings- og rådgivningsopgaver for offentlige myndigheder.

Formålet med rapporten er, at undersøge erfaringer med efterværn og behov for nye støttemuligheder for danske og nydanske mænd og kvinder, som har været udsat for partnervold eller æresrelaterede konflikter. Rapporten giver et indblik i, hvilke behov der er hos de borgere der er udsat for æresrelaterede konflikter og partnervold. Rapporten belyser at (Statens Institut for Folkesundhed, 2013).

“En væsentlig del af forklaringen på de udækkede behov er, at den støtte, som voldsproblematikker isoleret set udløser (fra Servicelovens § 109), udelukkende er henvendt til kvinder og primært har

fokus på akut bolighjælp og rådgivning. Der er ikke en tilsvarende regulering af indsatsen rettet mod voldsatte mænd. Kommunernes øvrige tilbudsvifte er bundet på bestemmelserne i Serviceloven, der i vid udstrækning følger borgernes funktionsniveau og sociale udsathed, hvor- for voldsudsatte mænd og kvinder uden sådanne problematikker kan have vanskeligt ved at få adgang til støtten.” (Statens Institut for Folkesundhed, 2013:62).

Rapporten giver et generelt billede af, hvilke forskellige udfordringer der er i forbindelse med indsatsen, der er målrettet kvinder og mænd, der er udsat for æresrelateret vold og konflikter. Dette har givet en indsigt i nogen af de mulige problemstillinger og dilemmaer, mændene oplever i forbindelse med at være udsat for æresrelateret vold (Statens Institut for Folkesundhed, 2013).

”Social kontrol i etniske minoritetsfamilier” er udarbejdet af Christina Elle og Kristine Larsen, Etnisk Konsulentteam, Center for Forebyggelse og Rådgivning, Socialforvaltningen herefter kaldet CFRS, i Københavns Kommune, I 2010. CFRS har til formål at vejlede og rådgive udsatte børn, unge og voksne, ved at man ser på målgruppen som værende en del af løsningen og ikke selve problemet. Rapporten er en undersøgelse af social kontrol i familier med etnisk minoritetsbaggrund med fokus på spørgsmålene: Hvad er social kontrol? Hvorfor opstår den? og hvordan påvirker den de unge i disse familier? Hvad kan man som professionel gøre for at hjælpe de unge? og hvordan arbejder man med disse familier?. Rapporten har baseret empirien på en holdningsundersøgelse med udgangspunkt i valgte cases, en metode der giver mulighed for at få et øjebliksbillede af autentiske historier (Ejrnæs m.fl., 2012:13-24: Center for Forebyggelse og Rådgivning, Socialforvaltningen,2010). Rapporten bidrager med supplerende viden om æresrelaterede problemstillinger, og om hvordan forældrene gennem kontrol herunder social kontrol korrigere børnenes adfærd.

“Social kontrol i etniske minoritetsfamilier udformer sig på mange måder, men vi taler om social kontrol, når familien kontrollerer, udstikker rigide retningslinier, sanktionerer eller forsøger at skræmme deres unge til at opføre sig på en bestemt måde...den sociale kontrol, vi her vil beskæftige os med, er, når unge bliver udsat for kontrol og sanktioner i forsøget på at få dem til at opføre sig på en bestemt måde, som familien har udstukket, og dette overskrider FNs børnekonvention og de rettigheder, børn og unge har i Danmark”, (Center for Forebyggelse og Rådgivning, Socialforvaltningen,2010:8)

Man kan tale for, at rapporten er en form for håndbog, der har til formål at give vidensdeling til

professionelle der står i en situation hvori de skal hjælpe borgereder er udsat og underlagt social kontrol i deres familier, i rapporten introduceres der nemlig for kulturagrammet, som er et redskab til at forstå konflikter i etniske minoritetsfamilier, udarbejdet af Lektor ved Institut for sociologi, socialt arbejde og organisation ved Aalborg Universitet Marianne Skytte I bogen ”Etniske minoritetsfamilier” (2007). Rapporten bidrager også med en bekræftelse af, at der i det sociale arbejde med personer i denne målgruppe, er behov for at anlægge et nuanceret og holistisk syn på personernes liv, og at det i arbejdet med målgruppen er vigtigt at man ikke drager forhastede konklusioner på baggrund af egne fordomme.

“Familien betyder alt’ Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier” er udbudt af Trygfonden og Danner og udarbejdet af Sofie Danneskiold-Samsøe, Yvonne Mørck og Bo Wagner Sørensen, 2011. Trygfonden står for at skabe mere tryghed i Danmark. Trygheds Gruppen er hovedejer i forsikringsselskabet Tryg og står bag TrygFonden, som varetager Trygheds Gruppens almenlystige arbejde. TrygFonden er initiativtager til en lang række projekter, der handler om at forbedre danskernes sikkerhed, sundhed og trivsel. Rapporten er en undersøgelse af karakteren af volden mod etniske minoritetskvinder i etniske minoritetsfamilier, samt en kortlægning af den hjælp som kvinderne kan få tilbudt eksempelvis på krisecentrene, med fokus på om indsatsen er tilstrækkelig eller kan forbedres. Rapportens empiri er baseret på kvalitative interviews med fokus på fremadrettede indsatser, undersøgelsen er pålidelig, idet der er foretaget 42 enkelt interviews med kvinder, der har været bosat på et krisecenter og oplevet æresrelaterede problemstillinger. Rapporten peger, at mange af disse kvinder ikke kan løsrive sig fra deres familier idet, familien betyder alt: *“Familien betyder alt», skrev Yasemin på sin arm. Det gælder for de fleste af de kvinder, vi har interviewet, at familien har haft afgørende betydning for, at volden har kunnet finde sted og for kvindernes vanskeligheder ved henholdsvis at bryde med volden og skabe sig en tilværelse uden vold. Familie forstås her i en udvidet betydning som relationer mellem mor, far og børn, relationer i stor- familien og slægten på tværs af nationale grænser”* (trygfonden, 2011:386).

Rapporten giver et indblik i nogen af de dilemmaer som personer, der har været udsat for æresrelateret vold oplever. Herunder hvor svært det er, at løsrive sig fra familiens forventninger og æreskodeks, kollektivet bliver fremhævet som værende mere værdigt og ærefuldt end det individualistiske, som klart er den røde tråd gennem rapporten.

3.3 Præsentation og diskussion af begreber

Jeg vil i dette afsnit præsentere de begreber, som jeg finder relevante og informative for denne undersøgelses fokusområde, begreberne er hentet i den allerede eksisterende litteratur.

3.3.1 Kollektivistisk - og individuelt livssyn

Jeg vil nu præsentere det kollektivistske- og individuelle livssyn, hvilket vil ske ud fra idealtypiske beskrivelser.

Inden for *det individualistisk livssyn* er det det individet som er i fokus, således er det op til individet at stå til ansvar for egne handlinger og liv ”*Et menneske har kun ét liv, og hun har ret til at opnå et lykkeligt liv ved at bruge dette ene liv på den måde, hun selv finder bedst.*”(Skytte, 2007:67). Derudover ligges der vægt på, i opdragelsen af sine børn, at barnet skal udvikle deres egne evner samt ”*at barnet skal blive i stand til at indgå indre aftaler med sig selv om, hvad der er godt og dårligt.*”(Skytte,2007:68).

Inden for *det kollektivistiske livssyn* er det familien som helhed der er i fokus, således er individets lykke er afhængig af hvorledes, at familien som helhed er velfungerende, derved er det familiens behov som helhed der er i fokus og der skelnes ikke mellem individernes behov(Skytte,2007:65+70). Herunder er det ikke individet alene, der står til ansvar for sine handlinger, ”*God eller dårlig adfærd påvirker hele familiens ære.*”(Skytte,2007:67).

3.3.2 Æresbegrebet

Jeg vil nu præsentere de definitioner af begrebet ære, som jeg møder i de forskellige rapporter. Det skal hertil nævnes, at det ikke er al litteraturen, som beskæftiger sig med ære og derved heller ikke redegør for en forståelse af begrebet Ære.

I de dele af litteraturen som beskæftiger sig med ære, tages der primært afsæt i ære som bestående af et indre og ydre perspektiv:

”*Det indre aspekt er subjektivt og relateret til en indre overbevisning om selvværd, hvorved ære har emotionel betydning og personlig kvalitet.*

Det ydre aspekt af ære er relateret til en offentlig fremvisning af selvværd, her i betydningen status. Ære fremstår således her som noget, der er til genstand for en offentlig vurdering” (Jareno et al.,2006:41).

Det indre og ydre æresbegreb bliver endvidere også italesat som vestligt og ikke –vestligt. Hvor det vestlige begreb omhandler det individuelle dvs. det indre æresbegreb og det ikke – vestlige står for det kollektivistiske dvs. det ydre æresbegreb. Hvor ære i højere grad er knyttet til traditioner i den vestlige forståelse og til religion i den ikke – vestlige forståelse, (ALS Research, 2011:26; Bredal,

2011:20; LOKK, 2009:3).

Inden for forskningslitteraturen om æresrelaterede konflikter, tages der særligt udgangspunkt i den norske socialantropolog Unni Wikans definition af det ydre æresbegreb, han definerer æresbegrebet ud fra et kollektivistisk syn, hvor æren omhandler, retten til respekt og krav på respekt, dog kun hvis normerne og traditionerne bliver overholdt i æreskodekset. Dvs. overholdes æreskodekset ikke mistes respekten og kravet på respekten ”og andre trækkes med ned, eftersom æren er kollektiv” (LOKK, 2009:3).

Unni Wikans definition repræsenterer det generelle udgangspunkt for det æresbegreb, som forskningen inden for dette felt tager udgangspunkt i. Der er dog dele af forskningen som ydermere har valgt at knytte dette kollektive æresbegreb primært til kvindernes dyd og adfærd, med afsæt i at det hovedsagligt er kvinderne der anses som kulturbærere, dvs. dem som har ansvaret for familiens kollektive ære, (Jareno et al., 2006:41-42; ALS Research, 2011:24; Rambøll & Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, 2013:3; Elle & Larsen, 2010:35). En æresforståelse som sammenkædes med den klassisk patriarkalske traditionsforståelse hvor mandens magt er afgørende: ”med henvisning til magt menes både farens magt over døtrene og ægteemandens magt over hustruen”, (ALS Research, 2011:25). Det er ud fra denne forståelse af ære, at æresrelaterede problemstillinger opstår, i det at der sker en uoverensstemmelse mellem individets - og kollektivets æreskodeks.

3.3.3 Æresrelaterede problemstillinger

I afsnittet *æresbegrebet* har jeg redegjort for, hvordan de udvalgte rapporter belyser æresbegrebet. Jeg vil nu med udgangspunkt i den eksisterende litteratur og som det fremgår i de forskellige rapporter, præsentere hvordan æresrelateret vold bliver beskrevet. Det skal dog nævnes, at de udvalgte rapporter bruger forskellige begreber herunder: æresrelaterede konflikter, æresrelaterede vold, æresrelaterede normer, æresrelaterede undertrykkelse, æresrelateret – og social kontrol. Derfor vil der herunder fremgå forskellige betegnelser.

Æresrelaterede Vold

Gennem litteratursøgningen redegøres der for kompleksiteten af æresrelaterede problemstillinger, herunder også et billede af hvor facetteret et socialfaglige område der er tale om. Litteraturstudiet henviser til, at æresrelaterede problemstillinger oftest vedrører: tvangsægteskab, genopdragelsesrejser og æresdrab m.m.. Endvidere dækker æresrelaterede konflikter også over problemstillinger angående social kontrol, undertrykkelse, kønsligestilling, individuelle rettigheder herunder valg af ægtefælle, kærester, venner og sociale aktiviteter, (Social- og

integrationsministeriet, 2012:8-13). Det fremgår at æresrelateret kontrol og æresrelaterede problemstillinger hovedsageligt opstår fordi mænd og kvinder, agerer mellem henholdsvis en kollektivistisk familiestruktur og et individualistisk omkringliggende samfund. Problemstillingen består heri af konflikten, at når mændenes og kvindernes ønsker ikke kan forenes med familiens forventninger, (ALS Research, 2011:24-30; Socialforskningsinstituttet, 2006:12-15;44-47). Derfor er æresrelaterede konflikter et socialt fænomen, som er betinget og påvirket af flere elementer. For det første omhandler det, at familiens og kollektivets interesser kommer før individets egne ønsker og valg. I forlængelse af dette har den enkelte et ansvarsforhold i forhold til dets eget adfærd, fordi dårlig adfærd falder tilbage på familiekollektivet. Dette kaldes for et æreskodeks, (Als Research ,2011:28-30):

”Ære handler om ret til respekt, i betydningen krav på respekt. Samfundet har pligt til at yde personen respekt, forudsat at reglerne i æreskodeksen er overholdt. I modsat fald mister personen sin ære (og andre trækkes med ned, eftersom æren er kollektiv)”
(LOKK, 2009:3).

Dvs. overholdes reglerne i gruppens æreskodeks, medfører dette et krav på respekt fra medlemmerne i gruppen. Hvis reglerne bliver brudt i æreskodekset, mistes æren og tabet rammer individet og kollektivet.

I dele af litteraturen tages der udgangspunkt i, at den kollektivistiske familiestruktur er domineret af patriarkalske traditioner, hvor kvinderne anses som kulturbærende og manden anses som familiens overhoved, det er nemlig kvinderne som har ansvaret for familiens ære udadtil. Det er især kvindens adfærd som forbindes til mandens kollektive ære, (Elle & Larsen,2010:10-11). Familiens migrations vilkår bliver også nævnt i dele af litteraturen som værende udslagsgivende, i forhold til hvilken værdier der tillægges den kollektive ære, da disse vilkår kan være med til at fastfryse kulturelle traditioner og værdier i mødet med det danske majoritetssamfund. Dette komplicere yderligere æresproblematikken (Jareno et al.,2006; Als research, 2011:10-11). Fremdeles fremgår det ligeledes i dele af litteraturen, at familiens ære ofte tillægges større betydning i situationer, hvor familien i forbindelse med migrationen har oplevet en devaluering af sin livstil eller økonomiske status, dvs. at familiens ære defineres ud fra et økonomisk perspektiv, hvor æren anses som familiens kapital (Jareno et al.,2006:42).

Æresrelaterede vold har til hensigt, at opretholde æreskodekset fordi at social kontrol bruges adfærdsregulerende, specielt for at forebygge kvindens ellers mandens afvigende adfærd og

beskytte familiens ære og traditioner. Konkret kommer social kontrol til udtryk, når familien begrænser eller hindrer mændene og kvinderne i forhold til at træffe selvstændige valg om: uddannelse, beskæftigelse, fritid, ægteskab/familie- og privatliv. Hvilket kan indebære konsekvenser i form af manglende deltagelse på lige fod med andre i majoritetssamfundet. Vælger manden eller kvinden, at optræde på en måde som familien finder æreskrænkende, kan familiens reaktion varierer fra forbud, trusler, psykisk vold til isolation, tvangsægteskab, genopdragelsesrejse, voldelig overgreb og i værste fald drab. Dog skal man have in mente, at familien oftest før at problemet eskalerer har forsøgt, at korrigere mandens eller kvindens adfærd på mindre drastiske måder (Als Research, 2014:20-23; Jareno et al., 2006:39).

3.4 Sammenfatning

Æresrelateret vold minder på mange måder om andre former for vold, der er derfor ikke tale om en fast definition, da den udøves både i form af fysisk og psykisk vold. Der hvor æresrelateret vold tager sig forskelligt ud fra andre former for vold er, at denne ikke opstår spontant men med en ide bag og derved en hensigt (Jareno et al., 2006:39).

Det fremgår af litteraturen, at der er divergerende udgangspunkter, når æresrelaterede problemstillinger omtales. Æresrelaterede vold kan på den ene side defineres som værende kønsbaserede vold (Danneskiold-Samsøe et al., 2011:29), hvori der tages udgangspunkt i de patriarkalske værdier og kvinden som kulturbærende (Elle & Larsen, 2012:35; Als research, 2009:3). På den anden side nævnes æresrelaterede konflikter, som værende konflikter mellem modstridende æreskodeks, i henhold til individets egne valg og kollektivets forventninger. Indenfor æresrelaterede konflikter tages der primært udgangspunkt i, at vold er afhængig af tre parter: udøveren, offeret og et bifaldende publikum (Danneskiold-Samsøe et al., 2011:31). Det skal tages i betragtning, at æresrelaterede vold udføres som en sanktion, pga. afvigende adfærd som er blevet offentlig kendt. I forlængelse heraf vil genoprettelsen af familiens ære, være bundet af sanktionering. Sanktioneringen skal desuden forbindes som en pligt, så familiens ære kan genoprettes. Udøveren melder sig efterfølgende stolt som gerningsmand, (Bredal, 2011:19ff.). Tages der udgangspunkt i kvindens rolle som kulturbærende i henhold til det kollektive æreskodeks, omtaler et pakistansk ordsprog, at: *"når en dreng gør noget forkert, kaster han skam over sig selv. Når en pige gør noget forkert, kaster hun skam over hele familien"*, (ALS Research, 2011:24). Dette kan være en af de forklaringsgrunde på litteraturens generelle tendens, til at udpege kvinder, med anden etnisk baggrund end dansk, som være udsat for æresrelaterede vold i større

omfang (Bredal, 2011:18). Endnu en forklaringsgrund kunne være den svage repræsentation af data omkring mænd, med anden etniske baggrund end dansk, og deres oplevelser af æresrelateret vold, hæmmer og tilbageholder mændenes fremtræden om deres egne æresrelaterede konflikter. Således at mændene oplever det som tabuiseret, og derved er de blandt andet bange for at virke svage (Ibid). Derudover kan dette specifikke fokus på kvinder, både som ofre for æresrelateret vold, men også generelt i forskningen blandt kvinder, med anden etnisk baggrund end dansk i Danmark, opleves som værende modarbejdende for etniske mænds ligestilling i forhold til de etniske kvinder (ALS Research, 2011:12). Da forskningen også peger på, at der inden for æresrelateret vold både er mandlige og kvindelige udøvere og ofre (Jareno et al., 2006 40+41; LOKK, 2009:30).

Kapitel 4 Problemstilling

Jeg har med baggrund i den eksisterende litteratur og forskning, inden for æresrelateret vold og mænd med anden etnisk baggrund dansk, erfaret at den aktuelle viden om og erfaringer med mænd med anden etnisk baggrund end dansk, som har været udsat for æresrelateret vold er smalt repræsenteret i forhold til den aktuelle viden, som fremgår inden for feltet, om kvinder og børn med anden etnisk baggrund end dansk.

Det er også min oplevelse, at sociale indsatser som er rettet mod mænd, med anden etnisk baggrund end dansk, som er udsat for æresrelaterede konflikter er svagt repræsenteret. Denne mangelfulde viden og svage fokus på mænd, med anden etnisk baggrund end dansk, som er udsat for æresrelateret vold, vækker min interesse. Idet at det medfører en refleksion om dette skyldes den tendens, som fremgår af den aktuelle litteratur på området.

I vejledningen til Lov om Social Service fremgår det, at personer som er udsat for æresrelaterede konflikter oftest er unge piger, men at unge mænd også kan være ofre for æresrelaterede konflikter, hvilket jeg forstår som et udtryk for, at mændene ikke på lige fod som pigerne eller kvinderne anses for at være ofre for æresrelaterede konflikter. Det er med afsæt i dette, at jeg bliver særlig nysgerrig på om dette skyldes at æresrelaterede konflikter som socialt problem ikke opleves af mændene i samme omfang som kvinderne, eller skyldes det igen de tendenser som fremgår af litteraturen. Har dette fokus medført at mændene oplever et tabu ved at fremstå som ofre for æresrelaterede konflikter. Det er derfor uvist om æresrelaterede konflikter er et omfattende socialt problem i blandt mænd, med anden etnisk baggrund end dansk, i Danmark.

Jeg finder det derfor særlig relevant at undersøge hvordan mænd, med anden etnisk baggrund end dansk, oplever æresrelaterede konflikter herunder æresrelateret fysisk-og psykisk vold.

Da forskningens manglende fokus og hermed information om mændene og deres oplevelser af æresrelaterede vold kan medføre en større sårbarhed. Det at der inden for det sociale arbejde dermed ikke er samme fokus på æresrelateret vold som socialt problem for mænd. Dette kan i værste tilfælde medføre at de aktuelle sociale indsatser mod æresrelaterede konflikter kan føre til en yderligere tabuisering, eller mangel på anerkendelse af at mændene kan være udsat for æresrelateret vold. Hvortil at det kun vil være mænd som oplever æresrelateret vold i særlig svær grad, der vil opsøge hjælp og som dermed er synlige for samfundet. Hvor mænd som oplever æresrelaterede vold i mindre grad, ikke vil opsøge hjælp eller ikke ved at de kan få hjælp, derved forbliver de usynlige for samfundet og er særlig socialt sårbare.

Jeg ønsker med denne undersøgelse at fremhæve mændenes perspektiv, og bidrage til en mere åben og nuanceret debat inden for æresrelateret vold i socialt arbejde. Derudover ønsker jeg at bidrage til at belyse hvilke, samt karakteren af, de problemstillinger som mændene oplever i forbindelse med at være udsat for vold fra familien, og dermed belyse både mindre - og sværere grad af vold som mændene oplever fra deres familier.

Jeg har valgt med denne undersøgelse, at fokusere på mændenes egne oplevelser af at være udsat for æresrelateret vold, hvilke problemstillinger mændene oplever, og hvilken indflydelse volden har for mændenes sociale liv.

Kapitel 5 Problemformulering

➤ Hvordan oplever mænd med anden etnisk baggrund end dansk, vold i familien?

- Hvilke problemstillinger oplever mændene i deres sociale relationer i og uden for familien, i relation til volden i familien?
- Hvilken baggrund er der for volden?
- Hvilke udfordringer oplever mændene omkring eventuelle forskelle mellem familiens - og majoritetskulturens normer for passende adfærd og familierelationer?

Kapitel 6 Meta teori og metode

Jeg ønsker at undersøge mænds oplevelser af at være udsat for vold i familien, der har medført at de har måtte forlade deres familie, ud fra et indblik i informanternes egne oplevelser. Der er hermed tale om en empirisk og deskriptiv problemformulering. Empirisk, idet at jeg skal finde min

besvarelse i den empiriske virkelighed og deskriptiv i det at der er tale om et spørgsmål, hvor besvarelsen indeholder en beskrivelse af fænomenet og ikke et spørgsmål som beskæftiger sig med normative implikationer (Jacobsen et al., 2012:14ff.). Dette bringer mig videre til mit ontologiske og erkendelsesteoretiske udgangspunkt, som udgør essensen af min videnskabsteoretiske position(Ibid:21).

6.1 Fænomenologi

Jeg har valgt at denne undersøgelse skal tage udgangspunkt i individets egne erfaringer med fænomenet også kaldet førstepersonsperspektivet (Jacobsen et al., 2012:238.), hvor jeg ikke ønsker at teoretisk rammesætte min empiri generering, men lade empirien lede vejen mod en teoretisk analyse. Dette udgør en fænomenologisk tilgang for min opnåelse af viden og erkendelse for denne undersøgelse.

Fænomenologien arbejder med tre primære begreber; *Bevidsthedens intentionalitet*, som omhandler at individets bevidsthed og fænomenet ikke kan observeres hver for sig, men i relation til hinanden og det er denne relation som udgør at det er individets ”... særlige indstillinger, forestillinger, opfattelser eller værdier, som former, hvad det, subjektet erfarer og erkender.” (Jacobsen et al., 2012:235.). *Epoché* er græsk for afbrydelse, dette udgør epistimologien inden for fænomenologien, og omhandler at forskeren i sin tilgang til fænomenet tilsidesætter antagelser af både dagligdags og videnskabelig karakter; den naturlige indstilling. Dette medfører muligheden for som forsker at opnå ”nye erkendelser og erhverve ny viden,” (Jacobsen et al., 2012:236.), samtidig med at dette gør det muligt for forskeren at se sin naturlige indstilling eller andre grundlæggende antagelser i et kritisk perspektiv(Jacobsen et al., 2012:236.). *Livsverden*, omhandler individets dagligdagsverden, den førvidenskabelige verden som tages for givet og ikke stilles spørgsmålstejn ved, herunder individets ”daglige erfaringer af kropslig, social og praktisk karakter.” (Jacobsen et al., 2012:237.). Det er livsverdenen og herunder bevidsthedens intentionalitet, som udgør fænomenologiens interessefelt.

6.2 Kvalitativ metode

Jeg har med afsæt i min fænomenologiske positionering valgt at arbejde kvalitativt i min indhentelse af empiri. Da jeg har behov for et dybdegående indblik i individets livsverden, herunder mændenes erfaringer med at være udsat for vold af deres familie og da det er disse erfaringer som er styrende for undersøgelsens analyse og dermed for min erkendelse af ny viden,

Dermed vil en kvalitativ metode for indhentelse af egen empiri være mest fyldestgørende idet at denne betegnes som værende en undersøgende og udforskende metode, hvilke gør det muligt for mig at efterleve fænomenologiens epoché, at tilsidesætte mine naturlige indstillinger i min søgen på viden (Jacobsen et al, 2012:236).

Jeg har valgt at udføre semistrukturerede enkeltpersons forskningsinterviews, hvilket også kendes som semistrukturerede livsverdensinterviews, der *"forsøger at forstå temaer fra den daglige livsverden ud fra interviewpersonernes egne beskrivelser"* (Kvale og Brinkmann, 2009:45).

6.2.1 Forskningsinterview

Med semistrukturerede livsverdensinterviews vil jeg søge *"at indhente beskrivelser af interviewpersonernes livsverden med henblik på at fortolke betydningen af de bekræftede fænomener."* (Kvale og Brinkmann, 2009: 45). Det kvalitative forskningsinterview er bestående af tolv aspekter: *Livsverden, Mening, Kvalitativt, Deskriptivt, Specificitet, Bevidst naivitet, Fokuseret, Flertydighed, Forandring, Sensitivitet, Interpersonel situation og Positiv oplevelse* (Kvale og Brinkmann, 2009:46). Disse aspekter vil jeg i det følgende redegøre betydningen af med afsæt i min fænomenologiske position.

Det kvalitative forskningsinterview kan minde om en hverdagssamtale, da denne består af almindeligt sprog og ikke hårde/Kvantitative data, hvilket betegnes af aspektet *kvalitativt* (Kvale og Brinkmann, 2009:48). Da der er tale om et semistruktureret interview, betyder dette at jeg som interviewer stiller åbne spørgsmål til informanten, ud fra bestemte temaer som jeg har fundet særlig relevante for besvarelse af undersøgelsens problemformulering, hvor informanten igennem sin besvarelse kan fremhæve de dimensioner som informanten finder vigtige, hvilket betegnes af aspektet af at være *fokuseret*. Jeg er som interviewer derfor den styrende i interviewsituationen, idet jeg som interviewer vil forsøge at holde informantens referenceramme inden for undersøgelsens problemfelt. For at holde fokus på emnet vil jeg forud for interviewet udarbejde en interviewguide der har funktionen som emnesættende for dagsordenen eller referencerammer for mine spørgsmål til interviewpersonen (Ibid:45). Da der i denne interviewform er tale om en semistruktureret udførelse, er interviewet bygget på en dialog mellem mig som intervieweren og informanten. Som nævnt tidligere er det intervieweren, der sætter dagsordenen og derved har jeg en styrende funktion for interviewets emne og igennem mine spørgsmål kontrollerer jeg også hvilke spørgsmål der følges yderligere op på. Der er derfor tale om en envejsdialog, hvor det er *"interviewerens rolle er at spørge, og informantens rolle er at svare"* (Kvale og Brinkmann, 2009:51). Den information, som

jeg søger, er i informantens magt, eftersom at informationen udgør informantens egne erfaringer og oplevelser af undersøgelsens temaer, som omhandler aspektet *livsverden*. Det derfor vigtigt at jeg som interviewer er opmærksom på at skabe en god interviewdialog. Da jeg med mit tema søger beskrivelser af hvad der kan være følelsesmæssige voldsomme oplevelser for informanten, er det særlig vigtigt, at jeg anmoder om adgang til informantens erfaringer uden at være for styrende og dominerende, da dette kan medføre at informanten tilbageholder information. Dette kan ske som en protest mod interviewerens dominerende tilgang men også som en konsekvens af at jeg som interviewer ikke giver interviewpersonen plads til at svare færdigt, dette kan komme ved at jeg som interviewer afbryder interviewpersonen (Kvale og Brinkmann, 2009:53). Denne åbenhed betegnes af aspektet *interpersonel situation* ”*Den indhentede viden produceres gennem det interpersonelle samspil i interviewet*”(Kvale og Brinkmann, 2009:46). Dermed repræsenteres også aspekterne *Bevidst naivitet* og *Deskriptivt*, men det afspejler også min fænomenologiske position *epoché*, hvor der er behov for at jeg tilsidesætter min *naturlige indstilling* for at opnå ny viden. Det der betegner aspektet *specificitet* er, at interviewet har til hensigt at indhente ” ... *beskrivelser af specifikke situationer og handlinger, ikke generelle meninger.*” (Kvale og Brinkmann, 2009:48). Hensigten med interviewet er at viden produceres via fortolkning af det som siges, og hvordan det siges samtidig med at det er op til intervieweren at løbende at bekræfte og sikre meningen ved at formulere det budskab som intervieweren har modtaget fra informanten og sende det tilbage til informanten til en af-eller bekræftelse af meningen for informantens budskab. Dette betegner aspektet *mening*. I det kvalitative forsknings interview har jeg som interviewer mulighed for at spørge yderligere ind til informantens svar, som kan være modstridende og flertydige. Dette betyder ikke, at informanten ikke kan have modstridende oplevelser, da dette kan afspejle de modsigelser som informantens relation til temaet og dagligdagsverden er bestående af, uanset vil tillægsspørgsmål afklare dette, hvilket betegnes af aspektet *flertydighed* (Kvale og Brinkmann, 2009:49). I interviewsituationen skabes der en refleksion og derved en læreproces som giver anledning til at der kan ses andre relationer der har relevans for emnets belysning, ”*hvor betydningen af de temaer, der beskrives af interviewpersonerne, ikke længere er de samme efter interviewet.*” (Kvale og Brinkmann, 2009:49). Dette betegner aspektet *forandring*, der blandt andet er afhængig af det førnævnte aspekt *åbenhed*. Da der er tale om et semistruktureret interview, betyder dette at situationen hermed er meget afhængig af interviewerens udførelse, hvilket også medfører, at den viden, som produceres herfra, ikke er let at reproducere. Dette er også under indflydelse af informanten og den interaktion som sker i mellem intervieweren og informanten,

dette betegner aspektet *sensitivitet*. Det er muligt at søge mod en mere reproducer-venlig viden ved at udarbejde en specificeret interviewguide og kun stille spørgsmålene herudfra. Dette skaber dog en distance fra den åbenhed som denne form for interview ellers arbejder udefra (Kvale og Brinkmann, 2009:49). Det sidste aspekt er *positiv oplevelse*. Dette betegner den oplevelse, som informanten går fra et vellykket interview med, efter at have brugt den afsatte tid til at tale indgående om hans erfaringer og oplevelser af et emne, hvilket kan medføre at informanten får en ny indsigt i sin livssituation (Ibid:50). Jeg har med denne hensigt om, at informanten opnår en positiv oplevelse af interviewet valgt efter selve interviewet at tale med informanten om hans oplevelse inden mødet afsluttes.

Interviewguide

Da jeg har valgt at udføre kvalitative forskningsinterviews, har jeg som en del af denne metode valgt at udarbejde interviewguides til interviewene, disse indeholder emner for interviewet og herunder forslag til yderligere spørgsmål inden for emnerne til informanten. Jeg har via interviewguiden kunne foretage prioritering af emner og derved bevare overblikket under interviewet og i forhold til den afsatte tid. Hermed fungerer interviewguiden som et værktøj til at sikre indhentelse af de informationer som jeg forinden interviewet har vurderet som særlig relevante til besvarelsen af denne undersøgelses problemformulering (Kvale og Brinkmann, 2009:45). Interviewguidens emner er udarbejdet med inspiration fra den viden, jeg har opnået om emnet via af den eksisterende litteratur på området samt min forforståelse. Emnerne i interviewguiden er:

- *Oplevelser af æresrelateret vold*, dette har til hensigt at få informanten til at beskrive hans oplevelser af være udsat for vold fra familien, herunder både i mindre og større omfang.
- *Råd og vejledning*, som har til hensigt at få informanten til at beskrive hvorledes han har forsøgt at søge støtte vejledning eller få hjælp grundet volden, igennem relationer eller socialfaglige indsatser eller hvorfor han ikke har gjort dette.
- *Kontakten til R.E.D. Safehouse*, dette emne har til hensigt at få informanten til at fortælle om hvordan og om der var nogen der hjalp ham med at komme i kontakt til R.E.D. Safehouse.

Interviewguiden kan følges meget stramt eller let. Jeg tager afsæt i undersøgelsens fænomenologiske tilgangs *epoché*, hvor at det er gældende ” *For at en analyse af et fænomen, som det fremtræder for os, skal blive så udtømmende som muligt, må vi sætte parentes om den naturlige indstilling i det øjeblik, vi fokuserer på et givent fænomen.*”(Jacobsen et al, 2012:236). Jeg har

derfor valgt at følge interviewguiden meget løst. Den har dermed kun som formål at sikre særlig relevant information ved at emnesætte og derved være igangsættende for interviewsamtalen. Dette medfører at jeg tilsidesætter mine egne antagelser, Men jeg igennem uddybende og opfølgende spørgsmål som tager udgangspunkt i informantens svar, søger ”*at skærpe koncentrationen om fænomenet og dets egentlige betydning i relation til subjektet.*” (Jacobsen et al, 2012:236). Der er hermed fokus på at lade informanten præsentere information om fænomenet, som jeg ikke havde kunne forestillet mig. Derved opnås nye erkendelser og viden som har afsæt i informantens egne oplevelser inden for emnet, hvilket er formålet med min fænomenologiske tilgang.

6.2.2 Målgruppe og Informantsøgning

Jeg vil nu argumentere for mine valg og fravalg for informanter, samt redegøre for min søgning efter informanter til denne undersøgelse.

Jeg er opmærksom på, at min problemformulering omhandler intime og særlig følsomme oplysninger. Jeg er derfor bevidst om, at min målgruppe kan være svær at komme i kontakt med, hvilket jeg under min søgning efter informanter også bliver bekræftet i. Jeg har derfor valgt at denne undersøgelses primære informanter skal være mænd over 18 år med anden etnisk baggrund end vesteuropæisk. Dette valg er inspireret af den eksisterende forsknings målgrupper. Jeg har valgt ikke at tage afsæt i specifikke nationaliteter, med hensigten om ikke at indsnævre feltet af mulige informanter yderligere og dette har sammen med mit valg for at honorere informanten med et gavekort, til hensigt at fremme en større tilgang af informanter.

Idealet

I mine overvejelser omkring valg af empiri, havde jeg som udgangspunkt et ønske om at finde mænd, der var i forskellige stadier i deres liv. Hermed menes mænd som havde og ikke havde stiftet familie, samt mænd som havde udeboende og voksne børn og evt. mænd som havde børnebørn, da jeg havde en forventning om at dette kunne have belyst de problemstillinger som deres oplevelser af volden havde i sammenhæng med deres livsstadie og ikke mindst at deres varierende livserfaringer kunne have medført forskellige beskrivelse som var mere eller mindre påvirket af en refleksion fra deres eget aktuelle livsstadie. Jeg havde derudover også et ønske om, at empirien skulle omhandle mænd, som havde oplevet forskellige grader af vold fra familien. Herunder nogen som havde oplevet vold og begrænset handlefrihed, som havde effekt af at påvirke dem i mindre grad og mænd som havde oplevelser af dette i sværere grad. Dette ville have til hensigt at kunne beskrive mændenes oplevelse ud fra et bredere erfaringsgrundlag. Endvidere ønskede jeg, at informanterne

ville have haft forskellige etniciteter, da jeg ønsker at belyse fænomenet uden at sætte dette i specifik relation med en enkelt etnicitet. Derudover ønskede jeg at empirien ville bestå af 3-5 informanternes personlige oplevelser og erfaringer. Jeg havde en forventning om maks 5 informanter med afsæt i at empirien ikke må være mere omfattende, end at jeg kunne nå at bearbejde samt analysere denne grundigt inden for projektets tidsramme.

Informantsøgning

Jeg valgte at tage kontakt til R.E.D. Safehouse. Der fremadrettet vil blive omtalt som ”RED”. Dette er et midlertidigt og skjult opholdssted for unge under 30 år som er udsat for æresrelaterede problemstillinger(<http://red-safehouse.dk/>), som har medført at de ikke længere kan opholde sig i eget hjem. Det vil sige at de også har med min ønskede målgruppe at gøre, der er i denne situation tale om personer som har oplevet æresrelaterede problemstillinger i særlig svær grad. Jeg kontaktede Dialogkorpset, der hører under Ministeriet for børns ligestilling, integration og sociale forhold. Dialogkorpset består af unge mænd og kvinder som holder foredrag om deres egne oplevelser med æresrelaterede problemstillinger (<http://sm.dk/arbejdsomrader/integration/aeresrelaterede-konflikter/dialogkorpset>). Derudover kontaktede jeg BABA, som er en organisation, der arbejder med at styrke etniske minoritetsfædre i at deltage i deres børns liv(<http://www.baba.dk/about-1/>). Lederen Asim meddelte, at det desværre ikke var muligt for ham at formidle kontakt til eventuelle informanter inde fra BABA, da dette ikke var foreneligt med foreningens værdier og generelle relations-opbyggende arbejde.

Jeg har også efterspurgt formidling af kontakt til mulige informanter igennem mit personlige netværk af socialarbejdere, men uden held.

Jeg valgte i min søgning på informanter, at udforme en plakat som kontaktpersonerne på de enkelte steder kunne videresende, hænge op eller bruge som henvisning i formidlingen af kontakt til eventuelle informanter. På plakaten fremgår det, at jeg søger målgruppen; mænd over 18 år, med anden etnisk baggrund end vesteuropæisk, som bor i Danmark. Derudover har jeg valgt at informere om, at jeg er uddannet socialrådgiver og er i gang med en akademisk overbygning, med henblik på at fremme en oplevelse af, at informanterne kan forvente at møde en vis grad af professionalisme. Dette har jeg fundet hensigtsmæssigt, idet mændenes oplevelse af at være udsat for vold fra deres familie, omhandler meget personlige og eventuelt særlige følsomme oplysninger.

Derudover fremgår det af plakaten, at denne undersøgelse startede som et samarbejde for 2 personer, et samarbejde der senere i undersøgelsesforløbet ophørte.

Praksis

Jeg fik kontakt til to informanter, Marco og Mohammed, igennem lederen på R.E.D. Safehouse. Marco og Mohammed har begge oplevet vold fra deres familier i så svær grad, at de måtte flygte hjemmefra. Det viser sig derudover at de begge inden for de seneste år, har deres seneste oplevelser og erfaring af, at være udsat for vold fra deres familie. Mohammed er 22 år og single, Marco er 18 år og samboende med sin kæreste, begge er de i gang med en ungdomsuddannelse og begge er de flyttet ud af R.E.D. Safehouse og har fortsat en kontaktperson tilknyttet fra R.E.D. Safehouse. Endvidere er de begge fra Irak og ankommet til Danmark sammen med hver deres familier som flygtninge. Marco var 4 år da han ankom til Danmark, og Mohammed var 9 år, da han ankom til Danmark.

Derudover tilbød lederen fra R.E.D. Safehouse og Asim Latif, som er en af lederne af BABA, at stille sig til rådighed for interviews, hvilket jeg takkede ja til med en forventning om at de ville kunne bidrage med yderligere viden om mændenes situation ud fra deres praktiske erfaringer. En viden jeg ville kunne bruge som yderligere inspiration for andre perspektiver på problemstillinger inden for undersøgelsens fokus.

6.2.3 Udvalgt empiri

Denne undersøgelse beskæftiger sig med førstepersons perspektiv, som fremgår igennem interviewene med Marco og Mohammed, hvor de fortæller om deres egne oplevelser og erfaringer fra at være udsat for vold fra deres familier. Disse interviews udgør det empiriske udgangspunkt for denne undersøgelses analyse. Men da det kun var muligt for mig at komme i kontakt med to personer inden for min målgruppe, valgte jeg at takke ja til interview med lederen af R.E.D. Safehouse og lederen af BABA. Fokus for denne empiri-indhentelse var deres generelle erfaringer med undersøgelsens målgruppe, hvilket udgør et tredjepersonsperspektiv. Disse interview indhentede jeg med hensigten om at tilegne mig generel information om mænd udsat for vold fra familien, med hensigten om at sondere feltet for eventuelle problemstillinger eller perspektiver til problemformuleringen som jeg ikke selv havde taget højde for kunne have særlig indflydelse. Derfor vil empirien som er indhentet fra lederne ikke indgå i undersøgelsens analyse.

6.2.4 Interviewsituationen

Interviewene med Marco og Mohammed blev afholdt i et mødelokale på Aalborg universitet, i København. Jeg valgte at medbringe lysestager og et mindre udvalg af drikkevarer samt en skål med snacks. Dette var med formålet om at skabe en mindre højtidelig og mere afslappet stemning.

Jeg valgte at mødes med Marco og Mohammed ved hovedindgangen, hvilket gjorde det mere overskueligt for dem begge at finde frem. Mødelokalet hvor interviewet skulle foregå lå et par minutters gang fra hovedindgangen, en gåtur jeg valgte at bruge til small-talk, med henblik på at skabe en god og afslappet kontakt med informanten, som kunne føres videre ind interviewsituationen.

Jeg har været særlig opmærksom på at skabe trygge og afslappede rammer samt at være anerkendende i min kontakt til informanterne, da interviewet er bygget på informanternes personlige oplevelser af stærke følelsesmæssige oplevelser, derfor er der tale om en situation hvor informanten deler meget personlige detaljer om deres liv, hvilket medfører en meget sårbar situation.

Den viden som produceres igennem et forskningsinterview, konstrueres via et samspil mellem interviewer og informanten. Jeg var derfor i interviewsituationen meget bevidst om at stille spørgsmål med afsæt i relationen og den stemning som var i situationen. Jeg valgte derfor i begge interviews at starte op ved spørge informanterne, om de ville fortælle lidt om sig selv, hvorefter jeg i begge interviews valgte at følge op med at spørge ind til årsagen til at de kom i kontakt med R.E.D. Safehouse. Derfra lod jeg spørgsmålene følge deres historie. Det vil sige at mine spørgsmål herfra primært var af uddybende og specificerende karakter med udgangspunkt i informantens svar. Under interviewet med Marco måtte jeg gentagende gange spørge særligt ind til hans beskrivelse eller gentage hans udsagn for at bekræfte om jeg havde forstået meningen i hans beskrivelse. Dette skyldtes at Marco under interviewet for det meste sad med hovedet nedaftøjet og knækkede nødder mellem fingrene, mens at han talte meget lavt. Jeg oplevede Marcos stemmeføring og kropssprog samt nødde-knækningen som et udtryk for at Marco var meget nervøs for blandt andet hvordan at jeg ville reagere på de personlige informationer som han delte med mig. Marco fortalte dog om hans erfaringer og oplevelser uden større ophold. Jeg var derfor meget bevidst på at lade Marco styre tempoet af interviewet og ikke afbryde Marco i hans beskrivelser samtidig med at jeg sørgede for at min kropsholdning var åben, med armene frit hængene eller liggende på bordet og at jeg ikke var foroverbøjet mod Marco for ikke at virke for anmassende, derudover var jeg meget bevidst om give udtryk for aktiv lytning. I de dele af interviewet hvor Marco fortæller om særlig voldsomme oplevelser, lagde jeg vægt på at være anerkendende over for den indsats og kamp som Marco oplevede, for at bevare en anerkendende relation og ikke medvirke til at gøre Marco mere nervøs.

Under interviewet med Mohammed, oplevede jeg, at Mohammed måtte sættes i gang via direkte spørgsmål. Og jeg oplevede gentagende gange, at Mohammed tøvede i sine beskrivelser. Jeg erfarede at hvis jeg kom med ”tænkte eksempler” og derved uddybede hensigten med mit spørgsmål, var Mohammed mere sikker i sine besvarelser. Jeg måtte under interviewet med Mohammed være mere styrende i samtalen for at holde Mohammed inden for emnet, hvor jeg lyttede aktivt til Mohammeds besvarelse, og hvis han i længere tid talte om noget, som jeg ikke kunne relatere til emnet, valgte jeg at spørge uddybende ind til Mohammeds tidligere besvarelser, som var i relation til emnet. Dette var en strategi, jeg benyttede mig af, for ikke at virke for anmassende og styrende, samtidig med at jeg var bevidst om at jeg igennem mit kropssprog var aktiv lyttende ved at nikke og smile på tidspunkter som jeg skønnede hensigtsmæssige for at anerkende Mohammeds besvarelse.

Interviewet med lederen for BABA foregik på hans kontor, med henblik på at spare hans tid med hensyn til evt. transport. Lederen fra BABA var blevet briefet om mit emne for undersøgelsen og jeg startede interviewet med at spørge ind til, om lederen ville præsentere sig selv. Herefter spurgte jeg spurgte ind til informantens erfaringer og oplevelser af mænd med anden etnisk baggrund, som er udsat for vold fra deres familier. Informanten viste sig at være specifik orienteret i forhold til en meta-diskussion af ære og social kontrol og trods mine forsøg på at guide informanten til at relatere til undersøgelsens perspektiv, forblev informantens egne interesser styrende. Dette medførte at jeg efter transskriberingen fandt at den viden, der blev produceret i dette interview ikke havde direkte relevans for undersøgelsens analyse. Jeg omtaler derfor ikke interviewet yderligere under bearbejdningen af undersøgelsens empiri.

Interviewet med lederen fra R.E.D. Safehouse foregik i lederens eget hjem. Dette var også med henblik på at undgå at bruge lederens tid på transport. Interviewet kunne ikke foregå på R.E.D. Safehouse, idet at dette er et Safehouse og dermed er adressen ikke tilgængelig for uvedkommende. Interviewet blev afholdt inden interviewene med Marco og Mohammed, da jeg valgte at afholde dette interview med hensigt om at opnå indsigt i lederens generelle erfaringer med mænd med anden etnisk baggrund end dansk, som er udsat for vold fra deres familier, samt en indsigt i den sociale indsats som R.E.D. Safehouse udfører for mændene. Tidsrammen for interviewet blev grundet lederens arbejdsaftaler komprimeret, således at jeg måtte prioritere stramt i mine spørgsmål til informanten. Derudover forløb interviewet således, at lederen forholdte sig til mine spørgsmål og relaterede til undersøgelsens emne. Den indsigt, som jeg opnåede herigennem, fik funktion som

yderligere information og inspiration for de uddybende og supplerende spørgsmål, jeg havde i mine interviews med Marco og Mohammed.

Jeg valgte at transskribere dette interview efterfølgende for at afsøge om der fremgik viden, som kunne have forklaringskraft i forhold til denne undersøgelses analyse, som baseres på den viden, der er fremkommet i interviewet med Marco og Mohammed. Jeg erfarede at den viden, som fremgik af interviewet med lederen fra R.E.D. Safehouse, var af så generel karakter og med primær fokus på den sociale indsats som R.E.D. Safehouse tilbyder, hvilket ikke fandt særlig forklaringskraft i forhold til Marco og Mohammeds indhentede udsagn. Derfor har jeg valgt ikke at inkludere interviewet i undersøgelsens analyse og dermed heller ikke bearbejdet interviewet yderligere.

6.2.5 Interviewkontrakt og anonymitet

Der blev ved hvert interview udarbejdet en kontrakt sammen med informanten, hvor informanten kunne tage stilling til, om denne ønskede anonymitet, og om der under interviewet fremgik oplysninger, som ikke skulle indgå i en videre formidling. Derudover fik informanterne mulighed for at få fremsendt den endelige transskription af interviewet til godkendelse for videre brug i undersøgelsen.

Navnene Marco og Mohammed er opdigtede, idet at de begge ønskede anonymitet. Derudover vil der ikke fremgå særlige stednavne og personlige informationer, som nævnes under interviewet, hvilket har til hensigt at bevare informanternes anonymitet. Derudover er der dele af interviewet med Asim Latif, leder for BABA, der er blevet redigeret efter Asims ønske, med henblik på sikre at der ikke fremgår informationer som kunne udstille andre personer. Lederen fra R.E.D. Safehouse, fik fremsendt transskription af interviewet og godkendte denne. Endvidere aftaltes det at lederen af R.E.D. Safehouse, at denne kun vil blive omtalt som ”lederen af R.E.D. Safehouse”.

6.3 Databearbejdning

Den viden som skabes igennem et forskningsinterview er konstrueret i samspillet mellem interviewer og informanten. Processen for videns produktionen fortsætter i gennem den videre håndtering af interviewet. Hvorledes jeg vælger at bearbejde empirien er derfor afgørende for den viden som produceres igennem denne undersøgelse (Kvale og Brinkmann, 2009:72). Jeg vil derfor redegøre for hvordan jeg med afsæt i min fænomenologiske position, har valgt at beskæftige mig med den indhentet og udvalgte empiri, som omhandler de to enkeltpersons forskningsinterview med Mohammed og Marco.

6.3.1 Transskription

Jeg har valgt at optage interviewene på diktafon, dette er med informanternes accept. Optagelserne har jeg efterfølgende transskribberede. Dette har jeg valgt, da jeg i processen med transskriptionen, får et indgående kendskab til min empiri, idet at jeg oplever interviewet udefra, efter at det er afholdt. Ved at bruge diktafon til at gengive interviewet, som jeg dernæst nedskriver, er jeg i interviewsituationen mere fri til at interagere i udspørgningen, da jeg ikke er afhængig af at nedskrive stikord eller huske interviewet til en videre gengivelse, for eksempel via et resume. Jeg vil ved en optagelse af interviewet også kunne undgå en ren egen fortolkning af interviewet, da en transskription vil kunne producere en tilnærmelsesvis virkelighedsnær gengivelse (Kvale og Brinkmann, 2009:203). ” *Talesprog, der er ordret transskriberet, kan fremtræde som usammenhængende og forvirret tale, ja, ligefrem tyde på et lavere intellektuelt funktionsniveau.* ” (Kvale og Brinkmann, 2009:210). Dette er har jeg valgt at tage hensyn til i mindre grad under transskriberingen, men i de direkte citater i afsnittet *præsentation af informanter* har jeg valgt at omforme sproget således at det fremgår mere læsevenligt og informanten ikke udstilles negativt.

6.3.2 Meningskondensering

Jeg har i min bearbejdelse af empirien ladet mig inspirere af den amerikanske psykolog Amedeo Giorgis fænomenologiske analysemetodes principper for meningskondensering. Dette har jeg valgt ud fra min fænomenlogiske positionering af denne undersøgelse, hvilket indebærer at jeg i min analyse undersøger fænomenet med afsæt i informanternes oplevelser og erfaringer heraf, hvilket udgør ”nedefra”-perspektivet (Olsen, 2002:106). Meningskondenseringen som bearbejdning af empirien, omhandler kondensering af informanternes beskrivelser, herunder meninger, til kortere beskrivelser (Kvale og Brinkmann, 2009:227).

Min indhentelse af undersøgelsens empiri samt min bearbejdelse af empirien, medfører at jeg kan forstå undersøgelsens problemfelt ”... *ud fra aktørernes egne perspektiver og beskrive verden, som den opleves af informanterne, ud fra den antagelse, at den vigtige virkelighed er den, mennesker opfatter.*” (Kvale og Brinkmann, 2009:44). Denne metode for bearbejdelsen af empirien, medfører at jeg igennem disse principper eller trin for bearbejdningen af empirien, lader fænomenet træde frem uden at være domineret af min *naturlige indstilling*. Denne strategi for bearbejdelsen af empirien, består af 5 trin. Jeg, vil i det følgende beskrive og redegøre for hvorledes at jeg har ladet mig inspirere af disse trin (Kvale og Brinkmann, 2009:228).

1. Gennemlæsning

Jeg har udført transskriptioner af de to interviews, ud fra lyd-optagelser. Disse transskriptioner har jeg nærlæst med hensigt på at få et helhedsindtryk af den information og de beskrivelser om fænomenet, som jeg har fået adgang til igennem de afholdte interview.

2. Opdeling af meningsenheder

Dernæst har jeg udvalgt de naturlige meningsenheder, som jeg oplever informanterne giver udtryk for, herunder hvilke emner som de giver udtryk for har betydning i forhold til fænomenet.

3. Meningsenhederne transformeres til kategorier og begreber

De udvalgte naturlige meningsenheder omformuleres og sammensættes i temaer, der hermed tager afsæt i informanternes synspunkter, disse temaer omhandler: familiens opfattelse af mændene, andre sociale relationers opfattelse af mændene og deres situation, opfattelsen af volden og at leve uden familien, oplevelsen af og hensigten for volden, Mændenes sociale liv efter at være flygtet fra deres familier.

4. Temaerne kobles til undersøgelsens fokus og udvikler rammen for undersøgelsens analyse.

På dette trin omformulerer jeg de naturlige meningsenheders temaer til mere forståeligt forskningsmæssigt sprog. Jeg har i min gennemgang fundet, at der i mændenes udsagn, de naturlige meningsenheder fremgår at oplevelsen af deres omgivers reaktioner har grundlæggende indflydelse for mændenes situation og herunder deres oplevelse af egne problemstillinger. Derved har jeg fundet, at jeg i min analyse vil finde størst forklaringskraft blandt teorier som tager udgangspunkt i interaktionen mellem mennesker. Herigennem tydeliggøres relationen mellem de temaer, som fremgår af empirien, og bidrager til undersøgelsens fokus og besvarelse af problemformulering:

➤ ***Hvordan oplever mænd med anden etnisk baggrund end dansk, vold i familien?***

- *Hvilke problemstillinger oplever mændene i deres sociale relationer i og uden for familien, i relation til volden i familien?*
- *Hvilken baggrund er der for volden?*
- *Hvilke udfordringer oplever mændene omkring eventuelle forskelle mellem familiens - og majoritetskulturens normer for passende adfærd og familierelationer?*

Jeg har hermed fundet frem til en hensigtsmæssig opdeling af denne analyse til besvarelse af undersøgelsens problemformulering, opdelingen omhandler meningsenhedernes temaer som i afsnittet *Mændenes kamp om normalitet* beskæftiger sig særligt med hvilke problemstillinger mændene oplever i deres sociale relationer i og uden for familien, i relationen til volden, samt hvilke udfordringer mændene oplever omkring eventuelle forskelle mellem familiens - og

majoritetskulturens normer for passende adfærd. Dette afsnit har mændenes adfærd og handlinger i fokus.

Vold som normalitet beskæftiger sig med primært med hvilke udfordringer mændene oplever omkring eventuelle forskelle mellem familiens - og majoritetskulturens normer for passende adfærd og familierelationer, samt baggrunden for volden. Dette afsnit har volden som udøves på drengene i fokus.

Endvidere beskæftiger afsnittet *skam og sociale bånd*, sig særligt med hvilke problemstillinger mændene oplever i deres sociale relationer i og uden for familien, i forbindelse med deres oplevelse af volden.

5. Præsentation af de væsentlige meningsenheders temaer i et deskriptivt udsagn.

Dette trin omhandler en sammenskrivning af de enkelte informanternes meningsenheder. Jeg har dermed valgt at udarbejde en særskilt beskrivelse af informanterne, deres oplevelser og erfaringer i forbindelse med at være udsat for vold af deres familie. Dette fungerer som en sammenskrivning af de meningsenheder, som informanterne har præsenteret i interviewene, til en mere sammenhængende beskrivelse. Jeg har lagt særlig vægt på at beskrivelserne primært består af informanternes egne beskrivelser som de fremgår i transskriptionerne. Dette bidrager til en præsentation af denne undersøgelses fænomen ud fra det fænomenologiske begreb *epoché*, hvor jeg undlader at inddrage egne analyser eller forklaringer af mændene og deres oplevelser, hvilket bidrager til mit formål for at tilsidesætte min naturlige indstilling, i beskrivelsen af denne undersøgelses empiriske grundlag.

6.4 Metodekritiske refleksioner

Her sidst i metodekapitlet vil jeg nu reflektere over mine valgte metoder for generering og bearbejdelse af denne undersøgelses empiri, med udgangspunkt i hvorledes at dette har medført, at empirien besvarer denne undersøgelses problemformulering.

Jeg kan ikke garantere at andre forskere vil kunne følge mine metodiske beskrivelser og opnå samme resultat, idet at viden som indhentes via interview er produceret igennem relationen og samspillet mellem interviewer og informant. Dette er jeg finder særlig gældende, idet denne undersøgelse beskæftiger sig med viden af særlig følsom og sårbar karakter, hvorfor samspillet mellem interviewer og informant er afgørende for hvilken og hvor meget viden, informanten føler sig tilpas med at skulle dele med intervieweren. Endvidere kan det, at jeg er kvinde, have

indflydelse på Marco og Mohammeds besvarelser. En mandlig forsker ville givetvis opnå en anden og hermed andre oplysninger igennem interviewene end jeg. Derudover er arbejdet med empirien også udtryk for, at jeg tager afsæt i fænomenet, som det fremstår og hermed forsøger at ekskludere min egen forforståelse. Men da meningskondenseringen er udført af mig alene, betyder det, at denne ikke er blevet efterset for, hvorledes de temaer, som jeg har fundet, er farvet af min egen forforståelse, hermed om der er andre temaer, som jeg kan have set bort fra på denne baggrund.

Omfanget af empirien medfører, at det igennem denne undersøgelse ikke er muligt at udpege generelle tendenser inden for mænds oplevelser af at være udsat for vold fra familien (Kvale og Brinkmann, 2009:289).

Marco og Mohammeds problemstillinger og situationer er meget forskellige fra hinanden medfører, at undersøgelsen kan komme med en nuanceret beskrivelse og indblik af mændenes oplevelser af at være udsat for vold fra familien, samtidig med at det er muligt at redegøre for sammenlignelige problemstillinger på trods af deres forskellige situationer. Jeg finder at undersøgelsen trods omfanget af empirien kan bidrage med en analytisk generalisering og i nogen grad kan være vejledende for nogen af de problemstillinger, som mænd med anden etnisk baggrund end dansk kan være underlagt, når de er udsat for vold fra deres familie (Kvale og Brinkmann, 2009:289).

Kapitel 7 Præsentation af informanter

Denne del af undersøgelsen udgør præsentationen af de informanter som undersøgelsens analyse bygger på. Disse sammenskrivninger består af de meningsenheder som jeg har fundet at have relevans idet at de relaterer til undersøgelsens specifikke fokus.

Præsentationerne har til hensigt at give en præsentation af informanterne og deres erfaringer og oplevelser med at være udsat for vold fra deres familier. Jeg har med afsæt i min fænomenologiske tilgang valgt at prioritere brugen af citater, derved fremgår beskrivelsen med informanternes egne ord. Disse præsentationer er derfor af ren deskriptiv karakter, Marco og Mohammed er ikke mændenes rigtige navn, men et dæknavn for at bevare deres anonymitet. Derudover har jeg valgt at illustrere i citaterne, om der er udeladt op til 4 ord med tre punktummer”...” og ved hele udladelse af mere end fire ord og hele sætninger med tre bindestreger”---”.

7.1 Marco

Marco er 18 år, født i Irak og kom til Danmark som flygtning da han var 4 år gammel (Bilag2:1+25).

Marco ankom til R.E.D. Safehouse i begyndelsen af år 2015 og har på interviewtidspunktet været tilknyttet R.E.D. Safehouse i 4 måneder (Bilag2:24). Marco fortæller ” *Jeg er helt normal, drikker, fester med mine venner og går i skole og det hele, bortset fra jeg er homoseksuel.*”(Bilag 2:1).

Marco fortæller at ”... *for ca 1 år siden, der havde vi noget fastelavn på min skole, min efterskole... og der valgte jeg at klæde mig som en Drag¹ sammen med min ven... og det er ikke fordi, at jeg er Drag eller noget, det bare fordi at det var noget jeg og min ven syntes var rigtig sjovt. Det var fastelavn og vi skulle have det sjovt. Der var jo nogen som så tog billeder af os med min egen mobil, jeg havde så slået Icloud til med min fars mobil... Så billederne, de billeder der var af mig og min ven som Drag, de endte så i min fars mobil, og det var min far ikke særlig glad for. Det endte så i noget vold--- da jeg kom hjem fra efterskolen, en weekend, så udløste det sig i noget vold, så jeg blev nød til at flygte, hoppe ud af vinduet... Og stak af tilbage til efterskolen, den episode blev så lukket, men på samme tid tænkte jeg at nu havde han jo så fundet de her billeder, hvor jeg var Drag. Der sprang jeg jo så også ud som homoseksuel.*” (Bilag 2:1). Marco fortæller ”... *mine forældre, min storebror, og min mor havde så også vidst det i forvejen, de fandt jo også nogen beskeder på min facebook, på min mors ipad, så de fandt jo ud af at jeg var homoseksuel.*” (Bilag2:2). Marco fortæller at han et par måneder forinden havde glemt at logge af sin facebook på hans mors Ipad ” *så åbnede hun min facebook, og læste alle mine beskeder, hele mit privatliv--- Hvor hun så begynder at true med at hun vil sige det til min bror, og at min bror skulle smadre mig... og senere hen, hvis der var noget hun var utilfreds med så bad hun bare min bror om, at sørge for at jeg blev smadret... Så han kunne banke det ind i hovedet på mig, jeg skulle ikke i byen den her dag, så bankede han det ind i hovedet på mig, jeg skulle ikke til gammel elev dag på min efterskole, for det var homoseksuel, så bankede han det ind i hovedet på mig*”(Bilag2:8+9).

Marco fortæller ”*Jeg var 17 år på det tidspunkt... Så jeg kunne ikke rigtig gøre så meget, jeg kunne ikke bare sige: ” nå okay, hej hej, nu pakker jeg min taske og så går jeg ”. Så jeg valgte så bare at blive hjemme et halvt år... og så skulle jeg så leve et liv som homoseksuel i en familie som er... meget homo-fobisk--- Den værste tid i mit liv.*”(Bilag 2:2).

¹ Drag er forkortelse på Drag Queen, som udgør en mand der er klædt ud som en flamboyant kvinde, for at underholde andre.

Igennem det halve år fortæller Marco ”Jeg blev svinet til hver dag af min mor og min storebror, jeg blev overfaldet, jeg kunne ikke gå nogen steder--- jeg var fanget... Som et fængsel--- jeg blev svinet til om aftenen, eller hvis jeg gjorde noget helt normalt som alle unge mennesker gør forkert, for eksempel, komme for sent hjem fra en fest eller noget, så skulle det have noget med homoseksualitet at gøre ... hele tiden. Så alt hvad jeg gjorde, havde noget med min seksualitet at gøre. Hvis jeg for eksempel fik en klage fra skolen over at nu havde jeg ikke afleveret min aflevering, så havde det noget med min seksualitet at gøre: ”for så havde jeg travlt med at være homoseksuel, i stedet for at lave mine lektier” ... det handlede hele tiden om at jeg var homoseksuel, at jeg skabte skam over familien og hvad skulle mine forældre gå og sige, og hvad skulle min far sige til hans venner om hans søn. Hvad skulle min bror sige til folk på gaden over mit tøj, fordi jeg går med sorte stramme, altså sorte normale stramme bukser selvfølgelig, som alle andre unge går med... Men det var åbenbart homoseksuelt og jeg puttede skam over familien... Lige meget hvad jeg gjorde.”(Bilag2:2).

Marco fortæller at han fortsat går i skole igennem dette halve år, men ” Jeg klarede mig så ikke så godt i skolen på det tidspunkt fordi jeg havde det rigtig dårligt med at være det jeg var”(Bilag2:3).

Marco fortæller at da han begynder at planlægge sin forsvinden, tager han kontakt til Sabaah², han fortalte dem at han ikke kunne ”... klare at blive behandlet på den måde hver dag.”(Bilag2:3), Marco fortæller at det var første gang han opsøgte hjælp og Sabaah hjalp ham med at planlægge hans forsvinden(Bilag2:3+11)”De forklarede og gav mig telefonnummeret og jeg tror også at de havde ringet til R.E.D. i forvejen.”(Bilag2:4). Marco fortæller at han planlægger at tage til Dubai, ned til sin onkel” ... det var mine forældre helt okay med... Det var helt fint, jeg skulle til Dubai og da jeg så kom hjem, hentede min ven mig og kørte mig over til R.E.D.”(Bilag2:3).

Marco fortæller at ud over hans ven og Sabaah, var der også studievejlederen på hans gymnasium, som hjalp ham rigtig meget ”jeg fortalte hende selvfølgelig om alt det der, så tilbød hun sin hjælp... Så blev jeg meget glad... hun har selvfølgelig også hjulpet mig rigtig meget med at finde en ny skole til mig, at få mig transporteret og sørgede for at jeg havde det godt i tiden. Hun tilbød mig også at bo hos hende faktisk... Og sørgede for at... folk ikke kunne spørge efter mig på skolen. For mine forældre kom jo på skolen, og min bror kom på skolen og truede kontordamerne, med at slå dem ihjel, hvis ikke de fortalte, hvor jeg var.” (Bilag2:13).

² Sabaah er en forening for homo-, bi- og transkønnede med anden etnisk baggrund end dansk og andre, som sympatiserer med gruppen og dens aktiviteter. (<http://sabaah.dk/om-sabaah/>)

Marco fortæller at ”den måned før jeg kom på R.E.D. det var den værste måned i mit liv. Fordi der kunne... jeg komme hjem og blive bundet, altså nede i kælderen og blive slået på hele tiden. Min storebror kunne sidde og vente på at jeg kom hjem bare for at overfalde og true mig med at overfalde mig--- så fik jeg at vide at jeg havde 2 uger til at finde på noget, ændre på mig selv og min adfærd... Han truede med at binde mig nede i kælderen igen og bare holde mig dernede... så ville han smadre mig og slå mig ihjel. Min far sagde flere gange, at hvis jeg ikke ændrede mig så ville han slå mig ihjel, så ville jeg sørge for at han kom i fængsel.”(Bilag2:3+4).

Marco fortæller ”... så lige pludselig gjaldt det om: ” vil jeg leve eller vil jeg ikke leve”--- Så jeg blev nød til at gøre noget ved det, så jeg tog til Dubai og så kom jeg på R.E.D. ”(Bilag2:4).

Marco fortæller om tidligere oplevelser af at hans forældre nedprioriterede Marcos ønsker og behov, et eksempel er hvor han som 14 årig fortæller om hans ønske om at ”... ville på frisørskolen som kosmetiker--- og så begyndte de alle sammen at grine af mig--- og sige sådan her: ” åh ja din søn er homoseksuel” og sådan noget--- Og det var noget som jeg sagde til mine forældre, hvad jeg gerne ville lave i min fremtid... Og så stod de bare alle sammen og skrald grinte af mig. Det var første gang at jeg opdagede... at min familie egentlig ikke rigtig bakkede mig op--- Jeg måtte ikke sige noget--- : ”du skal bare holde din kæft”, det var det jeg blev bedt om--- jeg blev virkelig ked af det på det tidspunkt, det var jo ikke rart--- altså jeg havde jo ikke rigtig mine egne handlinger, jeg skulle hele tiden kontrolleres--- jeg gik på efterskole, så jeg havde en masse venner på efterskolen... Og der kunne de jo ikke rigtig kontrollere mig, men det har de jo gjort med for eksempel min storebror--- han har været rigtig kontrolleret af hvad de mente, hvem de mente han måtte være sammen med.” (Bilag 2:4+5). Marco fortæller at han en gang i børnehaven kom til at tage en kjole på ” Og der fik jeg også en flad af min mor, fordi jeg gjorde det--- jeg syntes jo bare at de var hyggeligt at klæde mig ud. Det var åbenart... homoseksuel at klæde sig ud på den måde... ”(Bilag2:9).

Marco fortæller at han ” har gået til karate, fægtning og boksning, altså helt normalt”(Bilag2:9), men der var altid ”... noget der var for homoseksuel til, at jeg kunne gå til det--- for eksempel ville jeg gerne gå til ballet, da jeg var lille... Det fik jeg jo aldrig lov til. Fægtning som jeg også gik til, det brød de sig heller ikke sådan rigtig om... det var sådan lidt homoseksuel... lidt feminint at man fægtede.” (Bilag2:9).

Marco fortæller at hans forældre bestemte at han ”... skulle på gymnasium: ”det var det eneste rigtige for mig”. Jeg ville jo alt muligt andet end gymnasiet. Nu går jeg jo så på gymnasiet og det

går fint nok for mig, men jeg ville have lavet alt muligt andet, men de bestemte for mig: ” den her retning skal du tage ”--- Men jeg ville jo for eksempel gerne på landbrugsskolen eller kosmetologskolen--- Det fik jeg ikke lov til, fordi: ”hvad tænker folk ikke”. Det handlede jo ikke om min fremtid, det handlede om: ”hvad tænker folk ikke” og ” hvad tænker folk hvis vores dreng går på kosmetolog skolen” --- det var omdømmet der gjaldt... det med seksualiteten, det handlede om deres religion.”(Bilag2:10).

Marco fortæller om hans tanker vedrørende hans forældres reaktioner” ... jeg tænkte ikke hjælp, men det gik op for mig, at der var en kamp, altså at det var en krig, at det ikke var helt normalt det de gjorde. Det var virkelig en kamp, jeg skulle tage for at bestemme hvad jeg selv ville... ”(Bilag2:10)

Marco fortæller det går op for ham som 14 årig at han er homoseksuel ” ... jeg sad og tænkte over hvorfor var jeg sådan? hvorfor havde jeg den her adfærd? hvorfor kiggede jeg mest på drenge? så 1 plus 1 og så gik det op for mig, at jeg var homoseksuel. Jeg havde det faktisk helt fint med det. Men så tænkte jeg på mine forældre samtidig med, og tænkte: ” jeg får det ikke nemt ”--- Altså jeg forestillede mig fra start af, at jeg ville komme op og skændes med mine forældre og jeg ville blive nød til at trække mig væk fra mine forældre--- Og det er rigtig nok at jeg er blevet nød til at trække mig væk fra mine forældre. Jeg blev nød til at opgive dem på et eller andet tidspunkt, og det blev rigtig tidligt i mit liv... Alt for tidligt.”(Bilag2:11).

Marco fortæller at det for hans forældre var ” ... stik i mod deres religion at jeg var homoseksuel og selvfølgelig også: ”hvad tænker folk ikke” ” Min søn er hund ”, min far var også sådan helt, han smadrer mig ” hvad tænker folk ikke om vores familie, vores store familie, vores søn som klæder sig ud som en Drag”. ” (Bilag2:10).

Marco fortæller at ”... folk spørger altid: ” hvad med dine forældre”, så har jeg altid sådan: ” nårh nej, mine forældre de er fine” ... Jeg har heller aldrig anmeldt mine forældre, for nogen af alle de ting de har gjort i mod mig... for de har også gjort mange ting for mig, de var jo også mine forældre, de sørgede for at jeg kom til Danmark... de var nogen rigtig gode forældre, på mange områder--- altså jeg kunne have fået både min mor, min far og min storebror i fængsel... Det har jeg bare ikke lyst til.”(Bilag2:12).

Marco fortæller at ”... de indvandre venner jeg havde, dem har jeg brudt op med nu.... de er også begyndt at blive rigtig mærkelige over for mig--- bare sådan generelt, fordi jeg havde sådan en homoseksuel adfærd, jeg var sådan lidt mere, jeg ved ikke, om jeg var lidt sødere end dem--- så blev

jeg kaldt for Ulrik--- Så blev der råbt Ulrik efter mig, altså jeg var rigtig gode venner med dem, det var ikke det. Og så lige pludselig så blev jeg bare udstødt, og var "Bøssen"---og så blev Ulrik lige pludselig et navn for mig... folk begyndte over alt, at kalde mig Ulrik... det blev rigtig ubehageligt, også sådan folk jeg ikke rigtig taler med, så var jeg Ulrik. Altså Ulrik, det var ikke noget positivt, for det er en rigtig irriterende homoseksuel figur i "Ronald og Barbaren"--- så tog jeg på efterskolen--- det var også der jeg sprang ud, og der oplevede jeg ligesom at jeg blev accepteret af folk." (Bilag2:11+12).

Marco fortæller at han gik på efterskolen i 2 år "Og til sidst så måtte jeg jo faktisk ikke, altså det var imod dem at jeg gik på efterskole til sidst, for de mente jo, altså min mor truede med at anmelde efterskolen for homoseksualitet"(Bilag2:5). Marco fortæller at han fortsatte på efterskolen alligevel men at det var "... kommunen der pressede, altså kommunen der sagde at vi betaler... Så kom jeg afsted, det var i mod dem, fuldstændig i mod dem."(Bilag2:6).

Marco fortæller at "Det var på efterskolen, hvor jeg så kom hjem, og blev banket fuldstændig sønder og sammen--- jeg kom tilbage til efterskolen med blod løbende ned af øret, fordi min far havde hevet mig så hårdt i øret --- Og efterskolen, pædagogerne, de vidste jo ikke hvad de skulle gøre... De kunne jo anmelde det til politiet, men så ... ville jeg blive tvangsfjernet... det havde jeg jo ikke lyst til... Fordi så udstiller jeg mine forældre, og jeg kunne jo vælge bare at blive der... at blive på efterskolen og holde lav profil, rigtig lav profil... jeg sagde ikke så meget da jeg var hjemme, jeg blev hjemme rigtig mange dage, altså jeg gik ikke i byen, men blev bare hjemme og så fjernsyn. Til sidst gik det jo heller ikke mere, jeg kunne ikke sidde i sofaen, for hvis min bror kom så blev jeg smadret, så blev jeg truet, for så sad jeg jo bare i sofaen og dovnede den af og var homoseksuel i sofaen....så mente han at jeg skulle ned og bokse eller træne ... for så skulle jeg mande mig op... På efterskolen, der kom han jo også en dag og tog kvælertag på mig ude i gården--- Så alle kiggede ud af vinduet og så kom han og så slog han mig, og tog kvælertag på mig op ad væggen, mens alle eleverne, stort set alle eleverne, stod og kiggede--- Der blev ikke ringet til politiet eller noget, det var også eget ønske, jeg bedte om at der skulle ikke ringes til politiet--- Det var nogen aftenvagter der var der, hvor han kom om aftenen for at skælde mig fuldstændig ud... jeg kunne ikke huske hvad jeg havde gjort, men det var et eller andet, virkelig helt normalt altså... jeg havde været ude om aftenen--- og så mente han at jeg var blevet for homoseksuel--- mine forældre de var ikke så slemme til sidst... Men han begyndte så, for det var hans ære, han mente der var på spil--- han er med i noget bandemiljø, så hvad ville folk tænke hvis hans bror var homoseksuel."(Bilag2:6+7).

Marco fortæller ”Jeg har fået en besked fra mine forældre--- på Viber, fordi at Viber virker jo stadig og så kunne de jo sende mig besked der. Det har jeg så sørget for at de ikke kan mere... Men de sendte mig så en besked hvor de fortalte mig, eller det var min bror der sendte den..(Bilag2:13+14). I beskeden fra Marcos bror står der at forældrene nu har ændret familiens testamente så nu har Marco ikke længere noget at gøre med familiens ejendom i Irak, som er millioner værd og Marco står ikke længere til at modtage noget arv, da Marco nu er fjernet fra familiens testamente og som der fortsat står:” så det betyder faktisk, at du ikke er en del af familien mere. Held og lykke med dit nye liv.”(Bilag2:19). Marco fortæller ” ... ikke nok med at de ikke leder efter mig, men jeg er ikke en del af dem mere. Jeg har ikke mere familie, jeg er blevet glemt--- Jeg var lige startet op på mit liv så... 18 år og uden familie. Altså jeg tror ikke at der er nogen, der vil tage sådan en besked nemt--- Mest af alt så blev jeg ked af det over, at han fokuserede på arven og pengene, for det var det mindste --- og grunden til det er, at jeg er homoseksuel og den anden grund, ikke nok med at jeg er homoseksuel, for det kunne de jo sagtens leve med. Men grunden til at de vælger mig fra, det er fordi de tænker på: ”hvad andre mennesker tænker”, ” og hvad tænker omverdenen ikke om dem”... altså min bror kunne jo være ragende ligeglad med om at jeg er homoseksuel... Han er jo ikke engang troende muslim... drikker og horer og alt muligt--- Han kunne være mega ligeglad... igen så handler det om ære, og det gør mig ked af det, også fordi at de kun har 2 drenge--- og så har de valgt at gøre sådan.” (Bilag2: 19+20).

Marco fortæller om sine overvejelser ved at skulle søge hjælp ” Altså min største bekymring var, at jeg simpelthen ikke var i målgruppen... jeg havde det ikke hårdt nok, og når man så siden hen tænker over det, så var jeg jo i målgruppen...”(Bilag2:14).

Marco fortæller at han tænkte, at drenge ikke på samme måde spørger om hjælp og at det må være nemmere for piger at spørge om hjælp” Der er jo også kun piger på R.E.D. stort set--- der var nogen få andre drenge, men de forsvandt jo meget hurtigt, så i en periode, der var jeg den eneste dreng.”(Bilag2:14). Marco fortæller at fordelingen af piger og drenge på R.E.D. fik ham til at tænke på ” at piger har det hårdere... Jeg tænkte på, at andre drenge måske ikke har haft nosserne til at gøre det de gerne vil. Der var selvfølgelig også nogen drenge som var træt af at blive kontrolleret af deres forældre... Som ikke var homoseksuelle, men som bare var træt af, at deres forældre skulle bestemme hver eneste ting de gjorde. Som mine forældre også gjorde.”(Bilag2:14+15). Marco fortæller at drenge ”... de håndterer selv problemerne. At man ikke tør, Sådan har jeg også altid haft det. Jeg kunne godt bare have gået fra mine forældre for mange år siden eller første gang min far overfaldte mig--- som dreng, men så tænkte jeg bare:” du skal bare klare dig selv”... Det ku’

jeg så ikke.”(Bilag2:15). Marco fortæller at man som dreng, ” hvis man ikke opfører sig ordenligt, så ”poh” får man bare lige en på hovedet--- Men altså drenge har det lige så slemt som piger--- Der er virkelig ikke nogen forskel på, hvordan det er.” (Bilag2:16).

Marco fortæller at ”... jeg har mødt så mange drenge, altså unge på min egen alder, der er vokset op med at blive smadret for alt hvad de gør. Nu er det fordi at jeg er homoseksuel, ellers havde mine forældre ikke gjort noget, så var det helt fint. Jeg har hørt om så mange, hvor de kommer for sent hjem eller har drukket en øl, eller sådan, så bliver de gennemsmadret. Ja altså helt små basale ting. Hvor det handler om ære, eller hvor de er kommet til at sige noget forkert til en person, eller har sagt det på en forkert måde--- det er aldrig stuearrest eller sådan noget... altså vi havde vores nabo, hvor min far blev nødt til at komme ind... de har irakisk baggrund, hvor konen ringede til min far og bad ham om at komme og hjælpe med, at få faren væk fra sønnen.”(Bilag2:17).

Marco fortæller at han før i tiden havde et godt forhold til sin bror som er 4 år ældre end ham og heteroseksuel(Bilag2:8), ”han har jo så kæmpet rigtig meget med at få lov til at være sig selv. Men han... er jo ikke normal i hovedet mere. Han er blevet til sådan et menneske, som bare gør alt---for at tilfredsstille mine forældre... Han er blevet det de gerne vil have ham til, han gør alt hvad de gerne vil have--- der kan man jo se med mig, der gjorde han jo også, hvad mine forældre syntes at han skulle gøre---: ” Nu skal du gå over og smadre din bror” , ” nu skal du gå over og hente din bror”--- altså de kæmpede virkelig meget med at nedbryde ham... deres undskyldning var at han var kriminel... og røg noget hash. Så begyndte de så at nedkæmpe ham på alle mulige måder--- til sidst så var alt hvad han gjorde forkert, så skulle han bare indordne sig. Jeg bliver virkelig ked af det, når jeg ser på min bror nu, han er ikke sig selv--- Der var en dag, altså første gang, hvor jeg bemærkede at mine forældre var helt skudt i hovedet, med min bror... min bror kom for sent hjem... Så gik min far ind med et bat, og smadrede ham på værelset--- Jeg var kun 13 år, jeg blev rigtig bange--- jeg begyndte at græde fordi at det var min bror og... Jeg havde jo aldrig oplevet min far på samme måde før, det var første gang, hvor jeg sådan virkelige oplevede det.”.(Bilag2:17+18).

Marco fortæller ” Der har også været gange, hvor det er gået ud over mig, hvor for eksempel min bror har været uvenner med min mor--- før jeg tog af sted, hvor jeg havde ligget og sovet på mit værelse... så kommer min mor og bror op og skændes, og så kommer min mor bare ind og klasker hun mig en, tager dynen af og så klasker hun mig en, alt hvad hun kan, helt uden grund... så vågner jeg jo op med et sæt, selvfølgelig--- alligevel så endte min bror med at komme hjem og sige

undskyld til min mor--- han har også fortalt mig det direkte: ” hans liv er for at han skal gøre mine forældre stolte ”--- han vil gøre alt for at mine forældre er tilfredse med ham. ”(Bilag2:18).

Marco fortæller at han i dag har ”... opbygget et helt normalt liv, og der havde jeg jo aldrig set mig selv... Altså for mig var det jo helt sort, håbløst. Jeg skulle til Jylland og bo, i virkeligheden kom jeg også på krisecenter i Jylland i starten, hvor det var så dårligt, det krisecenter, at jeg var nød til at tage tilbage igen--- jeg vidste jo ikke at jeg kunne komme på R.E.D. ...Jamen så fortalte han(socialarbejderen på krisecenteret i Jylland) mig jo så at der var det her krisecenter... som kun var for meget ekstreme folk, banderelateret, hvor de er nød til at flygte totalt under jorden... han overdrev det fuldstændigt--- Man skulle have det halve af Danmark efter sig, for at kunne komme der... Og så ringede jeg til Sabaah og sagde: ” prøv nu at hør, jeg tager hjem til Sjælland igen, jeg kan ikke finde noget sted at være, jeg tager hjem ”. ”(Bilag2:21).

Marco fortæller at rådgiveren fra Sabaah ringer til R.E.D. Safehouse og beder Marco om at ringe til R.E.D. Safehouse med det samme. Marco fortæller at rådgiveren siger til ham, ”... prøv nu at høre, nu har vi brugt rigtig meget tid på at hjælpe dig, du skal ikke komme og opgive det hele, det er virkelig misbrug af vores tid og misbrug af din egen tid”(Bilag2:21). Marco fortæller at rådgiveren herved motiverede ham til at søge hjælp hos R.E.D. Safehouse, da han sagde til ham ”... at nu er det nu, jeg var kommet væk fra mine forældre og der var plads til mig, og det var et rigtig godt sted, og jeg kunne komme derhen næste dag. Og det var bare stedet for mig. De forstod mig, og jeg kunne komme væk fra det hele.”(Bilag2:21).

Marco fortæller at ”... det der gjorde mest for mig, fordi det er rigtig svært at få lov til at komme ind på R.E.D... bare det at jeg fik lov. Når man kommer ind i varmen, så er der bare rigtig meget hjælp at hente, men når man står derude, så er der bare ikke noget.”(Bilag2:24).

Marco fortæller ”Jeg tænker hele tiden på mine forældre. Men jeg tror at jeg bruger R.E.D. på en måde som mine forældre, så hvis jeg har et eller andet jeg vil spørge om, så ringer jeg lige til dem og spørger--- For at være ærlig så har jeg en kæmpe hjemve--- Jeg savner den her kærlighed man får fra sine forældre, den helt normale tryghed man har med sine forældre, den er der ikke...Jeg tænker hele tiden på mine forældre, hver eneste ting jeg gør, tænker jeg på mine forældre, på min familie--- det er ikke fordi jeg går og husker på dem, men nogen gange så dukker de bare op i mit hoved, sådan: ” nårh ja, jeg har jo også forældre, jeg har et par forældre ” men så tænker jeg også på hvad de tænker om mig lige nu, eller om de overhovedet kan huske mig.”(Bilag2:26+27).

7.2 Mohammed

Mohammed er 22 år, født i Irak og kom til Danmark sammen med sin mor, far og lillesøster da han var 9 år (Bilag1:34+35). Mohammed forældre er begge højt uddannede og arbejder indenfor et akademiske erhverv(Bilag2:21).

Mohammed ankom til R.E.D. Safehouse i sommeren år 2012, Mohammed fortæller at hans problemstilling var skolerelateret, *" jeg skulle have et gennemsnit på 12... Det sagde min far og min mor, men mest min far og det skal være 12 --- Fordi de gerne ville have at jeg skulle blive læge og komme ind på et universitet. "* (Bilag1:3-4).

Mohammed fortæller at han kommer hjem med sit karakterblad fra 2. G i efteråret 2012, der består af 4 taller(Bilag1:3). Mohammed fortæller "...der blev min far rigtig sur, for han sagde han ville have 12 og ikke 4 ---han sagde til mig at: *" hvis du ikke får 12 næste gang i gennemsnit, eller 10, for det der 4 tal, så ryger du ud af huset", jeg bliver simpelthen bare sparket ud, så kan jeg bare leve på gaden og blive rocker eller et eller andet"*(Bilag1:3). Mohammed fortæller" ... jeg kunne simpelthen se på ham, at han mente det, fordi det ikke var første gang at han har var sur over det." (Bilag1:4).

Mohammed fortæller at han tænkte: *"hvad fanden skal jeg så gøre, hvor skal jeg bo henne så--- det er for sent at knokle nu--- det kan man ikke--- så tog jeg kontakt... det var knappen til, at jeg gjorde det"* (Bilag1:4). i foråret 2012 vælger Mohammed at opsøge hjælp hos Ungdoms-og uddannelsesvejlederen på hans gymnasium(Bilag1:3).

Mohammed fortæller at han *" vidste på forhånd at, hun hjalp folk med at, komme ud af familieproblemer"*(Bilag1:2), Eftersom at han en dag havde set at der på døren hang en plakat med et barn som rakte hænderne ud og fik får hjælp (Bilag1:2), han havde spurgt UU-vejlederen om plakaten og fik at vide at det var fordi at UU-vejlederen *" hjælper andre børn, eller unge med familieproblemer og stress... "* (Bilag1:1). Mohammed fortæller at han sender en mail til UU-vejlederen *" for at få hjælp til at komme ud af mit problem og så sagde hun at: "lige præcis ...det problem kan jeg ikke hjælpe dig med, der er du nød til at kontakte LOKK"--- så fik jeg nummeret og ringede til LOKK og de arrangerede et møde"*(Bilag1:2). Mohammed fortæller at han til mødet med LOKK får at vide at der er noget der hedder R.E.D. Safehouse, hvor han kan bo i sikkerhed, *"så sagde jeg ja til det, og så mailede jeg R.E.D. --- jeg skulle skrive hvornår jeg kunne komme der, så jeg skrev at ... lige før eksamenerne ville være en god ide... Så løj jeg for mine forældre, at den dag (Dato) der havde jeg noget praktisk-danskundervisning så jeg kunne lære mere."* (Bilag 1:2).

Mohammed husker præcis hvornår det var at han ankom på R.E.D. Safehouse, *"Det sidder bare fast"*(Bilag1:3).

Mohammed fortæller at det ikke er første gang at han oplever lignende problemer med sine forældre *"Generelt har det været der hele tiden, fra da jeg begyndte at kunne huske i hvertfald."*(Bilag 1:5).

Mohammed fortæller om en tidligere oplevelse, *"da jeg var færdig med 8. klasse-- fik jeg dårlige karakterer i mit eksamensbevis, det var faktisk der, hvor jeg aller første gang begyndte at få karakterer"*(Bilag1:6). Mohammed fortæller at han, førhen i skolen, *"... hver gang jeg havde forældremøder--- der roste min lærer mig altid : "at han er god og han kan klare tingene og han har fået meget tilfredsstillende og han laver sine ting og alt det der"*(Bilag 1:6). Mohammed fortæller at han har været inviteret til masser af fødselsdagsfester af skolekammeraterne, *"hvor jeg var nød til at sige nej det kan jeg desværre ikke."*(Bilag 1:7). Mohammed fortæller at det også var gældende fra før at han fik karakterer i skolen, men at efter han havde været til forældremøde i 5. klasse hvor familien fik af vide...: *"at han klarer sig ikke særlig godt og det var ikke på grund af karakteren. Men da jeg fik karakterer, så blev det mere tydeligt at jeg slet ikke måtte gå ud"* (Bilag1:7).

Mohammed fortæller *"... da jeg så begyndte at karakterblad, så var der mest 00 og resten 02."*(Bilag1:6). Mohammed fortæller at *"Det resulterede i, at jeg slet ikke måtte gå ud til træning overhoved--- jeg måtte heller ikke gå ud sammen med dem jeg kendte--- for eksempel i min klasse der havde vi sådan en fredags bar--- Det måtte jeg heller ikke gå til--- det skader mere end det gavner sagde de."*(Bilag1:6-7). Mohammed fortæller at han fik stuearrest og hver dag havde han hjemmelektier, der *"... skulle jeg lære for eksempel, 50 nye danske ord om dagen og min far kunne finde på at eksaminere mig i retskrivning og diktat og alt det."*(Bilag1:7+8). Dette kunne eksempelvis foregå ved at Mohammed lånte en bog på biblioteket og så skulle han læse sammen med sin far på engelsk, hvor faderen udvalgte ord i teksten, som Mohammed skulle kunne fortælle betydningen af, hvis Mohammed ikke kunne svare, så skrev faderen ordet *"ned på et stykke papir og så havde han sådan et langt papir og han siger så: "inden for 2 timer så skal du lære dem uden ad, finde ud af hvad de betyder og så skal du lære hvordan de staves"*."(Bilag1:7). Mohammed fortæller at *"havde jeg 5 fejl eller mere så fik jeg tæsk, med bælte eller sko."*(Bilag1:8) - eller hvad faderen nu havde at kunne slå med. *"... hvis jeg ikke fik tæsk, så fik jeg en anden chance, en time mere til at lære det hele igen og hvis jeg så havde fejl igen, så fik jeg tæsk der... jeg skal have tæsk lige meget hvad, når jeg dumper."*(Bilag1:8). Mohammed fortæller at hvis han havde *"helt perfekt anden gang så fik jeg 10 eller 20 nye ord til... Og så skal jeg lære dem, igen."* (Bilag1:8).

Mohammed fortæller at døren ind til hans værelse” skulle være åben--- det var i tilfælde af, at jeg kunne finde på at åbne min computer... og se en film eller spille et spil, eller være på Facebook--- Altså mit værelse måtte kun bruges til at sove i, det måtte ikke bruges til andet.” (Bilag1:7).

Mohammed fortæller at han ”... var meget kontrolleret der. Så jeg havde intet privatliv, udover det måtte jeg ikke gå ud.” (Bilag1:7).

Mohammed fortæller at forinden at han fik karakterer i skolen også oplevede voldelige hændelser, hvor han fik slag/bank af sin far med sko, bælt og håndflader(Bilag1:9). Mohammed fortæller ”Min mor har ikke haft så meget at sige... Hun ville stå imellem mig og min far, for at beskytte mig, men min far vil bare fjerne hende eller skubbe hende væk”(Bilag1:9).

Mohammed fortæller om den form for vold han oplevede ”... det mere psykisk frem for fysisk. Selvfølgelig var der også noget fysisk men det var mest psykisk terror--- det fysiske tog jeg ikke så tungt, for jeg går selv til kampsport så jeg bliver mere hærdet af kampsport end mine forældre--- men det psykiske, det var det der var det slemmeste”(Bilag 1:26).

Mohammed fortæller at hans lillesøster ”er en sladrebank--- Hun siger alt det jeg gør forkert--- Det er for eksempel, hvis jeg så porno, så ville hun sladre til familien. Eller hvis, hun så mig stå/hænge ud med nogen forkerte mennesker--- eller hvis hun så mig få dårlige karakterer i skolen, så ville hun sige det” (Bilag1:9) Mohammed fortæller at hans søster går i en anden klasse end ham, men søsteren havde en veninde i hans klasse, som fortalte hende om hvordan Mohammed havde opført sig i klassen (Bilag1:10).

Mohammed fortæller at ”det eneste sted hvor jeg ikke var overvåget, det var da jeg tog til fredagsbar med klassen i 5. klasse eller da jeg tog til kampsport--- Der var jeg fri. Og så senere hen, der blev det til da jeg gik i gymnasiet.” (Bilag 1:10). Mohammed fortæller at han oplevede en frihed fra han gik i 10. klasse ”... der klarede jeg mig rigtig fint, og mine forældre var stolte af mig, det var derfor at de ”slap løs på tråden” hvis man kan sige det på den måde--- Jeg fik lov til at gå mere til træning og se film derhjemme og hænge ud med nogen som jeg kendte og tage i biografen med en ven--- det er godt nok nogen små ting, det vil sige folk på min egen alder laver flere ting end jeg har lavet. Men alligevel, det betød noget at få den frihed.”(Bilag1:10+11). Mohammed fortæller ”men jeg skjulte også mine karakterer for mine forældre i lang tid, fra jeg startede i 1. G til min søster startede--- Så da jeg gik i 2. G så kom hun i 1. G, så kunne jeg ikke længere skjule mine karakter.”(Bilag1:10).

Mohammed fortæller at efter hans forældre opdager at han *"har løjet over for dem i så lang tid, så strammede de grebet mere, så måtte jeg ikke ting mere... Og så skulle jeg lave det samme med de der hjemmelektier der med de 10 ord eller 20 ord--- Min far kan finde nogen opgaver om matematik på internettet, så skulle jeg løse dem og så det var ikke kun dansk og engelsk--- Og stile, når jeg skulle lave dem så skulle de rettes med min mor--- og senere hen tog min søster over--- jeg skrev stilen først og så skulle jeg selv prøve at rette det... Jeg gjorde det sådan at, når jeg skriver så lukker jeg den ned og så prøver jeg lige at tage en gåtur i baghaven. Det måtte jeg så gerne under opsyn--- Eller også så skulle jeg gå en lang tur, men det skulle være med min far."*(Bilag1:11+12). Mohammed fortæller at han ikke måtte gå nogen steder selv, han fortæller om engang hvor han kom 20 minutter senere hjem end planlagt *"da jeg kom hjem kunne jeg se min mor--- hun stod og græd uden for, fordi at jeg var 20 minutter forsinket... Jeg tænkte inderst inde i mig selv: "rolig det er ikke fordi at det er verdens undergang, det er kun en dag jeg har været væk sådan her"."*(Bilag1:12).

Mohammed fortæller at han aldrig har haft venner på besøg og det kun er igennem facebook og skolen han har kontakt til andre (Bilag1:12). Mohammed fortæller at han i dag har *"... svært ved at få kontakt, jeg sidder mere for mig selv i værelset alene og ser film..."*(Bilag1:12) Mohammed fortæller at han ikke har nogen venner han kan snakke med *"... de gamle venner jeg havde, de har spurgt ind til mig, og så sagde jeg til dem: "jeg har valgt at flytte fra min familie", så har de ikke kunne acceptere det. De er mere sådan, at man skal altid bo sammen med familien og gøre hvad de siger og alt det der--- så siger de: "nej hvis det er os så kan vi ikke ta´det og vi kan slet ikke finde ud af at være væk fra vores forældre og hvem skal lave mad til os og vaske vores tøj og sådan " og så sagde jeg det gør jeg selv, det kan jeg godt finde ud af.--- Men alligevel så sagde de ja ja--- jeg kunne se at der var sådan et tomrum, eller en afstand."*(Bilag1:12+13).

Mohammed fortæller at han har fortalt nogen af sine venner, han er flyttet fordi han *"... gerne ville prøve at bo alene og se hvordan det er"*(Bilag1:13). Mohammed fortæller at de *"Indvandrevenner hvor jeg har fortalt at jeg er flygtet hjemmefra og alt det. Så har de også mistet respekten for mig, de siger også "du burde kysse din mors og fars hånd også selvom de har gjort sådan ved dig"--- De danske tog det bedre de var sådan lidt mere: "det er rigtig godt at du har gjort det" --- de gav mig ret hele tiden... de har støttet mig i mit valg og min beslutning. Hvorimod de andre, de prøver slet ikke at støtte mig."*(Bilag1:13+14).

Mohammed fortæller at han har valgt at fortælle nogen af sine venner om hvad der er sket” til resten har jeg sagt, at jeg bare bor væk og vi stadig har kontakten... Og grunden til jeg har gjort det på den måde er, at jeg gerne vil se hvilken ting jeg skal bruge--- Det er sådan en test jeg har.”(Bilag1:13).

Mohammed fortæller at han bare gjorde hvad hans forældre sagde ”fordi jeg ikke vidste at der fandtes en anden vej”(Bilag1:15). Da han fandt ud af at hans studievejleder kunne hjælpe med familieproblemer, tænkte Mohammed” ” uha det skal jeg ikke rode mig ind i det her, det er alt for stort område””(Bilag1:15), fordi at han syntes ”... det var forkert at stikke af eller løbe væk fra familien. Jeg havde det mere med, at man skal respektere dem og man skal være sammen med dem. Det er også fordi at jeg kun var sammen med indvandrere og arabere dengang.” (Bilag1:15).

Mohammed fortæller at han tidligere havde prøvet at snakke med hans omgangskreds om hans forældres behandling ”... så ville de sige:” det må vi heller ikke” men til gengæld så er forældrene ligeglade med om de går ud og ryger på en eller anden vandpibecafe og om de kommer sent hjem og lugter af smøger ” det måtte de gerne, der var ikke så mange regler --- så ville de sige at: ”Familie er familie, du skal respekterer dem, lige meget hvad.” Om de siger du skal gå i seng klokken ni om aftenen, så skal du bare gøre det.”(Bilag 1:18+19).

Mohammed fortæller ”Jeg havde også vænnet mig til det, hvis jeg skal være helt ærlig, det var sådan når folk spurgte mig: ” nå hvad skal du lave når du kommer hjem”--- hvis jeg siger at jeg sidder og læser, så vil de syntes jeg er taber agtig.”(Bilag 1:18), Mohammed fortæller at hans respons var ”jeg træner, jeg sover, jeg spiser jeg pakker mad. Og bare siger det sådan på en humoristisk måde, så de glemmer det... Jeg ville prøve at dreje den væk fra emnet, prøv at lave emneskift.”(Bilag1:18).

Mohammed fortæller at han hyggede sig sammen med sin familie og tænkte”... at det er det liv jeg gerne vil have.” (Bilag1:15), og at han i 1.G forsøgte at forbedre sig fagligt, ” indtil jeg får min karakter af vide næste gang og når min søster starter, så håber jeg at jeg har forbedret mig.” (Bilag1:15).

Mohammed fortæller at, selvom han havde fået mere frihed så fravalgte han at deltage i nogen sociale arrangementer i 10. klasse og i gymnasiet ” ... min klasse gik mere op i fodbold. Og det var slet ikke mig--- Jeg havde lyst til nogen af tingene--- til tivoli... eller hjemme hos en, eller i biografen for eksempel. Der var heller ikke så meget at lave, der var vandpibe, byen eller spille

fodbold--- at spille fodbold det var mig der sagde nej, vandpiiben var det også mig 50 % og det andet det var mine forældre.”(Bilag1:16). Mohammed fortæller at han ikke måtte gå i byen for sine forældre ”... jeg vidste at det bare endte i at man skulle ku' drikke, og jeg havde nogen dårlige tanker om at drikke--- jeg måtte slet ikke være ude, jeg skulle være hjemme senest kl ti--- min familie... de bedømmer efter religion, og de synes ikke jeg måtte drikke og hvis jeg drak, så kunne de lugte det på mig, fra min ånde og sved og tøj og alt det der.”(Bilag 1:16+17).

Mohammed fortæller at alle folk omkring ham troede at han havde det godt derhjemme og *”der var et tidspunkt hvor jeg kom med et blåt øje i skolen, fordi at jeg havde fået slag/bank. Og så sagde jeg bare at jeg faldt på min cykel”*(Bilag1:19). Mohammed fortæller at selvom der var flere gange hvor han havde fået slag af sin far, men *”det var mest sådan på ryggen og armene og skuldrene..”* (Bilag1:19) så mærkerne var ikke til at se.

Mohammed fortæller at han ikke ønsker kontakt med sin familie” *og jeg har heller ikke haft det siden sidste år”*(Bilag1:22), Mohammed fortæller at det skyldes alle de spørgsmål familien stiller ham”... *det kan man godt blive rundtosset og svimmel af, og blodtrykket falder og man får kræft lige pludselig--- de kan ikke forstå, når jeg siger at jeg vil helst være for mig selv.”*(Bilag1:32).

Mohammed fortæller at han heller ikke har lyst til at snakke med sin søster,” ... *hun har talt grimt til mig...i en af mailene hvor jeg stak af hjemmefra... Der har hun brugt bandeord og :” hvorfor tager du ikke hjem ” og ” har du nogensinde set en gammel mand falde ned på gulvet af tårer” jeg var ved at sige til hende at jeg kan da være ligeglad, det er dem der ikke har behandlet mig ordentligt... men jeg lod være med at svare hende... Og hver gang jeg modtager en mail fra hende så læser jeg den slet ikke, så har jeg bare slettet den, en efter en.”*(Bilag1:23). Mohammed fortæller at hans familie har prøvet på at få kontakt til ham og han har måttet blokere dem på sin facebookprofil, men at de stadig skriver til ham og har fundet hans facebookprofil,” *Så er der ikke andet end at deaktivere den og så går der lige 2-3-4-5 dage... og så åbner jeg den igen og hvis de skriver igen så sletter jeg dem og blokerer og deaktiverer.”*(Bilag1:24), Mohammed fortæller at der er gået måneder siden sidste kontaktforsøg.

Mohammed fortæller ” *nu har jeg også sagt farvel til Islam... Så nu gør jeg som jeg vil--- så længe at jeg er sød og rar over for andre mennesker... Det er det der gælder.”*(Bilag1:32).

Mohammed fortæller at han har fået nogen nye bekendtskaber igennem hans kampsport, hvor den ene af dem er DJ ” *han laver tramp-musik--- han begyndte selv at lave sit eget i sådan en bærbar ting og så er han begyndt at spille for en klub--- jeg har faktisk ikke været til en tramper-fest*

overhovedet, ikke endnu--- på grund af min økonomi, du ved. Jeg vil gerne. Hans vennekreds det er det jeg stræber efter... Så snart jeg har dem så har jeg fuldført min mission, så kan jeg få mig en kæreste derfra.”(Bilag1:14) Mohammed fortæller at han har DJ’en ”... facebook, jeg har holdt kontakten med ham siden han stoppede til kampsport. Ja og så har jeg skrevet til ham: ”nå, kommer du til den der fest” --- det er mig selv der spørger... Det er fordi at... hvis man ikke laver så meget med en, så vil han også nærmest trække tråden, men vi er stadig venner, men han inviterer ikke så meget. Men det kommer jo nok, så snart jeg vil se ham og have det sjovt med ham, så vil han nok også komme på banen.”(Bilag1:14+15).

Mohammed fortæller at da han flyttede ind på R.E.D. Safehouse ”... så var jeg det man kalder for underudviklet, jeg havde ikke erfaring med at snakke med folk--- jeg laver en masse fejl. Jeg havde heller ikke så mange venner, jeg snakkede ikke så meget. Jeg er stille, stort set hele mit liv... Det er først nu eller i krisecenteret hvor jeg er begyndt at snakke mere og er mere på banen og... tager initiativ til ting--- Jeg mener at jeg kunne finde på at gemme mig for at forskrække beboerne på R.E.D. og jeg kunne lave sådan nogen barnlige ting, hvor jeg nu tænker ”hvorfor fanden gjorde jeg nu det, hvad skulle det nu til for altså”--- Faktisk har de(socialarbejderne på R.E.D. Safehouse) ikke gjort så meget, det er mig selv, bare når der ikke er det her psykiske press med at du skal have åben døren og dit liv skal været kontrolleret og du må ikke gøre dit og du må ikke gøre dutten” (Bilag1:8+9+30).

Mohammed fortæller at han flyttede på kollegie sidste år(Bilag1:28) og har stadig kontakt med R.E.D. Safehouse via en kontaktperson(Bilag1:5). Han deltager også til den månedlige besøgsaften for tidligere beboere på R.E.D. Safehouse. Engang hvor der var strømsvigt på kollegiet, fortæller Mohammed at de andre på kollegiet gik udenfor og grillede sammen og Mohammed ringede til R.E.D. Safehouse for at høre om han måtte komme der, for han savnede selskab,” inde hos mig selv så er der film som jeg kan nyde, men når der ikke er strøm, hvad fanden gør jeg så.”(Bilag1:29). Mohammed fortæller at hvis han havde søgt hjælp hos R.E.D. Safehouse tidligere ” så havde det været svært, men da jeg søgte i den tid jeg søgte, der var det nemt... jeg har bare fortalt hvad jeg kunne huske--- Og så tænkte jeg også at de er min anden familie... for nu har jeg ikke mine forældre ved min side, så nu er der nogen jeg skal støtte mig op af og så kan jeg bruge personalet.”(Bilag1:25).

Kapitel 8 Analyse

Analysen bygger primært på de beskrivelser som fremgår i præsentationen af informanterne, jeg vil løbende inddrage dele af empirien som ikke indgår i præsentationerne, disse er inddraget som en uddybning af de aktuelle problemstillinger og supplerer derved de beskrivelser som ellers er præsenteret i tidligere kapitel.

8.1 Mændenes kamp om normalitet

Denne del af analysen omhandler en teoretisk diskussion af Mohammeds og Marcos udsagn. Herunder, hvordan jeg ud fra den valgte teori tolker, at Mohammed og Marco igennem deres udsagn giver udtryk for at opleve udfordringer i mellem familiens- og majoritetssamfundets normer for passende adfærd, samt deres individuelle kamp om at blive accepteret som et ligeværdigt individ i deres sociale relationer i- og uden for familien. Jeg har valgt at diskutere Marco og Mohammed individuelt, da deres individuelle situation er meget forskellig fra hinanden. Jeg har dernæst udarbejdet særskilte konklusioner for henholdsvis Mohammed og Marco. Disse fungerer som delkonklusioner for denne undersøgelse.

8.1.1 Stemplingsteorien

Jeg har med afsæt i mændenes udsagn, fundet størst forklaringskraft for denne del af analysen i stemplingsteorien inden for den afvigelses sociologiske tilgang for sociale problemer. Herunder *”er antagelsen, at holdningerne og forventninger hos de omgivende mennesker (de signifikante andre) er afgørende for, om menneskers adfærd opfattes som en social afvigelse,”* (Ejrnæs og Guldager, 2010:158). Der her tale om omgivelsernes reaktioner over for Mohammed og Marco, som den alt afgørende faktor for hvorledes at de stemples for at være afvigere, som medfører social stigmatisering og hermed mændenes oplevelse af at være outsider, og dermed ikke som et ligeværdigt medlem af et socialt fællesskab, herunder familie og venner. Diskussionen vil tage teoretisk afsæt i Howard S. Becker teori om stempling og Erving Goffmans teori om håndterings- og reaktionsstrategier for den stigmatiseret, hvor sidstnævnte vil have til hensigt at diskutere hvorledes, at jeg herigennem tolker at mændene giver udtryk for at forsøge at håndtere deres stempling og oplevelse af social stigmatisering.

Stempling

Becker argumenterer for afvigelse i sig selv som værende manglende efterlevelse af grupperegler. Endvidere består samfundet af mange grupperinger *”som hver især har deres egne regelsæt, og mennesker tilhører mange forskellige grupper på samme tid.”* (Becker, 2005:29). Becker

argumenterer hermed for at årsagen til afvigelser ikke ligger hos den enkelte, men skyldes de sociale gruppers opstillede regler, da det er en overtrædelse af disse regler som skaber afvigelsen. Dermed er der tale om at afvigelse ” *ikke er en egenskab ved den handling, personen begår, men snarere en konsekvens af andres anvendelse af regler og sanktioner i forhold til en „regelbryder“.* ”(Becker, 2005: 30), således antages det at afvigelse ikke omhandler den enkelte handling, men sker i interaktionen mellem personen som udøver handlingen og dem som reagerer på den.(Becker,2005:35). Jeg vil nu præsentere en model som udgør Becker kategorisering, til sontring i mellem de forskellige former for afvigelse(Modellen er udarbejdet ud fra Beckers egen illustration- Becker, 2005:39).

	Regelefterlevende adfærd	Regelbrydende adfærd
Opfattet som afvigende	Uforskyldt anklaget	Åbent afvigende
Ikke opfattet som afvigende	Konform	Hemmeligt afvigende

Model for Beckers forskellige former for afvigelser.

Jeg vil i diskussionen tage udgangspunkt i de former for afvigelse som præsenteres i ovenstående model, samtidig vil en præsentation af de anvendte former for afvigelse blive præsenteret løbende i diskussionen.

Håndtering af social stigmatisering

Den sociale stigmatisering argumenterer Goffman for at omhandle, når ”*et individ, som i almindeligt socialt samkvem ville være accepteret uden vanskelighed, men som besidder en egenskab, der ikke kan undgå at tiltrække opmærksomhed, og som får de af os, der møder ham, til at vende sig bort fra ham og til at se bort fra hans øvrige egenskaber – egenskaber, som ellers kunne have berettiget ham til et fællesskab med os.*”(Goffman, 1975:17). Dette omhandler at individet tillægges en social identitet med baggrund i dennes egenskaber, og hvis individet besidder en, af omgivelserne vurderet afvigende egenskab har dette indflydelse på individets personlige identitet, om hvorledes at individet er ”*et accepteret medlem af en social sammenhæng.*” (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:44). Begge identiteter har indflydelse på individets selvbillede også kaldet ego-identiteten, ”*Den stigmatiserede inkorporerer altså ikke fuldt og helt den social og personlige identitet, som stigmaet påvirker omverdenens forståelse af, men ego-identiteten er samtidig ikke afkoblet omverdenens identifikation.*”(Møller i Larsen og Mortensen, 2009:44). En uoverensstemmelse i mellem omverdenens identifikation og individets eget selvbillede(ego-identiteten) ”*...vil hos den stigmatiserede give sig til udtryk i en oplevelse af ikke at blive accepteret*

og respekteret som menneske. I forsøget på at håndtere sådanne uoverenstemmelser kan den stigmatiserede person benytte forskellige reaktionsstrategier”(Møller i Larsen og Mortensen, 2009:44). Jeg vil løbende i diskussionen redegøreyderligere for de anvendte reaktionsstrategier.

8.1.2 Diskussion

Diskussionen vil ud over opdelingen mellem Mohammed og Marco også være opdelt herunder, ud fra diskussionens teoretiske udgangspunkt. Således er diskussion todelt, i deres individuelle kamp mod stempling, som omhandler, hvorledes at jeg ud fra Beckers teori om stempling tolker Mohammed og Marco i sine udsagn giver udtryk for forsøge at efterleve holdninger og forventninger i deres omgivelse. Hvor det hos Mohammed indebærer hans familie i forhold til deres krav om hans faglige kunnen og hos hans jævnaldrene venner i forhold til hans adfærd. Hvor hos Marco omhandler denne diskussion holdninger og forventninger i forhold til hans familie og venner om hans adfærd og seksualitet.

I den sidste del vil jeg diskutere Mohammeds og Marcos håndtering af deres sociale stigmatisering, herunder deres forsøg på at håndtere samt evt. forebygge yderligere social stigmatisering, ud fra Goffmans teori.

Mohammeds kamp mod stempling

Mohammed fortæller, at han vælger ikke at fortælle hans jævnaldrende venner, at han skal hjem og læse efter skole, men i stedet prøver han at skifte samtaleemnet ved hjælp af humor.

Dette er ud fra Becker et udtryk for, at er Mohammed bevidst om at hans adfærd hverken er sammenlignelig med, eller lever op til forventningerne hos hans jævnaldrende venner. Mohammeds valg om at svare med en humoristisk tone og forsøget på at lede opmærksomheden og samtalen over på et andet emne. Dette tolker jeg hermed for at være Mohammed forsøg på at hemmeligholde sin afvigelse og hermed afværge muligheden for at hans kammerater skulle se ham som en taber. Altså som åbent afvigende der ikke lever op til deres forventninger for en ikke – afvigende adfærd (Becker, 2005:39-40).

Mohammeds valg for at hemmeligholde sin afvigende adfærd (Becker, 2005:40), medfører ifølge Becker, at Mohammed hermed undgår at hans jævnaldrende venner ser ham ”som stående uden for gruppens kreds af „normale” medlemmer.”(Becker, 2005:35) og heraf stempler Mohammed som afviger og outsider. Da der i Mohammeds udsagn ikke gives udtryk for at hans jævnaldrende venner reagerer på Mohammeds afvigende adfærd, er dette udtryk for at Mohammed er hemmeligt

afvigende. Dette betyder at hans jævnaldrene venner igennem deres reaktioner, eller mangel på reaktion, på Mohammeds afvigelse ud fra Becker, anses for at opfatte Mohammed som værende ikke-afvigende. Men Mohammeds egen bevidsthed om at hans afvigende adfærd; at lave hjemmelektier fra han kommer hjem fra skole til hans går i seng. Dette medfører ifølge Becker en risiko for at han vil ”*stemple sig selv som afviger på grund af det, han har gjort, og straffe sig selv for sin adfærd på den ene eller anden måde.*” (Becker, 2005:50). Det er min tolkning at denne selvstempling kommer til udtryk idet, at Mohammed fortæller han ikke vil fortælle hans jævnaldrende venner om hans hjemmelektier for ”*så vil de syntes jeg er taber agtig*” (Bilag 1:18). Hvilket ifølge Becker kan ses som et udtryk for Mohammeds bevidsthed om, at hans adfærd er afvigende i forhold til de forventninger og holdninger, altså de regler, som der er for adfærd hos hans jævnaldrende venner. Dette er et udtryk for at Mohammed anser sig selv som afviger i forhold til sine jævnaldrende venner, hvilket dermed er et udtryk for at Mohammed udøver en selvstempling.

Mohammed giver i sit udsagn udtryk for at han efterlever familiens krav og betingelser, herunder blandt andet hjemmelektier. Dette på trods af at han også giver udtryk for at være bevidst om at han i forhold til sine jævnaldrende derved har en afvigende adfærd. Mohammed fortæller at han ikke ”... *vidste at der fandtes en anden vej*” (Bilag 1:15). Endvidere giver Mohammed også udtryk for at han ønsker en fremtid sammen med sin familie. Hvilket han forsøger at opnå igennem det, at han på eget initiativ prøver at forbedre sig fagligt med håbet om at kunne opnå at få de høje karakterer, som familien kræver af ham, dette er på trods af at han i pågældende periode ikke var underlagt samme kontrol af familien, med hensyn til hjemmelektier, og at han havde fået større frihed til at lave andet end at læse lektier. Fordi at han i 10. klasse forinden han startede på gymnasiet havde fået gode karakterer, Mohammed fortæller ”... *mine forældre var stolte af mig, det var derfor at de slap løs på tråden*” hvis man kan sige det på den måde.” (Bilag 1:10). Mohammed fortæller at han hemmeligholder sine karakterer fra gymnasiet samtidig, da de ikke efterlever forældrenes krav samtidig med at han på egen hånd prøver at forbedre sig fagligt nok til den dag han bliver nød til at afsløre karaktererne, når hans søster starter på gymnasiet, at han derved har forbedret sig nok til at efterleve hans forældres krav.

At Mohammed fortsat oplever denne frihed som han opnåede via sine karakterer i 10. klasse, tolker jeg som et udtryk for at Mohammed af sin familie anses for at være ikke-afvigende på daværende tidspunkt. Dette betyder at Mohammeds afvigelse i forhold til sine forældres forventninger ifølge Becker udgør en hemmelig afvigelse ”*Her begås en utilladelig handling, men ingen bemærker den*

eller reagerer på den som en overtrædelse af reglerne” (Becker, 2005:40). Endvidere tolker jeg Mohammeds plan om at på egen hånd forbedre sig fagligt frem til den dag han bliver nød til at afsløre sine karakterer, som et udtryk for at Mohammeds forsøg på at efterleve hans forældre forventninger/regler således at han ved afsløringen fortsat bliver accepteret som ikke-afvigende og ligeværdig af sin familie, og herigennem kan opfylde sit ønske om en god fremtid sammen med familien (Becker, 2005:40).

Mohammed fortæller at han ikke gik i byen med sine jævnaldrende, da han boede hjemme hos sine forældre ” *for jeg vidste at det bare endte i at man skulle ku´ drikke, og jeg havde nogen dårlige tanker om at drikke*”(Bilag1:16), Mohammed fortæller, at han ikke måtte tage i byen for sine forældre, fordi at han skulle være hjemme fra kl. 22, og han måtte heller ikke drikke for sine forældre. Mohammed fortæller også at han på daværende tidspunkt havde nogen dårlige tanker om at skulle drikke alkohol.

Dette tolker jeg som Mohammeds udtryk for selvsegregering, idet at Mohammed herigennem adskiller sig fra, hvad der anses for at være ikke-afvigende adfærd i forhold til forventningerne i majoritetssamfundet, for hans jævnaldrende venner og eftersom at han vælger ikke at deltage i disse byture isolerer han sig fra sine jævnaldrende og ligesom Becker’s beskrivelse af selvsegregering og isolation fra hans studie af dansemusikere, er ”*Denne adfærds primære funktion er at beskytte musikeren mod indblanding fra det borgerlige publikum og, i udvidet forstand, fra det konventionelle samfund.*”(Becker, 2005:106). Becker’s beskrivelse vurderer jeg som tilsvarende Mohammeds situation, hvor der i stedet for musikeren er tale om Mohammed’s adfærd og hvor der i stedet for det borgelige publikum er tale om Mohammeds jævnaldrende venner.

Mohammed fortæller at han aldrig har haft venner hjemme på besøg, han har ikke måtte deltage i klassekammeraternes fødselsdage for sine forældre. Derudover skulle Mohammed sidde hjemme og lave ekstra lektier hver dag efter skole(Bilag1:7).

Dette tolker jeg som at Mohammed dermed ikke har haft mulighed for, at kunne udøve en adfærd i overensstemmelse med de forventninger der er majoritetssamfundet for Mohammeds jævnaldrende. Derved er Mohammed ud fra Becker afvigende i sin adfærd i forhold til majoritetssamfundets regler for hvad der er passende adfærd for Mohammeds jævnaldrende, hvilket jeg også ser komme til udtryk i Mohammeds tidligere nævnte udsagn om, at han igennem humor skifter samtaleemne for ikke at afsløre over for hans jævnaldrende venner, at han efter skole sidder og laver hjemmelektier, en afvigelse. Dette tolker jeg som at Mohammed derfor er bevidst om at han ved at efterleve sine

forældres krav og betingelser, afviger fra de forventninger der er i majoritetssamfundet og i forhold til hans jævnaldrende venner.

Mohammed giver udtryk for fortsat at forsøge at efterleve sin families værdier og regler, selvom at han har oplevet at de har stemplet ham som afviger. Dette har ført til sanktioner herunder psykisk terror og fysisk vold (Bilag 1:26). Hvilket kommer til udtryk, da Mohammed frivilligt forsøger at efterleve familiens forventninger, i tiden hvor han oplever større frihed, fordi forældrene ikke kender til hans karakterer. Frem for at efterleve de forventninger som han giver udtryk der er for hans jævnaldrende venner i majoritetssamfundet.

Jeg tolker dermed at Mohammeds afvigende adfærd i forhold til sine jævnaldrende venner ud fra Becker anses for at være tilsigtet (Becker, 2005:45). Mohammeds situation i mellem de modsigende krav i forhold til den adfærd som forventes at være ikke-afvigende hos henholdsvis sine forældre og sine jævnaldrende venner, samt Mohammeds valg om at efterleve sin forældres betingelser og krav, selvom at dette medfører at Mohammed udøver en afvigende adfærd i forhold til hans jævnaldrende. Min tolkning er, at der her er tale om det som Sykes og Matza i Becker beskriver som, ” *at en afvigelse fra bestemte normer kan forekomme, ikke fordi normerne bliver forkastet, men fordi andre normer, som anses for at være mere presserende eller at aftvinge en højere form for loyalitet, bliver tildelt en forrang.* ” (Sykes & Matza i Becker, 2005:48). Jeg tolker derfor at Mohammed nødvendigvis ikke anser hans jævnaldrenes vurderinger, samt eventuelle reaktioner, på ikke at efterleve dem og dermed stempling af Mohammed som afviger, for ikke at have værdi. Dette er derimod nærmere et udtryk for, at den afvigende adfærd i forhold til de jævnaldrende venner vurderes af Mohammed, som nødvendig, således bliver den afvigende handling som Becker udtrykker det ” *... om ikke andet passende så i det mindste mindre upassende.* ” (Becker, 2005:48) for Mohammed at udføre.

Endvidere medfører Mohammeds indsats for at efterleve forældrenes faglige krav, samt deres yderligere krav og betingelser, som udelukker Mohammeds deltagelse i aktiviteter, som hos hans jævnaldrende venner anses for at være forventeligt, at Mohammed udvikler et fast mønster af afvigende adfærd i blandt sine jævnaldrende venner. Dette er udtryk for at Mohammeds ønske om at blive accepteret som ligeværdig i hans familie og hermed efterleve sine forældres krav og betingelser, udgør motivet for hans afvigende karriere i forhold til hans jævnaldrenes venner og majoritetssamfundets forventninger (Becker, 2005:49).

Ifølge Mohammeds udsagn tolker jeg, at han ikke giver udtryk for at hans jævnaldrene venner stempler ham som afviger, tværtimod fortæller Mohammed, at de af hans jævnaldrende venner med arabisk eller indvandrer baggrund ” så ville de sige at: ”*Familie er familie, du skal respekterer dem, lige meget hvad.*” Om de siger du skal gå i seng klokken ni om aftenen, så skal du bare gøre det.” (Bilag1:19). Hvilket er et udtryk for at de anser hans adfærd som forventeligt og ikke- afvigende i forhold til Becker. Mohammeds valg om ikke at undgå, at fortælle sine jævnaldrende venner at han skal hjem og lave hjemmelektier for ” så vil de syntes jeg er taber agtig.”(Bilag1:18) og da Mohammed fortæller, at han får lov af sine forældre til at lave flere ting udover at lave hjemmelektier ” *Det er godt nok nogen små ting, det vil sige folk på min egen alder laver flere ting end jeg har lavet. Men alligevel det betød noget, at få den frihed.*”(Bilag1:11). Dette tolker jeg som udtryk for at Mohammed udøver en selv-stempling af hans adfærd i forhold til hans jævnaldrene (Becker, 2005:50), med baggrund i hvad Mohammed giver udtryk for er majoritetssamfundets forventninger for ikke-afvigende adfærd i forhold til hans jævnaldrende i Danmark, hvilket Becker udtrykker ”*som en konsekvens af den integrerede karakter af det samfund, afvigeren lever i.*”(Becker, 2005:54).

Da Mohammed senere oplever mindre kontrol, grundet gode karakterer i 10. klasse, og får en oplevelse af, at blive anset som en ikke-afviger i hans familie, ønsker han fortsat at efterleve familiens værdier og regler. Det er først da han bliver sat over for et urealistisk krav, om at skulle forbedre sine karakterer meget inden for kort tid (Bilag1:4), for ellers ville han blive smidt på gaden, ” *jeg bliver simpelthen bare sparket ud, så kan jeg bare leve på gaden og blive rocker eller et eller andet, det sagde han direkte til mig*”(Bilag1:3). Mohammed fortæller, at selvom han havde udviklet sig og forbedret sine karakterer, så var det stadigvæk ikke godt nok i forhold til forældrenes krav, da han skulle have 12 taller ” *Fordi de gerne ville have at jeg skulle blive læge og komme ind på et universitet.*”(Bilag1:4).

Dette ultimatum som Mohammeds stilles overfor af sine forældre, tolker jeg i ifølge Becker som forældrene sanktion for Mohammeds afvigende adfærd, et direkte udtryk for hvorledes at hans afvigende adfærd konkret vil koste hans medlemskab af familien, idet at hvis han ikke formår at efterleve familiens krav, vil han dermed blive smidt ud af familiens hus. At Mohammed vælger at flygte fra sin familie på daværende tidspunkt, ser jeg som udtryk for at Mohammed erkendelse af at det ikke er muligt for ham at kunne efterleve forældrenes forventninger og hermed de regler der er for ikke-afvigende adfærd i familien. Hvilket også betyder at Mohammed ikke kan opnå sit medlemskab af familien som ikke-afvigende medlem.

Mohammed fortæller, at efter han er flygtet fra sine forældre har han svært ved at få kontakt til andre, han sidder ofte for sig selv på hans værelse. Mohammed fortæller også at dengang han boede hos sine forældre, kun havde kontakt til andre end hans familie igennem skolen eller på facebook (Bilag1:12). Mohammed fortæller at da han ankom på R.E.D. Safehouse ”så var jeg det man kalder for underudviklet, jeg havde ikke erfaring med at snakke med folk... det havde jeg virkelig ikke, jeg laver masser af fejl. Jeg havde heller ikke så mange venner,”(Bilag1:8).

Det er min tolkning, at Mohammeds problematik med at have svært ved at skabe relationer kan have flere årsager, dels kan det skyldes, at han hos sine forældre har levet isoleret fra andre sociale relationer end hans familie. Det kan også skyldes at Mohammed, grundet sin afvigende karriere og herunder hans selv-stempling af sig selv, som afviger i forhold til de forventninger der er til Mohammeds jævnaldrende generelt majoritetssamfundet, har medført at Mohammeds selvbillede gør at han som udgangspunkt vurderer sig selv som værende afvigende i forhold til de nye fællesskaber med jævnaldrende som Mohammed ønsker at indgå i. Dette ser jeg også komme til udtryk i hans eget udsagn om, at han i sin interaktion med andre begår mange fejl.

Derudover fortæller Mohammed, at han har oplevet at hans venner med arabisk eller indvandrer baggrund ikke har kunnet acceptere hans valg om at være flyttet fra sine forældre og bo for sig selv: ”... så siger de: ” nej hvis det er os så kan vi ikke ta´det og vi kan slet ikke finde ud af at være væk fra vores forældre og hvem skal lave mad til os og vaske vores tøj og sådan””(Bilag1:13).

Mohammed fortæller, at selvom at han har fortalt nogen af vennerne med arabisk eller indvandrer baggrund at han bor for sig selv, fordi at han er flygtet fra sine forældre og årsagen til at han har følt sig nødsaget til at flygte,” Så har de også mistet respekten for mig, de siger også ” du burde kysse din mors og fars hånd også selvom de har gjort sådan ved dig”(Bilag1:13).

Dette tolker jeg som, at Mohammeds venner, med arabisk eller indvandrer baggrund, reagerer på Mohammeds adfærd og hermed giver de udtryk for at Mohammed anses for at være afvigende ud fra deres forventninger og holdninger. Mohammeds venner, med arabisk eller indvandrer baggrund, gav også som tidligere nævnt udtryk for, at Mohammeds adfærd om at efterleve forældrenes krav og betingelser, var accepteret og en ikke-afvigende adfærd. Dermed tolker jeg Mohammeds udsagn som et eksempel på, at Mohammeds oplevelse af en stempling som afviger og outsider fra gruppen af hans venner med arabisk eller indvandrer baggrund.

Mohammeds håndtering af sin sociale stigmatisering

Mohammed fortæller, at han hemmeligholder sine karakterer på gymnasiet med hensigten om, at forbedre sig på egen hånd så karaktererne efterlever hans forældres forventninger den dag han er nødsaget til at afsløre dem. Dette er ud fra Goffmans håndteringsstrategier et udtryk for, at Mohammed forsøger at håndtere sin afvigelse (karaktererne), for at forebygge en social stigmatisering fra familien. Det er min tolkning at Mohammed forsøger at fjerne grundlaget for sin afvigelse, både igennem kontrol af informationer; hemmeligholdelse af hans karakterer. Samtidig med at han arbejder på at forbedre sig fagligt og dermed fjerne grundlaget for hans afvigelse (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:44).

Mohammed fortæller, at han har svært ved at få kontakt til andre, og ofte sidder for sig selv og ser film(Bilag1:12). Derudover fortæller Mohammed om en gang, hvor der var strømsvigt på hans kollegie, hvor de andre unge på kollegiet gik udenfor grillede sammen, hvor Mohammed fortæller, at han ringede til R.E.D. Safehouse for at høre om han ikke kunne komme og besøge dem i stedet. Mohammed fortæller at ” *inde hos mig selv så er der film som jeg kan nyde, men når der ikke er strøm, hvad fanden gør jeg så.*”(Bilag1:29).

Dette tolker jeg, ud fra Goffman, som at Mohammed hermed forsøger at skjule sin afvigelse ved skjule sig selv, ved ikke at deltage sammen med de andre fra kollegiet, men i stedet vælger at tage hen til R.E.D. Safehouse, hvor der er andre unge med samme baggrund/situation som ham. Hvilket jeg tolker som et udtryk for, at Mohammed handler ud fra Goffmans strategi ved at han undgår ”... *interaktion med normale for derigennem at undgå det smertefulde i at blive konfronteret med sin afvigelse og det mindreværd, dette henviser til.*” (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:48). Det er hermed min tolkning, at Mohammed giver udtryk for at have trukket sig fra en situation som omhandler interaktion med andre jævnaldrende, som muligvis efterlever de generelle forventninger der er til Mohammeds jævnaldrende i majoritetssamfundet. Dette er hermed et udtryk for at Mohammed ser sig selv som afviger, og dermed bliver Mohammeds reaktionsstrategi og håndtering af sin afvigelse udtrykt igennem isolering fra ikke-afvigende, ved ikke at deltage sammen med de andre unge på kollegiet, dermed undgår han risiciene for at blive stemplet som afviger. Endvidere tolker jeg, at Mohammeds handling om at tage hen på R.E.D. Safehouse, hvor beboerne har sammenlignelig baggrund med Mohammed, medfører at den afvigelse som Mohammed ellers oplever som årsagen til hans sociale stigmatisering usynliggøres, idet at han befinder sig blandt andre med samme afvigelse og hermed er dette ikke længere anset som en afvigelse blandt

personerne på RED. Safehouse, og Mohammed har derfor større mulighed for at opnå en accept som ligeværdig (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:48).

Mohammed fortæller, at han også har fortalt nogen andre af hans venner at han er flyttet hjemmefra, men stadig har kontakt til sin familie, og at dette er et bevidst valg for at se hvilken situationsbeskrivelse han skal bruge ” *Og grunden til jeg har gjort det på den måde er, at jeg gerne vil se hvilken ting jeg skal bruge--- Det er sådan en test jeg har.* ”(Bilag1:13).

Dette tolker jeg, som et udtryk for at Mohammed hermed forsøger at kontrollere informationen omkring hans afvigende adfærd, som Mohammed har oplevet, er årsagen til hans sociale stigmatisering i nogen fællesskaber og dermed er det også en mulighed, at dette kan opleves som afvigende i andre fællesskaber.

Mohammed fortæller at han har oplevet at andre som han har valgt at fortælle sandheden om hvorfor han ikke bor hos sin familie, at ” *De forstår mig godt, de siger til mig ” du bor i Danmark, du skal følge de danske traditioner, regler for at være her.” ” Du gør hvad du vil, det er dig der bestemmer”, ja de bakker mig op.*”(Bilag1:23).

Hvilket jeg tolker som udtryk for, at Mohammed har oplevet accept som ligeværdig, og anerkendelse for at hans situation. Hermed er det også en oplevelse af at han bliver vurderet som ikke-afvigende i sin adfærd og handling, om at flygte fra sine forældre.

Denne test som Mohammed omtaler, tolker jeg ud fra Goffman, som at Mohammed igennem kontrol af informationer om hans afvigende adfærd, og med afsæt i omgivelsernes forventninger og vurderinger, er et udtryk for at Mohammed forsøger at håndtere sin sociale stigmatisering ved at undgå synliggørelse af hans afvigelse igennem informations tilpasning/kontrol, med henblik på at blive anset som værende ikke afvigende, og herigennem opnå accept og respekt som et ligeværdigt menneske (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:45).

Mohammed fortæller om en ven som han har mødt igennem sin kampsport, ”*han er DJ, han laver tramp musik*”(Bilag1:14). Mohammed fortæller, at hans ven spiller som Dj på forskellige klubber, og at, Mohammed, på grund af sin økonomi endnu ikke har været til *Tramperfest*. Han fortæller ” *Jeg vil gerne. Hans vennekreds det er det jeg stræber efter... Så snart jeg har dem så har jeg fuldført min mission, så kan jeg få mig en kæreste derfra.* ”(Bilag1:14).

Jeg tolker Mohammeds interesse for tramp og hans mission om at få DJ’ens vennekreds, som et udtryk for Mohammeds håndtering af sin oplevelse af social stigmatisering og hermed et eksempel

på at Mohammeds ønske om at deltage i en *Tramperfest* og interessen for Trampemusik er udtryk for at Mohammeds herigennem søger tilhørsforhold hos ikke-afvigende, for herigennem at blive anset som værende ikke-afvigende. Hans mission, som han udtrykker det, tolker jeg som Mohammeds beskrivelse af hans hensigt for udøvelsen af denne strategi- at blive accepteret som en ligeværdig og ikke-afvigende (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:46).

Mohammed fortæller *"nu har jeg også sagt farvel til Islam--- Så nu gør jeg som jeg vil--- for mig er religion ikke et shopping center--- Det er enten du skal lade være med at ryge og spise svinekød og du skal be og skal gøre alle de ting, eller du må gerne spise svinekød og drikke alkohol og så skal du ikke be og faste og alt det der. Det er enten sådan eller sådan."* (Bilag1:32) Dette tolker jeg i sammenhæng med Mohammeds udsagn om at han også er begyndt at drikke alkohol, som Mohammeds strategi om at nedtone adfærd som er afvigende i forhold til majoritetssamfundets forventninger for Mohammeds jævnaldrende og herigennem søge tilhørsforhold hos de ikke-afvigende jævnaldrende i majoritetssamfundet. Endvidere tolker jeg også, at Mohammed igennem sit udsagn giver udtryk for, endnu en af Goffmans strategier, håndtering af socialstigmatisering; selvhævdelse. Idet at Mohammeds udsagn om religion anses som Mohammeds bevidsthed om at han aktuelt er afvigende i sin adfærd i forhold til hans forældres forventninger, krav om alkohol og religion samt de jævnaldrende venner med arabisk eller indvandrer baggrund som Mohammed havde. Hvor det er min tolkning, at Mohammed i dette udsagn forsøger at distancere sig fra dem, ved at tale nedsættende om de der praktiserer Islam og drikker alkohol. Derved giver Mohammed, ifølge Goffman, udtryk for at have et ligeværd som ikke-afvigende hos andre jævnaldrende, som efterlever de i majoritetssamfundet generelle forventninger blandt unge (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:47).

Marcos kamp mod stempling

Marco fortæller, at han igennem hans barndom har oplevet, at der særligt var nogen ting han ikke måtte gøre for hans forældre, fordi det var for homoseksuelt, dette omhandlede blandt andet at gå til ballet, eller engang hvor han i børnehaveklassen tog en kjole på som udklædning, *"... der fik jeg også en flad af min mor, fordi jeg gjorde det."* (Bilag2:9).

Dette er tolker jeg, ud fra Becker, som et udtryk for at der i Marcos familie eksisterer holdninger om, at der var aktiviteter der var for feminine eller homoseksuelle, såsom at klæde sig ud som en pige eller at gå til ballet, dette var derfor ikke en accepteret adfærd. Hvoraf at regelhåndhævelsen

var den flad som Marco fik af sin mor, denne var en reaktion på Marcos afvigende adfærd (Becker, 2005:128).

Marco fortæller, at da han engang fortalte sin familie, at han ønskede at læse til kosmetiker, begyndte familien at grine af ham og de bad ham om at holde sin kæft, og ikke tale mere om det(Bilag2:4), Marco fortæller at ”*jeg blev virkelig ked af det på det tidspunkt, det var jo ikke rart.*”(Bilag2:5).

Familiens reaktion udgør hermed en verbal og socialt nedsættende sanktion over for Marco, hvilket, ud fra Becker, er et udtryk for at familien reagerer på Marcos ønske om at blive kosmetiker, som værende afvigende.

Derudover fortæller Marco også at hans forældre ”... *bestemte for mig at jeg skulle på gymnasium.*”*det var det eneste rigtige for mig*”. *Jeg ville jo alt muligt andet end gymnasiet ... men de bestemte for mig ” den her retning skal du tage*”(Bilag2:10).

Dette er ud fra Becker et udtryk for, at der i familien er en specifik holdning og forventning om, at gå på gymnasiet anses for at være ikke afvigende, og hermed er andre uddannelsesvalg anset for at være afvigende i Marcos familie.

Marco giver i sit udsagn udtryk for, at hans forældre har været bevidste om hans homoseksualitet, men at de ligesom *lukkede øjnene* for det(Bilag2:8).

Således er dette, ud fra Becker, et udtryk for at familien ikke har handlet på Marcos afvigelse; homoseksualitet. Derved et udtryk for at Marco har en afvigende adfærd, men da hans forældre ikke reagerer eller sanktionerer på denne afvigelse, sker der ingen stempling af Marco, og Marco er derved anset som værende ikke-afvigende (Becker, 2005:39), idet at det, ifølge Becker, ikke er handlingen alene som udgør stemplingen, men gruppens håndhævelse af reglen som skulle være brudt, der udgør stemplingen som afviger(Becker, 2005:128).

Marco fortæller, at han mener at hans forældre skulle have *lukket øjnene* over for Marcos afvigende adfærd, han fortæller endvidere at de samtidig skulle have tænkt om Marco at ”... *han er bare hetero-ibyen, han er ikke ude homo-steder*”(Bilag2:8).

Dette udsagn omhandler Marcos tolkning af hans forældres eventuelle tanker, om at han gik i byen. Det er derfor min tolkning, at Marcos forældre ikke nødvendigvis har været bevidste om at Marco gik, som han kalder det, *homo-ibyen*, men at gå i byen, var relateret til ikke-afvigende adfærd. Dette

tolker jeg med afsæt i at da forældrene efter at have fået af vide at Marco er homoseksuel, begynder at mistænke alle handlinger, som Marco ellers beskriver som værende ikke-afvigende for hans jævnaldrende i majoritetssamfundet. Disse handlinger giver Marco i sine udsagn udtryk for at hans forældre efterfølgende ser være i relation med Marcos homoseksualitet, og hermed anses som afvigende. Det er på denne baggrund af min tolkning at Marco's udsagn, at hans forældre valgte at se bort fra hvad Marco har anset for at være en afvigende adfærd i forhold til familiens forventninger. Dette er udtryk for at Marco derved udøver en selvstempling, og at hans forældre på daværende tidspunkt ikke er bevidste om at Marco har en afvigende adfærd, men forbinder Marcos byture som værende ikke-afvigende adfærd da det eventuelt at forventeligt for Marcos alder, der er således tale om at Marco er hemmeligt afvigende (Becker, 2005:40).

Marco fortæller at han kun har haft danske venner ” ... *de indvandre venner jeg havde, dem har jeg brudt op med nu.... de er også begyndt at blive rigtig mærkelige over for mig.*”(Bilag2:11). Dette er i sammenhæng med Marcos beskrivelse af at dette skyldtes hans homoseksuelle adfærd idet, at han nok var lidt sødere end dem. Marco fortæller at de nedgjorde ham ved at kalde ham for Ulrik og Bøssen, dette var forinden at Marco startede på efterskole (Bilag 2:11 ff.).

Marcos udsagn for hans oplevelse af at blive nedgjort af sine venner fra før han startede på efterskole. Dette tolker jeg som udtryk for, at Marco blandt hans daværende venner oplever en stempling som afviger, da nedgørelsen udgør Marcos daværende venners reaktion og regelhåndhævelse for, at Marcos adfærd er afvigende og vennerne giver herigennem udtryk for, at Marco er en outsider og derved ikke anses som et ligeværdigt medlem af gruppen. Dette er på trods af, at Marco giver udtryk for, at han først fortæller andre at han er homoseksuel da han starter på efterskolen, hvilket først er efter at han oplever stemplingen fra de daværende venner. Det er min tolkning, at denne stempling som Marco oplever som en reaktion på, at de daværende venner skulle have en mistanke til at han var homoseksuel, kan skyldes at Marco udøver en selv-stempling med baggrund i at han ved at hans seksualitet er afvigende i forhold til de daværende venners – og hans families forventninger. Hans adfærd at være sødere end de andre er sammenkoblet med dette. Hvor jeg tolker, de daværendes venner stempling af Marco kan skyldes ud fra, at Marco har en sødere adfærd og derved er det ikke Marcos seksualitet der af vennerne stemples som afvigende, da de daværende venner ud fra Marcos udsagn ikke havde kendskab til at Marco var homoseksuel på daværende tidspunkt. Medmindre at Marco er udsat for at blive uforskyldt anklaget som Becker beskriver ”*Personen betragtes af andre som en, der har begået en utilladelig handling, selvom han faktisk ikke har gjort det*”(Becker,2005:40). At Marco oplever dette, som en reaktion på at de

daværende venner skulle have en mistanke til at han var homoseksuel, tolker jeg som et udtryk for at Marco udøver en selv-stempling med baggrund i, at han ved at hans seksualitet er afvigende i forhold til de daværende venners forventninger. Dermed sammenkobler Marco sin *søde* adfærd med hans seksualitet. Marcos udsagn om at han nok var sødere end hans daværende venner, tolker jeg, ud fra Becker, som udtryk for Marco's selvsegregering, da han i sin beskrivelse giver udtryk for en adskillelse af den adfærd hans daværende venner havde og hans egen adfærd. Endvidere fortæller Marco at han har brudt op med hans indvandre venner, hvilket er udtryk for at Marco har valgt at trække sig og dermed isoleret sig fra dem, som en beskyttelse mod indblanding fra jævnaldrende med indvandrers baggrund (Becker, 2005:106).

Marco fortæller at han som 14 årig bliver bevidst om at han er homoseksuel, han fortæller at han sad og tænkte for sig selv ” ... og så gik det op for mig, at jeg var homoseksuel. Jeg havde det faktisk helt fint med det. Men så tænkte jeg på mine forældre samtidig med, og tænkte: ” jeg får det ikke nemt”. ”(Bilag2:11). Marco fortæller, at han at han *springer ud* som homoseksuel på efterskolen, og at han på efterskolen oplever at blive accepteret af sine jævnaldrende venner på efterskolen(Bilag2:12)

I Marcos fortælling fremgår det, at han ikke selv har det dårligt med at være homoseksuel. Hvilket jeg tolker som udtryk for, at selvom at Marco er bevidst om at hans seksualitet er afvigende i forhold til hans families forventninger, at han på daværende tidspunkt ikke stempler sig selv som afvigende. Derved er Marco selv-billede ikke domineret af de forventninger, som der er i hans familie og hans jævnaldrende venner fra før han startede på efterskolen. Hvilket jeg tolker, er medvirkende til at Marco vælger at afsløre sin homoseksualitet over for dem han går på efterskole med.

Marco fortæller, at efter at han er flygtet hjemmefra, har han modtaget en besked fra sin bror om at hans forældre har ændret testamentet, og at Marco dermed ikke længere er en del af familien(Bilag2:19).

Dette er ud fra Becker, et udtryk for at Marco hermed, af hans familie er blevet stemplet som outsider og dermed ikke længere en del af hans familie, grundet hans afvigelse, hans seksualitet(Becker, 2005:35).

Marcos håndtering af sin sociale stigmatisering

Marcos giver udtryk for at hans homoseksualitet indebærer, at han nok var lidt sødere end hans venner fra før han startede på efterskolen. Marco fortæller at der primært boede piger på R.E.D. Safehouse, men at *”Det betød ikke så meget. Også fordi at jeg taler jo bedst med piger, for homoseksuelle og piger, de var jo sådan helt op og køre:” en homoseksuel wuhuu”* (Bilag2:23).

Dette tolker jeg ud fra Goffman som udtryk for Marco at hævder *”et bedreværd i forhold til de ’normale’.*” (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:49). Det er min tolkning at Marco glorificerer sin afvigelse som hans håndtering af sin afvigelse, og hermed beskyttes imod yderligere social stigmatisering. Derved sker der dog også det, at Marco distancerer sig fra de ikke-afvigende, og igennem sin afvigelse skaber Marco en symbolsk identitet som homoseksuel, denne symbolske identitet er et udtryk for Marcos håndtering af sin sociale stigmatisering, på baggrund af hans oplevelser med at blive stemplet som afviger (Ibid:50). Derudover er det min tolkning, at denne håndtering også er udtryk for, at Marco har formået at inkorporere stemplingen som afviger med hans eget selvbillede til noget positivt, og herigennem giver Marco udtryk for ikke alene at være ligeværdig men ligefrem bedre værd, end de ikke-afvigende igennem sin afvigelse- symbolske identitet som homoseksuel. (Ibid:49). Hvilket jeg tolker, at Marco også giver udtryk for at være en ressource i forhold til at skabe nye relationer, ud fra hans udsagn om homoseksuelle og piger.

Marco fortæller, at han engang kom tilbage til efterskolen med blod løbende ned fra ørerne, fordi at Marcos far havde hevet ham hårdt i ørerne. Marco fortæller at hans storebror kommer op på efterskolen en dag, og finder Marco, hvorefter at han tager kvælertag på Marco ude i efterskolens gård, som er placeret så alle på skolen kan se det, Marco fortæller *”Så alle kiggede ud af vinduet--- stort set alle eleverne, stod og kiggede.”* (Bilag2:7). Marco fortæller, at han i begge situationer beder pædagogerne om ikke at anmelde volden til politiet, Marco fortæller at han ikke ville have at pædagogerne anmeldte det til politiet fordi, at Marco ikke ville tvangsfjernes fra sine forældre, *” Fordi så udstiller jeg mine forældre”* (Bilag 2:6.) Marco fortæller at han i stedet valgte at blive på efterskolen, og holde lav profil og ikke sige noget, heller ikke på efterskolen efterfølgende (Bilag2:6).

Marcos udsagn om at alle på efterskolen så, at hans bror tog kvælertag på ham, tolker jeg, som et udtryk for at Marco i denne situation er bevidst om, at han er risiko for at blive stemplet af sine venner på efterskolen som afviger. De venner som Marco giver udtryk for accepterede ham også som homoseksuel. Derved er det min tolkning, at familiens regelhåndhævelse for hans afvigelse fra

deres forventninger truer Marcos status som ikke-afvigende blandt hans venner på efterskolen. Derfor tolker jeg Marcos valg, om at blive på efterskolen og holde lav profil, ud fra Goffman, at være Marcos håndtering af den stempling han oplever fra sin familie, ved at han bliver på efterskolen og hermed undgår familien. Derudover fungerer Marcos lave profil på efterskolen, som jeg tolker, omhandle at Marco vælger ikke at fortælle nogen på efterskolen om efterfølgende voldelige hændelser. At dette sammen med hans valg om ikke at anmelde volden til politiet, dette er ud fra Goffmans, Marcos forsøg på at undgå en stempling som afviger på efterskolen, da han igennem kontrol af informationer og ved tilbagetrækning, dermed undgår at tiltrække yderligere opmærksomhed omkring hans afvigende afvigelse, at være udsat for vold fra hans familie(Møller i Larsen og Mortensen, 2009:48).

Marco fortæller om hans bror, at deres forældre ”...*kæmpede virkelig meget med at nedbryde ham... deres undskyldning var at han var kriminel... og røg noget hash. Så begyndte de så at nedkæmpe ham på alle mulige måder.*”(Bilag2:17). Marco fortæller videre at hans”... *storebror som er hetero... han har jo så kæmpet rigtig meget med at få lov til at være sig selv--- Han er jo ikke normal i hovedet mere. Han er blevet til sådan et menneske som, bare gør alt for bare... Altså for at tilfredsstille mine forældre.*”(Bilag 2:17).

Det er min tolkning at Marco igennem sit udsagn, hermed giver hermed udtryk for at hans bror har kæmpet en kamp lignende hans egen mod deres forældre, men har opgivet, og dermed efterlever forældrenes regler og hermed er af forældrene anset som ikke-afvigende. Dette giver Marco udtryk for at have medført at broderen ikke længere er sig selv og ikke normal, derved afvigende i forhold til majoritetssamfundet. Jeg tolker dette, ud fra Goffmans, som et eksempel på Marcos håndtering af sin oplevelse af at blive stemplet og heraf den sociale stigmatisering, hvor Marco igennem selvhævdelse om, at han har truffet det rette valg med hensyn til at flygte fra familien, og at hans afvigelse herigennem medfører at han er bedre værd som afviger i forhold til deres forældre, end som ikke-afvigende ligesom hans bror. Hvor jeg tolker, at ved at Marco giver udtryk for at hans bror igennem sin ikke-afvigelse hos forældrene, medfører at han er afvigende i forhold til majoritetssamfundet, og herved hævder Marco sit tilhørsforhold som ikke-afvigende i forhold til majoritetssamfundet, igennem sin stempling som afviger hos hans forældre (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:49).

Marco bruger løbende i sine udsagn beskrivelsen *normal* om hans egen adfærd, aktiviteter og om hans forældres reaktioner på hans adfærd. Marco fortæller om sig selv ” *Jeg er helt normal, drikker,*

fester med mine venner og går i skole og det hele, bortset fra jeg er homoseksuel.”(Bilag2:1), Marco fortæller at han af sin familie ”blev svinet til om aftenen, eller hvis jeg gjorde noget helt normalt som unge mennesker gør forkert---det handlede hele tiden om at jeg var homoseksuel, at jeg skabte skam over familien ---hvad skulle min bror sige til folk på gaden og over mit tøj, fordi jeg går med... sorte normale altså stramme bukser...”(Bilag2:2). Marco fortæller, at hans bror kommer op på hans efterskole en aften ”... for at skælde mig fuldstændig ud fordi at, jeg kunne ikke huske hvad jeg havde gjort, men det var et eller andet helt – virkelig helt normalt altså.”(Bilag2:7). Marco fortæller, om de tidligere oplevelser hvor hans forældre har nægtet ham, eller på anden måde reageret på baggrund af hvad de mente var for feminint eller homoseksuelt at gøre, samt deres reaktion på Marco’s ønske om uddannelse” ... jeg tænkte ikke hjælp, men det gik op for mig, at der var en kamp, altså at det var en krig, at det var ikke helt normalt det de gjorde.”(Bilag2:10).

Ovenstående udsagn tolker jeg, ud fra Goffmans, at være udtryk for at Marco i interaktionen med intervieweren, vælger at hævde sit tilhørsforhold som værende normal, dermed ikke-afvigende i forhold til majoritetssamfundets forventninger til hans jævnaldrene (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:446ff.). Det er min tolkning at Marcos beskrivelse *normal* også her har til hensigt at stadfæste det, at Marcos forældres reaktioner og handlinger på baggrund af Marcos adfærd ikke var normal. Hvilket, ud fra Goffman, har til hensigt at være argument mod den stempeling som Marco har oplevet af hans familie. Hermed at forældrenes stempel af Marco som afviger, ikke er gældende ud fra majoritetssamfundets normer eller andre familiers normer, samtidig med er dette et udtryk for at Marcos forældres og hans brors behandling af ham, er særligt afvigende i forhold til majoritetssamfundets normer, for hvordan man bør behandle hinanden i en familie. Hvilket, ifølge Goffman, er udtryk for Marco håndterer sin oplevelse af at blive stemplet igennem selvhævdelse og bedre værd i forhold til hans familie(Ibid:49).

8.1.3 Delkonklusion for mændenes kamp om normalitet

Mohammed

Jeg er igennem min tolkning nået frem til, at Mohammed udsættes for stempeling af hans forældre, i det at han ikke kan leve op til deres faglige krav. Jeg finder også at Mohammed igennem sin efterlevelse af sin forældres betingelser og forsøg på at opnå deres faglige krav medfører, at Mohammed udvikler et mønster af afvigende adfærd, en afvigende karriere i forhold til sine jævnaldrende kammerater, der ikke har en arabisk eller indvandrer baggrund. Det er min tolkning at

Mohammed ikke giver udtryk for at en faktisk oplevelse af at blive stemplet som afviger af sine jævnaldrende venner som ikke har en arabisk eller indvandrer baggrund, men at Mohammed udøver en selv-stempling med afsæt i majoritetssamfundets normer, som han oplever er gældende for passende adfærd for Mohammeds jævnaldrene.

Det er min tolkning at Mohammed vælger at flygte fra sin familie, da det for ham ikke længere er muligt at kunne opnå at opfylde familiens faglige krav inden for den udstukket tidsramme, hvilket vil medføre en stempling af Mohammed som outsider af familien.

Ud fra min tolkning giver Mohammed udtryk for at han agerer inden for forskellige grupper og deres forventninger; herunder hans familie, hvor han grundet sin faglighed er blevet stemplet som outsider, hans venner med arabisk eller indvandrer baggrund, hvor Mohammed stemples som outsider, fordi at han er flygtet fra sin familie og bor for sig selv og de andre unge på RED Safehouse, hvor han grundet deres sammenlignelige baggrund, har mulighed for at opleve sig som ikke-afvigende, og andre jævnaldrende som efterlever majoritetssamfundet generelle forventninger, hvor Mohammed har udøvet en selv-stempling med baggrund i det mønster af afvigende adfærd han har haft på grund af at han har valgt at efterleve sin forældres normer. Sidstnævnte gruppe omhandler blandt andet de unge som indgår i Tramper-miljøet. Hvor han forsøger at opnå en status som ligeværdig igennem tilegnelse af viden om og interesse for Tramper-musik, hvilket Mohammed giver udtryk for er en del af hans proces frem til at blive anset som ligeværdig i forhold til de generelle forventninger i majoritetssamfundet for jævnaldrende, idet at han fortæller at når han er blevet venner med DJ'ens venner *”så har jeg fuldført min mission, så kan jeg få mig en kæreste derfra.”* (Bilag1:14) at så har han fuldført sin mission om at blive accepteret som ligeværdig.

Det er min tolkning at Mohammed giver udtryk for, at han som konsekvens af hans selv-stempling af hans afvigende karriere, som han havde dengang han forsøgte at efterleve sine forældres krav og betingelser, og den stempling som outsider han oplever fra sin familie og hans venner med arabisk og indvandrer baggrund har medført, at Mohammed har inkorporeret et negativt selvbillede. Dette gør at Mohammed oplever et mindreværd i forhold til at skulle omgås andre jævnaldrende generelt.

Mohammeds negative selvbillede og de håndteringsstrategier som han har gjort brug af, ved at trække sig fra interaktioner med ikke-afvigere i forhold til majoritetssamfundet. Dette medfører, at Mohammed er særlig sårbar i forhold til at få opbygget nye sociale relationer og herigennem oplevelse af at være ligeværdig. Da Mohammeds relationer til andre unge som bor på R.E.D, som

jeg igennem min tolkning anser, som Mohammeds eneste aktuelle relation, denne er begrænset ved at det ikke er muligt at besøge R.E.D. Safehouse, uden særlig tilladelse ud over den månedlige gammel-elev aften(Bilag1:5).

Marco

Jeg har igennem min tolkninger nået frem til, at Marco også oplever at blive stemplet som afvigende på grund af hans homoseksualitet, hvor han har oplevet, at både hans familie og venners, forinden efterskolen, reaktioner på hans adfærd har medført at Marco er blevet stemplet som outsider og blevet socialt stigmatiseret. Marco giver udtryk for, selv at have accepteret hans seksualitet og gør i denne forbindelse brug af følgende reaktionsstrategier, såsom at tillægge hans afvigelse; homoseksualitet en positiv egenskab, og herigennem hævde sig selv igennem sin afvigelse. Marco udtrykker herigennem sin afvigelse hans symbolske identitet, hvilket er udtryk for at Marco har formået at inkorporere omgivelsernes stempling med hans eget selvbillede til et positivt resultat. Derudover gør Marco også krav på tilhørsforhold som ikke afvigende i forhold til majoritetssamfundet. Dette sker igennem hans beskrivelse af sig selv og sin adfærd som normal, samt hans udtryk for at hans bror og forældre som værende afvigende. Derved adskiller han sig fra dem som bedre værd og ikke mindre værd, som hans familie ellers har stemplet Marco som, igennem deres stempling af Marco som outsider og derved ikke længere er en del af familien.

Marco vælger, at efterskolen ikke skal anmelde den vold som de bliver bevidste om at Marco er udsat for, derudover vælger Marco at holde lav profil, og dermed tilbageholde informationer om den vold han oplever som ikke er synlig for efterskolen. Dette udgør, ifølge Goffmans, Marcos håndtering af sin afvigelse; at være udsat for vold af sin familie, som har til hensigt at forbygge en eventuel stempling af Marco som afvigende i forhold til hans venner på efterskolen og dermed opretholder han sit tilhørsforhold som ikke-afvigende og forebygger en social stigmatisering i denne gruppe af jævnaldrende.

Marco fremgår som være mindre sårbar i forhold til Mohammed idet at hans homoseksualitet fungerer som hans symbolske identitet i forhold til at indgå i nye relationer, hvilket udgør at Marco har formået at inkorporere et positivt selvbillede igennem sin afvigelse, og at hans seksualitet kan vise sig at være en positiv ressource i indgåelse af nye relationer.

8.2 Vold i nære relationer

I dette afsnit vil jeg diskutere, hvorledes at jeg tolker at Mohammed og Marcos omgivelser har indflydelse på deres opfattelse af vold i familien som værende accepteret, enten som afvigende eller ikke-afvigende. Ligeledes hvilke udfordringer Mohammed og Marco oplever omkring eventuelle forskelle mellem deres families- og majoritetskulturens normer for familierelationer, samt hvorledes dette har betydning for Mohammeds og Marcos håndtering af deres situation og vurdering, for om de har behov for hjælp.

Jeg vil løbende under diskussionen præsentere den del af empirien, hvori at jeg oplever at henholdsvis Marco og Mohammed giver udtryk for deres opfattelse af volden. Dette afsnits diskussion tager primært udgangspunkt i den afvigersociologiske tilgang og herunder stemplingsteorien. Derved bygger denne diskussions anvendte teori primært på Beckers teori om stempling, som blev præsenteret under analyse afsnittet *Mændenes kamp om normalitet*. Denne teoretiske diskussion vil særligt fokusere på hvorledes, at der inden for grupper bliver skabt såkaldte sociale spilleregler for, hvad der inden for gruppen anses for at være afvigende og ikke afvigende adfærd. Diskussionen er todelt, herunder Marco og Mohammed, fundende fra diskussionen præsenteres herefter i en fælles delkonklusion.

8.2.1 Diskussion

Marco

Marco fortæller, at han har mødt mange drenge på hans egen alder som *"... er vokset op med at blive smadret for alt hvad de gør."* (Bilag2:17) og at han har oplevet at hans forældres nabo *"de har irakisk baggrund, hvor konen ringede til min far og bad ham om at komme og hjælpe med, at få faren væk fra sønnen..."* (Bilag2:17).

Det er min tolkning at Marco hermed giver udtryk for, at det i hans daværende nærmiljø ikke var afvigende at forældre udøver vold på deres sønner.

Marco fortæller også at man som dreng *"hvis man ikke opfører sig ordenligt, så 'poh' får man bare lige en på hovedet."* (Bilag2:17), Marco fortæller, at hvis man som dreng ikke opfører sig ordentligt *"så bliver de gennemsmadret. Ja altså helt små basale ting. Hvor det handler om ære, eller hvor de er kommet til at sige noget forkert til en person, eller sagt det på en forkert måde."* (Bilag2:17).

Dette tolker jeg, ud fra Becker, at være udtryk for at hvis man som dreng udøver en regelbrydende adfærd i forhold til forældrenes forventninger og vurderinger, forventes det at forældrene sanktionere på drengens afvigende adfærd med vold. Hvor familiens ære hermed kan anses for at være de forventninger og vurderinger som ligger internt i familien, men også måden hvorpå at familiemedlemmerne bliver opfattet som værende afvigende eller ikke-afvigende af deres nære omgivelser.

Marco fortæller ” ... *det handlede hele tiden om at jeg var homoseksuel, at jeg skabte skam over familien --- og hvad skulle min far sige til hans venner om hvad hans søn. Hvad skulle min bror sige til folk på gaden og over mit tøj*,(Bilag2:1). Marco fortæller at det for hans forældre ”... *var det stik i mod deres religion at jeg var homoseksuel og selvfølgelig også: ”hvad tænker folk ikke” ” Min søn er hund ”, min far var også sådan helt, han smadrer mig ” hvad tænker folk ikke om vores familie vores store familie, vores søn klæder sig ud som en drag*”.(Bilag2:10).

Dette tolker jeg, ud fra Becker, som udtryk for at Marcos homoseksualitet ikke alene anses for at være afvigende i forhold til hans families forventninger og vurderinger, men at homoseksualitet også anses for at være afvigende i de miljøer som de enkelte familiemedlemmerne indgår i.

Endvidere er det min tolkning, at Marco giver udtryk for, at hans families forventninger samt deres omgivelser forventninger tager udgangspunkt i det kollektivistiske livssyn hvor ”...*det ikke bare er den enkelte person, der må stå til regnskab for sine handlinger. God og dårlig adfærd påvirker hele familiens ære.*”(Skytte, 2007:69). Hvilket, ud fra Beckers stemplingsteori, betyder at det ikke alene vil være Marco som kan opleve en reaktion for hans afvigende adfærd, men at Marcos familie også risikere at blive stemplet som afvigende, og at hele familien kan opleve at blive socialt stigmatiseret på baggrund af Marcos afvigelse.

Marco fortæller, at da hans mor opdager at Marco er homoseksuel, så *hvis der var noget hun var utilfreds med så bad hun bare min bror om, at sørge for at jeg blev smadret... Så han kunne banke det ind i hovedet på mig, jeg skulle ikke i byen den her dag, så bankede han det ind i hovedet på mig, jeg skulle ikke til gammel elev dag på min efterskole, for det var homoseksuelt, så bankede han det ind i hovedet på mig*” (Bilag2:8+9).

Dette tolker jeg, ud fra Becker, som udtryk for at volden anses for at være formålstjenstligt, i det at det har til hensigt at undgå at Marcos homoseksualitet vil blive opdaget af omgivelserne, og derved undgås omgivelsernes stempling af Marco og herved også Marcos familie som afvigende. Hvorfor

volden derfor anses for at være en sanktion for Marcos afvigende adfærd, og denne afvigende adfærds konsekvenser i forhold til omgivelsernes reaktioner overfor hele Marcos familie.

Vold er igennem det danske retssystem stadfæstet som en regelbrydende, og derved afvigende adfærd, dermed også gældende som en afvigende adfærd i det danske samfund som helhed.

Det er min tolkning, at Marcos udsagn giver udtryk for at hans forældres afvigende adfærd, retfærdiggøres af forældrene som værende gyldig, trods dette er en afvigende adfærd i forhold til det danske samfund som helhed (Becker, 2005:47ff.).

Det er min tolkning, at Marco giver udtryk for at afvigelsen; udøvelsen af den fysiske vold, og skaden som dette udgør for drengene. At familien som udøver den voldelige handling, tolkes at vurderer at den skade der påføres drengene, som Becker beskriver det dermed *”ikke er forkert i lyset af omstændighederne. Han kan hævde, at skaden i virkeligheden ikke er en skade; det er snarere en form for retfærdighed gengæld eller straf.”* (Becker, 2005:47+48). Da skaden som den fysiske vold udmønter sig i påføres en regelbryder/afviger. Hermed bliver volden som afvigende handling igennem en neutraliseringsteknik italesat som værende nødvendig og ligefrem formålstjenstligt.

Marco fortæller om hans forældres behandling af hans bror ” ---altså de kæmpede virkelig meget med at nedbryde ham... deres undskyldning var at han var kriminel... og røg noget hash. Så begyndte de så at nedkæmpe ham på alle mulige måder ... ”(Bilag2:17). Derudover fortæller Marco ” Nu er det fordi at jeg er homoseksuel, ellers havde mine forældre ikke gjort noget, så var det helt fint.”(Bilag2:17). Marco fortæller, ”hvis man ikke opfører sig ordentligt, så ”poh” får man bare lige en på hovedet.”(Bilag2:17).

I Marcos beskrivelse har hans bror en afvigende adfærd; ryger hash og er småkriminell. Det er min tolkning, at forældrenes voldelige adfærd hermed udgør en sanktion for denne afvigende adfærd. Hvilket også fremgår i Marcos udtryk for, at hans forældre var nødsaget til at reagere på Marcos homoseksualitet som en afvigende adfærd, på grund af familiens nære omgivelser forventninger. Samtidig med at der i Marcos families nære omgivelser var en forventning om at drenges regelbrydende adfærd sanktioneres med voldelige handlinger.

Marco fortæller, at hans forældre ikke havde gjort ham noget forinden at hans forældre opdagede, at han var homoseksuel også selvom at Marco fortæller at ” ... der har selvfølgelig altid været noget der var for homoseksuelt til, at jeg kunne gå til det.”(Bilag2:9) og hvor han som barn i børnehaveklassen fik en flad af sin mor, fordi at han tog en kjole på som udklædning (Bilag2:9).

Dette tolker jeg, ud fra Becker, som udtryk for at Marco ikke anser forældrenes reaktion som afvigende, i forhold til Marcos udklædning i børnehaveklassen, og det at forældrene bestemte at der var nogen ting som Marco ikke måtte gå til, fordi at Marcos forældre fandt disse fritidsinteresser for homoseksuelle. Hermed gives det udtryk for at forældrenes voldelige adfærd, er en sanktion for Marcos afvigende adfærd. Hvilket jeg, ud fra Becker, tolker for at Marco giver udtryk for at hans forældres voldelige adfærd er, som Becker beskriver det ”... *om ikke passende så i det mindste mindre upassende.*”(Becker, 23005:48). Idet at jeg tolker Marcos udsagn, som udtryk for at forældrenes voldelige adfærd er afvigende i forhold til majoritetssamfundets normer, men Marco i sit udsagn samtidig med også giver udtryk for at hans forældres voldelige adfærd var en reaktion/sanktion på Marcos og hans brors afvigende adfærd. Dette tolker jeg, som udtryk for at forældrenes afvigelse fra majoritetssamfundet legitimeres igennem argumentationen for, at volden og den afvigende adfærd er formålstjenstlig. Hvilket, ifølge Becker, har til hensigt at forme effekten, risikoen for stempelingen af denne afvigende adfærd, således at den, som Becker beskriver det, bliver af ”... *selvets eller andres misbilligelse drastisk reduceret som en begrænsende indflydelse.*”(Becker, 2005:47)

Marcos udsagn om hans forældre, sammen med hans udsagn om at han i sit nærmiljø har mødt mange andre drenge, som er udsat for vold fra deres forældre, fordi de har udvist en afvigende adfærd. Dette tolker jeg, som udtryk for at Marcos forældres voldelige adfærd er en sanktion på, hvad der vurderes som en afvigende adfærd i nærmiljøet og den voldelige adfærd- sanktionen, tager afsæt i de normer som Marco også beskriver for sit nærmiljø, at mange andre drenge oplever vold fra deres forældre fordi de har udvist en afvigende adfærd. Heri giver Marco i sit udsagn udtryk for at hans forældre, som Becker beskriver, at ”...*ofre det større samfunds krav til fordel for kravene fra mindre, sociale grupper,*”(Becker, 2005:48) som Marcos forældre er en del af. Dette sker nødvendigvis ikke på baggrund af at forældrene forkaster samfundets krav og normer, Becker argumenterer for at dette nærmere skyldes at der er ”...*andre normer, som anses for at være mere presserende eller aftvinge en højere form for loyalitet, bliver tildelt forrang*”(Becker, 2005:48). Hvilket, ud fra Goffmans reaktionsstrategier, er udtryk for at Marcos forældre forsøger at kontrollere de sociale informationer som omhandler den afvigende adfærd, som en strategi for at håndtere, samt forsøge at fjerne det sociale stigmatiseringsgrundlag (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:45). Dette med hensigten om at bevare familiens ligeværd i forhold til de forventninger og vurderinger der er i familiens nære omgivelser, og herved fortsat fremgå som værende ikke-afvigende og hermed undgå at blive stemplet som outsiders.

Marco fortæller om da han boede hjemme, og nogle af hans venner spurgte ind til ham og om hvordan hans forældre var ” *så har jeg altid sådan: ” nårh nej, mine forældre de er fine ”.*” (Bilag2:12), Marco fortæller fortsat ” *Jeg har heller aldrig anmeldt mine forældre, for nogen af alle de ting de har gjort i mod mig... for de har også gjort mange ting for mig, de var jo også mine forældre, de sørgede for at jeg kom til Danmark... de var nogen rigtig gode forældre, på mange områder. Så jeg har virkelig ikke lyst til, altså jeg kunne have, både fået min mor, min far og min storebror i fængsel.*”(Bilag2:12). Marco fortæller, at han engang kom tilbage til efterskolen ”... *med blod løbende ned af øret, fordi min far havde hevet mig så hårdt i øret --- Og efterskolen, pædagogerne, de vidste jo ikke hvad de skulle gøre... De kunne jo anmelde det til politiet, men så ... ville jeg blive tvangsfjernet... det havde jeg jo ikke lyst til... Fordi så udstiller jeg mine forældre, og jeg kunne jo vælge bare at blive der, og så valgte jeg bare at blive på efterskolen og holde lav profil, rigtig lav profil. Hvor jeg så ikke sagde noget de her par måneder hvor jeg var på efterskole også.*”(Bilag2:6). Marco fortæller, at hans bror en dag kommer op på Marcos efterskole og tog kvælertag på Marco ude i efterskolens gård ” *Så alle kiggede ud af vinduet og så kom han og så slog han mig, og tog kvælertag på mig op ad væggen, mens alle eleverne, stort set alle eleverne, stod og kiggede---* Der blev ikke ringet til politiet eller noget, det var også eget ønske, jeg bedte om at der skulle ikke ringes til politiet de så det godt. Der var ikke nogen af dem der gjorde noget.”(Bilag2:7), Marco fortæller, at det var pædagogerne der spurgte Marco om de skulle ringe til politiet, men at pædagogerne derudover ikke gjorde noget(Bilag2:7).

Det er min tolkning, at Marcos valg om at han på efterskolen vælger er at trække sig tilbage og holde lav profil, at dette er, ifølge Goffman, et udtryk for Marcos reaktionsstrategi om at undgå den smertefulde oplevelse af omverdenens reaktion på hans afvigelse, om det er hans homoseksualitet eller om det om hans forældres vold over for ham. Disse to kan være sammenhængene, da Marco giver udtryk for, at være er bevidst om at årsagen til at hans forældres vold skyldes hans homoseksualitet. Hvis han derfor står til at skulle forklare volden vil han hermed også fortælle at denne er udløst af hans afvigelse som homoseksuel, hvilket modarbejder den positive egenskab som Marco har tillagt sin homoseksualitet, igennem en symbolsk identitet. Derfor tolker jeg, at Marcos isolation og valget om ikke at anmelde volden og hermed ikke afsløre afvigelsen; at Marco er udsat for vold af sin familie. At dette har til hensigt for Marco, at kunne bevare hans homoseksualitet som en positiv egenskab, i forhold til sine omgivelser. Samtidig med at Marco herved skjuler sin afvigelse; at være udsat for vold fra sine forældre. Denne afvigelse forsøges hermed hemmeligholdt, da en politianmeldelse sandsynligvis vil medføre at Marco vil blive tvangsfjernet fra sin familie,

hvilket dermed også udgør endnu en afvigelse i forhold til forventningerne til andre jævnaldrende i majoritetssamfundet. Hvilket er udtryk for, at Marcos valg sker med udgangspunkt i at undgå en yderligere stempling og social stigmatisering- miste sin accept og status på efterskolen som ligeværdig.

Det er min tolkning, at Marco i sit udsagn giver udtryk for, at opleve hans forældres adfærd som ikke afvigende i forhold til hans families nærmiljø. Hvilket kan være årsagen til at Marco valgte at hans familie ikke skulle anmeldes til politiet, idet at Marco herved oplevede denne vold som familiens sanktion og dermed om ikke som retfærdig, men så som mindre upassende. Da forældrenes voldelige adfærd skyldtes at Marcos homoseksualitet var afvigende, ikke kun i forhold til familien, men også i andre grupper i Marcos nære miljø. Dette giver Marco udtryk for i hans beretning om, at de venner han havde inden han kom på efterskolen mobbede Marco med hans homoseksuelle adfærd, og herigennem blev Marco stemplet som outsider. Hvilket kan være årsagen til, at Marco først planlægger sin flugt da han bliver truet på livet, ” *Min far sagde flere gange, at hvis jeg ikke ændrede mig så ville han slå mig ihjel, så ville jeg sørge for at han kom i fængsel--- så lige pludselig så gjaldt det jo om: ” vil jeg leve eller vil jeg ikke leve”.*”(Bilag2:4).

I § 46 i Lov om social service fremgår det at denne lov har til formål med særlig støtte til børn og unge, ” *...at yde støtte til børn og unge, der har et særligt behov herfor, er at sikre, at disse børn og unge kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende.* ”. Dermed har denne lov til formål at støtte børn og unge i at få samme vilkår som deres jævnaldrende.

Pædagogernes valg om at efterleve Marcos ønske om ikke at anmelde voldsepisoderne, tolker jeg som udtryk for at pædagogerne forsøger at anerkende Marco som et unikt individ og medlem af en unik familie, hvilket teoretisk beskrives som ” *indebærer anerkendelse af familiens historie og af den etniske, kulturelle, religiøse og sproglige familiemæssige kontekst, barnet aktuelt er en del af.* ”(Skytte i Schou og Pedersen,2011). Denne særbehandling medfører en udelukkelse for at Marco i situationen oplever ligebehandling, dermed oplever Marco også at han ikke har samme vilkår som andre jævnaldrende generelt har. Derved bliver konsekvensen af pædagogernes anerkendelse af Marco som et unikt individ, der er medlem af en unik familie, at Marco derved ikke oplever en ligebehandling med afsæt i majoritetssamfunds normer.

Marcos udsagn giver udtryk for at pædagogerne gerne vil anerkende at han er medlem af en unik familie med unikke normer, og samtidig også ønsker at tage hensyn til Marcos ønsker. Jeg tolker

dette som et udtryk for misforstået hensynstagen igennem ren særbehandling, da dette medfører et dilemma idet at Marco dermed udelukkes fra at blive behandlet som en hvilken som helst anden dreng, *ligebehandling*. Derudover er hensynet til Marcos ønske om ikke at melde familien udtryk for, at der placeres et for stort ansvar på Marco igennem hensyntagen, *særbehandlingen*, hvilket jeg tolker som udtryk for dilemmaet om, at Marco er en stor dreng, som er i stand til at fortælle hvad han ønsker og skal derfor medinddrages i beslutningen om hvad der skal gøres, men ved at særbehandle og lade Marco bestemme selv, glemmes det perspektiv at Marco også er et barn som skal beskyttes.

Det er min tolkning, at Marcos beskrivelse af pædagogernes reaktion; at de på Marcos anmodning ikke anmelder volden til politiet og derudover ikke gjorde noget. Dette er udtryk for, at Marco oplever dette som pædagogernes anerkendelse af de voldelige episoder som værende en del af Marcos individuelle familiære kontekst, hvilket bidrager til en forstærkning af Marco oplevelse af volden som han udsættes for, ikke anses for at være afvigende- idet at omgivelserne ikke reagerer på handlingen (Becker, 2005:35ff.). Herigennem forstærkes Marcos udsagn om at volden er en sanktion for regelbrydende adfærd og dermed er volden mindre upassende. Hvilket hermed også kan være medvirkende årsag til at Marco først flygter fra familien og volden, da han ikke oplever at have noget andet valg.

Marco fortæller at dengang han opsøgte hjælp” *Altså min største bekymring var, at jeg simpelthen ikke var i målgruppen... jeg havde det ikke hårdt nok, og når man så siden hen tænker over det, så var jeg jo i målgruppen...*”(Bilag2:14).

Dette tolker jeg som udtryk for, at Marcos omgivers forventninger omkring volden som ikke-afvigende på daværende tidspunkt havde indflydelse på Marcos egen vurdering af hans situation. Hvor han hermed også giver udtryk for at han efterfølgende har oplevet, efter at flyttet til andre omgivelser, at volden som han oplevede var afvigende.

Mohammed

Mohammed fortæller, at da han taler med andre unge om nogen af de vilkår han lever under hos sine forældre, oplever Mohammed at nogen af dem, fortæller Mohammed at de har det på samme måde, selvom at Mohammed har en oplevelse af, at det ikke er sandt, da de laver meget af det som Mohammed ikke må for sine forældre. Mohammed fortæller også at andre unge, som fortalte at de ikke havde det ligesom Mohammed, ville sige til ham at: *”Familie er familie, du skal respekterer dem, lige meget hvad.” Om de siger du skal gå i seng klokken ni om aftenen, så skal du bare gøre det.*” (Bilag1:19). Mohammed fortæller, at han på daværende tidspunkt kun var sammen med venner som havde indvandrere-eller arabisk baggrund.

Dette tolker jeg som udtryk for, at de andre jævnaldrende Mohammed omgås med på daværende tidspunkt, vennerne med indvandrere eller arabisk baggrund, at de også oplever krav fra deres forældre som de skal efterleve, men at disse krav er forskellige fra dem som Mohammed oplever fra sine forældre. Derudover tolker jeg, at dette også er udtryk for at der i blandt Mohammeds jævnaldrene, med indvandrere eller arabisk baggrund, er en forventning om at man skal efterleve disse krav uanset forskelligheden i dem. Dermed er det anset som værende regelbrydende i denne gruppe af unge, med indvandrere eller arabisk baggrund, ikke at efterleve sine forældres krav også hvis disse krav ikke er tilsvarende med de krav som andre jævnaldrende oplever fra deres forældre.

Mohammed fortæller samtidig at han på daværende tidspunkt *”... ikke vidste at der fandtes en anden vej--- Jeg havde det mere med, at man skal respektere dem og man skal være sammen med dem.*” (Bilag1:15).

Det er min tolkning, at Mohammed heri giver udtryk for at han havde accepteret denne gruppe og anså denne gruppes forventninger og vurderinger om, at man skulle respektere sine forældre ved at efterleve deres krav, som værende ikke-afvigende og dermed ville han, ved ikke at efterleve sine forældres krav, udvise disrespekt over for sine forældre og dette ville være en afvigende handling som kunne medføre at Mohammed ville blive stemplet som outsider af denne gruppe af jævnaldrende.

Det er, ud fra Becker, min tolkning at Mohammed interagerer i to gruppers sæt af forventninger, herunder Mohammeds families forventninger til Mohammeds faglige kunnen, hvor at familiens reaktion-volden, krav og betingelser udgør sanktioneringen for at Mohammed afviger fra familiens forventninger. Og Mohammeds jævnaldrende venner, med indvandrere eller arabisk baggrunds, forventninger om at Mohammed skal efterleve sine forældres krav og gøre som de siger. Dette

medfører en forstærkning af Mohammeds oplevelse af at hans forældres adfærd anses af Mohammeds primære omgivelser som værende ikke-afvigende. Mohammed oplever således volden som sanktion for hans afvigelse- ikke at kunne efterleve familiens faglige krav, og hvis at Mohammed vælger at bryde med volden, vælger han hermed også afvige fra gruppen af jævnaldrende med indvandrere eller arabisk baggrunds forventninger.

Mohammed fortæller, at han dengang han fandt ud af at hans uddannelsesvejleder på skolen kunne hjælpe med familieproblemer ”så tænkte jeg ”*uha det skal jeg ikke rode mig ind i det her, det er alt for stort område*” Jeg kan slet ikke beskæftige mig med det, du ved.”(Bilag1:15). Derudover fortæller Mohammed, at engang da han kommer i skole med et blå øje fordi han var blevet slået ”*Og så sagde jeg bare at jeg faldt på min cykel.*”(Bilag1:19). Mohammed fortæller at han derudover ikke har haft synlige mærker, da Mohammeds far siden dengang mest slog ham ”--- *på ryggen og armene og skuldrene.*”(Bilag1:19) derved blev mærkerne skjult af Mohammeds tøj.

Det er min tolkning at Mohammed i sit udsagn om *at det er for stort et område og det kan jeg ikke beskæftige mig med*, giver udtryk for omfanget og kompleksiteten af hans problemstilling.

Mohammed identificerer sin situation som værende familieproblemer, hvilket jeg, ud fra Becker, tolker som et udtryk for, at de vilkår han lever under med sine forældre anses for at være afvigende i forhold til majoritetssamfundet, hvilket hans udsagn om at forklare sit blå øje som et uheld tydeligvis giver udtryk for. Det er min tolkning, at Mohammeds forældre har været bevidst om at deres voldelige handling i majoritetssamfundet anses som afvigende, idet at slagene er placeret således, at mærker herfra kan skjules for omverdenen uden anstrengelser. Dette er, ud fra Goffmans reaktionsstrategier, udtryk for at forældrene forsøger at skjule eventuelle synlige informationer der kan henlede til at Mohammeds forældres afvigende adfærd vil blive afsløret, og at familien vil blive stemplet som afvigende i forhold til majoritetssamfundets forventninger.

Mohammed fortæller, at han har oplevet psykisk og fysisk vold af sine forældre og at han har fået slag ”*masser af gange.*”(Bilag1:19), men at den fysiske vold ”... *tog jeg ikke så tungt, for jeg går selv til kampsport så jeg bliver mere hærdet af kampsport end mine forældre--- men det psykiske det var det der var det slemmest.*”(Bilag1:26).

Mohammed giver udtryk for, at den fysiske vold som han oplevede fra sin far ikke var særlig betydningsfuld, dette tolker jeg, som udtryk for at Mohammed herigennem tager udgangspunkt i en forventning om at det ikke er anset som afvigende at drenge oplever fysisk vold fra deres forældre,

ligesom Marco i tidligere afsnit italesætter, at man som dreng ” *hvis man ikke opfører sig ordenligt, så ”poh” får man bare lige en på hovedet.*”(Bilag2:17).

Delkonklusion for vold i nære relationer

Jeg har igennem min teoretiske diskussion fundet, at årsagen til at Mohammed og Marco ikke forsøger at bryde ud af deres voldelige situation og søge hjælp tidligere, kan skyldes at de begge oplever at volden, som af deres nære omgivelser blive vurderet for at være formålstjenstligt og have en opdragende faktor, og dermed ikke som en afvigelse men derimod en sanktion på Marco og Mohammed adfærd, som vurderes at være afvigende af deres daværende primære omgivelser. Derved bliver volden opfattet som en naturlig reaktion på deres afvigende adfærd.

Derudover er det med baggrund i Marcos udsagn om hans oplevelse af pædagogerne på efterskolen, at socialarbejdere i deres forsøg på at tage hensyn til den enkelte og anerkende den enkelte som et unikt individ med unikke behov, at denne rene særbehandling af Marco medfører, en for Marco, bekræftelse i volden anses for at være mindre upassende. Dette kan risikere at bekræfte Marco i en normativ tilgang til volden, der ellers generelt er forstået som afvigende adfærd. Dertil skal nævnes at min tolkning, herom bygger alene på Marco udsagn for hans oplevelse af situationen.

Det er min tolkning, at Mohammed og Marco begge giver udtryk for, at hvis de søger hjælp for den vold de oplever fra deres familier, at dette udover at de vil miste deres medlemskab hos deres familie, også medfører en risici for at grundet deres handlinger, vil blive stemplet som afvigende af deres venner.

Hos Marco omhandler det hans venner på efterskolen, hvor Marco giver udtryk for en indirekte oplevelse af at vennerne på efterskolen vil stemple ham som afvigende på grund af den vold han udsættes for af sin familie. Hvor Marcos udsagn om at da hans bror tog kvælertag på ham i gården, på efterskolen, der stod alle eleverne og kiggede på det ske(Bilag2:7). Dette tolker jeg som udtryk for Marcos oplevelse af ydmygelse, idet at de andre ser ham i en afvigende situation. Marco giver ikke udtryk for, at der sker en yderligere stempling af ham som afvigende fra hans venner på efterskolen, men da Marco også vælger at holde lav profil og ikke fortælle om den vold han derudover oplever, kan en manglende reaktion fra de andre elever eller pædagogerne skyldes, at grundlaget for en eventuel stempling og social stigmatisering fra vennerne på skolen undgås ved at hemmeligholde yderligere tegn på afvigelse. Marco giver i sit udsagn, derudover ikke udtryk for at have oplevet stempling som afviger af jævnaldrende efter at være flygtet fra sin familie og opsøgt hjælp.

Hos Mohammed omhandler det hans venner med indvandrere eller arabisk baggrund, hvor Mohammed fortæller at de direkte har fortalt ham at man skal gøre hvad ens forældre siger, hvilket medfører at Mohammeds flugt hjemmefra og søgen efter hjælp er afvigende i forhold til de forventninger der er hos hans venner med indvandrere- eller arabisk baggrund, hvilket udgør en trussel for Mohammed om at blive stemplet som outsider. Denne trussel oplever Mohammed blive til virkelighed, da han efter at være flygtet fra sin familie oplever, at de af hans venner med indvandrere- eller arabisk baggrund har mistet respekten for Mohammed på grund af at han er flygtet fra sin familie(Bilag1:13).

Jeg finder at Marco og Mohammed, ud fra Beckers teori, giver udtryk for at de oplevede volden som en naturlig reaktion for deres afvigende adfærd. I sammenhæng med deres udsagn for, at de oplevede der ville være en risici for yderligere stempning og social stigmatisering iblandt deres venner hvis de forsøgte at bryde med volden. Marco og Mohammed giver derudover også udtryk for, at de først vælger at flygte fra deres familier og hermed volden, da de begge oplever at de ikke har andet valg, eftersom at Marco trues på livet, og hvis han dermed vælger at blive hos familien vil dette være med livet som indsats. Hvor Mohammed fortæller at han sættes et ultimatum om at efterleve forældrenes karakterkrav, inden for en kort tidsramme eller blive smidt ud af familiens hus. Hvor det for Mohammed forekommer umuligt at forbedre sig fagligt nok inden for den udstukket tidsramme, og dermed er han sikret at han vil blive smidt ud af familien.

Ud fra Beckers stemplings teori og Goffmans reaktionsstrategier for at håndtere den sociale stigmatisering, giver Mohammed og Marco udtryk for at de begge oplever at volden ikke anses som afvigende i deres nærmiljø, og at hvis de søger at bryde ud af volden og derved forlade familien eller søge hjælp, vil dette medføre risici for en yderligere stempning som outsider, i grupper hvor de ellers har opnået accept som ikke-afvigende og ligeværdig. Hvorfor at de i deres valg om at søge hjælp eller bryde ud af volden kan anses som en strategi for at forebygge yderligere social stigmatisering. Eftersom at de først vælger at søge hjælp eller bryde med volden, da de ikke føler at have andet valgt, da det ikke er muligt at blive hos familien.

8.3 Skam og sociale bånd

Jeg vil i dette afsnit af analysen, diskutere hvorledes jeg tolker at henholdsvis Mohammed og Marco oplevelser af skamfølelser er udtryk for henholdsvis sikre- og usikre sociale relationer, også omtalt som sociale bånd, samt hvorledes at Mohammeds og Marcos reaktioner på skamfølelsen har indflydelse på deres mulighed for at opnå sikre sociale bånd og solidaritet. Herunder hvilke problemstillinger mændene oplever i deres sociale relationer i og uden for familien i forbindelse med deres oplevelse af volden.

Jeg har forud for dette afsnit af analysen blandt andet diskuteret hvorledes at jeg oplever at Marco og Mohammed er udsat for, af deres omgivelser, at blive stemplet som afvigende. Denne stempling tager afsæt i *”at holdningerne og forventningerne hos de omgivende mennesker(de signifikante andre) er afgørende for, om menneskers adfærd opfattes som en social afvigelse,”* (Ejrnæs og Guldager, 2010:158).

Marcos og Mohammeds oplevelser af at blive stemplet som afvigende fra deres omgivelser medfører, at Marco og Mohammed oplever en følelse af skam i interaktionen med deres omgivelser. Skamfølelsen bliver hos socialpsykologen Thomas Scheff defineret som *”...den samlende betegnelse for pinlighed, forlegenhed, utilstrækkelighed og akavethed, mens stolthed henviser til den modsatte følelse.”* (Bo, 2012:8). Endvidere anses skammen at have funktionen som et termometer, til at måle om der er tale om usikre sociale bånd og udtryk for at individet er fremmedgjort inden for disse sociale bånd.

Thomas Scheff har hentet sin inspiration for sociale bånd hos tilknytningsteoretikeren John Bowlby, der argumenterer for barnets behov for en sikker base, herunder en tillidsfuld relation mellem barnet og dets omsorgspersoner, *”Denne base gør det muligt for barnet at bevæge sig ud i verden i tryk forvisning om, at forældrene er der, når det vender tilbage.”* (Bo, 2012:11), denne sikre base internaliseres hos barnet *”...som en tryghed i barnet, der efterfølgende overføres til barnets omverden.”* (Bo, 2012:11). Hos Scheff betegnes denne sikre base som sikre sociale bånd, endvidere flytter Scheffs fokuset fra kun at omhandle barnet og dennes omsorgspersoner til at omhandle individets sociale relationer generelt (Bo, 2012:11-12). Hvorvidt der er tale om sikre sociale bånd omhandler at der i det sociale bånd sker en afstemning, hvilket skal *”forstås som en synlig opmærksomhed, nærvær og et enkelt fokus i tankerne, og denne indføling kan både opstå i forbindelse med samarbejde og konflikter.”* (Bo, 2004:12). Denne afstemning er central for

hvorledes at konflikter i de sociale bånd håndteres, da ikke-afstemte sociale bånd medfører *”langstrakte og tilbagevendende konflikter samt konflikteskalering,”* (Bo,2012:12).

Jeg vil med diskussionen i dette afsnit fortsat beskæftige mig med skamfølelsen, hvor Scheff argumenterer for *”at skamfølelse og dens modsætning stolthed er allestedsnærværende og afgørende for menneskers sociale liv.”* (Bo,2012:8).

Med udgangspunkt i Scheff betragtes skammen som værende en følelse, som spiller en central rolle i interaktionen mellem mennesker; skammen fungerer som individets moralske kompas og er heraf knyttet til individets samvittighed, skammen anses for at være et tegn på at der er problemer i relationen og hermed udgør denne en trussel på det sociale bånd. Derudover fungerer skammen som regulerende *”i forhold til vores udtryk for andre følelser, idet at vi føler skam, hvis vi overtræder vores kulturs følelsesnormer.”* (Scheff & Starrin i Bo,2012:8).

8.3.1 De sociale bånd i familien

Jeg vil med afsæt i Scheffs teori fokusere på stolthedens og skammens funktion i forhold til det sociale bånd (Bo,2012:9). *”Teoriens grundlæggende antagelse er, at almindelige mennesker ønsker og har behov for at høre til og sikre sociale bånd, samtidig med at disse sikre sociale bånd skal forstås som et ideal, der aldrig kan opnås”* (Scheff og Retzinger i Bo, 2012:10). Hvilket betyder at det for den enkelte er en vedvarende opgave at sikre sig solidaritet og *sikre social bånd*, hvilket skabes igennem en balance mellem nærhed og distance i forhold til den enkeltes forskellige sociale fællesskaber. Hvor de usikre sociale bånd udgør både for stramme –og løse sociale bånd. Stramme sociale bånd kommer til udtryk ved *”Når relationerne er opslugte, opgiver parternes væsentlige sider af sig selv og deres eget individuelle perspektiv. En sådan opslugt relation er ødelæggende både for individet og gruppen, fordi der lukkes af for nye og konkurrerende perspektiver og dermed udvikling og forandring.”* (Bo,2012:11). Løse sociale bånd betegnes ved at relationens enkelte parter holder hårdt på og er så optaget af deres egne individuelle perspektiver *”at fællesskab og samarbejde vanskeliggøres.”* (Bo,2012:11).

Diskussion

I forhold til Marcos og Mohammeds sociale bånd til deres familie, giver de begge, ifølge Scheffs teori, udtryk for disse sociale bånd er usikre. Da de begge giver udtryk for skam over for deres familie.

Marco

Hos Marco tolker jeg, at det primært er det løse sociale bånd som kommer til udtryk, i det at Marco fortæller at da det går op for ham at han er homoseksuel, der er han selv afklaret med det(Bilag2:11). Det er min tolkning at Marco derved ikke opgiver sin homoseksualitet på baggrund af familiens holdning til homoseksualitet, som det ellers ville være gældende, hvis de sociale bånd var for stramme og opslugende.

Marco fortæller at han vidste at *”Det var virkelig en kamp, jeg skulle tage for at bestemme hvad jeg selv ville--- Altså jeg forestillede mig fra start af, at jeg ville komme op og skændes med mine forældre og jeg ville blive nødt til at trække mig væk fra mine forældre--- Og det er rigtig nok at jeg er blevet nødt til at trække mig væk fra mine forældre.”*(Bilag2:10-11).

Dette tolker jeg som udtryk for, at Marco holder fast i sin seksualitet selvom at dette ikke er i overensstemmelse med familiens perspektiver.

Marco fortæller, at hans mor fik Marcos bror til at slå Marco for at få ham til at forstå at han ikke skulle *”... til gammel elev dag på min efterskole, for det var homoseksuelt, så bankede han det ind i hovedet på mig.”*(Bilag2:9), Marco fortæller, at han engang fik af vide af hans familie at han havde 2 uger til at finde ud af en måde og få ændret sin homoseksuelle adfærd på og *” Min far sagde flere gange, at hvis jeg ikke ændrede mig så ville han slå mig ihjel,”*(Bilag2:4). Marco beskriver yderligere om hans bror, at *” Han er blevet til sådan et menneske, som bare gør alt---for at tilfredsstille mine forældre.”*(Bilag2:17).

Dette er udtryk for at den sociale relation som Marcos bror har sammen med deres forældre er meget stram og opslugende, idet at Marcos giver udtryk for, at Marcos bror vil gøre alt for at tilfredsstille forældrene, herved er dette et udtryk for en opslugende relation, som der er mellem Marcos bror og forældre. Marcos løse sociale bånd til hans familie, samt de stramme bånd mellem Marcos bror og deres forældre, er udtryk for at det ikke er muligt at opnå en afstemning i disse sociale bånd mellem Marco og hans familie. Dette tolker jeg, ud fra Scheff, som udtryk for usikre sociale bånd, samt at konflikten imellem parterne inden for dette sociale bånd, vil på baggrund af manglende afstemning mellem parterne, være langstrakte og tilbagevendende med sandsynlighed for at eskalere. Endvidere medføre de usikre sociale bånd, at Marco oplever en fremmedgørelse i relationen til hans familie(Bo,2012:12).

Mohammed

I forhold til Mohammeds sociale bånd til hans familie, er det primært det stramme og opslugende sociale bånd som kommer til udtryk. Idet at Mohammeds forældres betingelser og krav medfører at Mohammed må opgive at deltage i sociale aktiviteter uden for hjemmet og individuelle aktiviteter i hjemmet, herunder at Mohammed ikke måtte spille computer, se film eller være på facebook (Bilag1:7+16).

Mohammed fortæller at han ikke måtte have venner på besøg og kontakten til jævnaldrende skete kun via” ... *facebook venner og skolen, det var det eneste.*”(Bilag1:12). Mohammed fortæller ” *jeg havde intet privatliv, udover at jeg ikke måtte gå ud... Altså mit værelse måtte kun bruges til at sove i, det måtte ikke bruges til andet.*”(Bilag1:7). Derudover fortæller Mohammed også at han på et tidspunkt oplever at forældrenes krav og betingelser løsnes, og han har derfor mere frihed til at pleje egne interesser, men han vælger på daværende tidspunkt, selv at tage hjem og lave lektier efter skole. Mohammed gjorde dette med hensigten om at forbedre sine karakterer, således at den dag han er nødsaget til at afsløre sine karakterer over for sine forældre, har formået at efterleve forældrenes faglige krav(Bilag1:15).

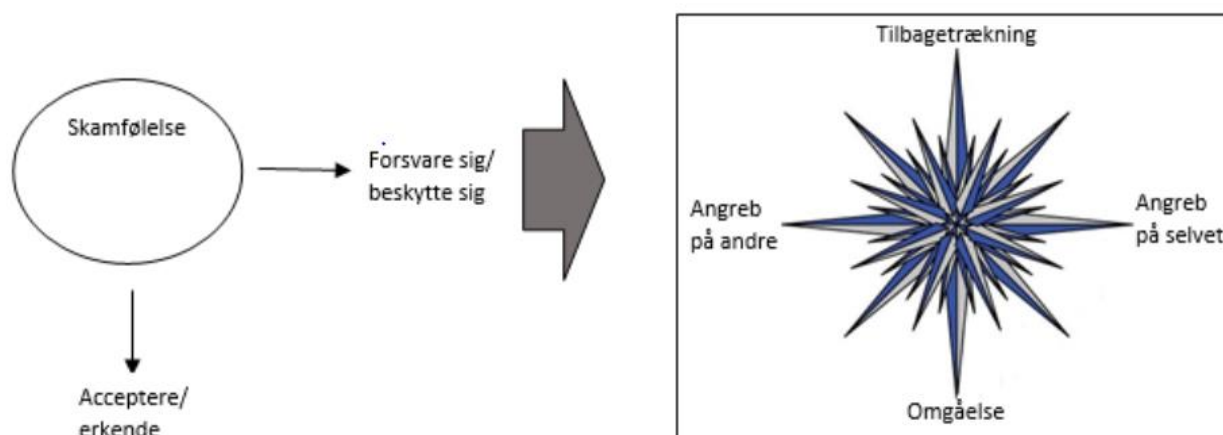
Dette tolker jeg som udtryk for at forældrenes krav og betingelser hermed medførte, at Mohammed blev afholdt og frivilligt også opgav sine egne individuelle interesser. Hvilket er udtryk for at Mohammeds sociale bånd til hans familie var opslugende. Hvilket medfører at det ikke er muligt at opnå en afstemning mellem parterne inden for dette sociale bånd. Mohammed opleves dermed for at have usikre sociale bånd til hans forældre, og den manglende afstemning mellem parterne anses for at være årsag til at konflikten i mellem parterne ikke håndteres på en hensigtsmæssig måde, hvorfor at konflikten vil være langtrukken og tilbagevendende med sandsynlighed for at eskalere(Bo, 2012:12). De usikre bånd mellem Mohammed og hans familie medfører også, at Mohammed oplever fremmedgørelse i forhold til hans familie.

8.3.2 Reaktioner på skamfølelsen

Inden for stemplingsteorien argumenteres der for at der er en sandsynlighed for at individet, trods sin hemmelige afvigelse og heraf uden en oplevelse/reaktion fra sine omgivende mennesker på grundlag af individets afvigende adfærd. Der kan individet igennem sin egen bevidsthed om sin afvigende adfærd, i forhold til individets omgivers vurderinger og forventninger, udføre en stempling af sig selv (Becker, 2005:40+50). Hvilket også kan sidestilles med Thomas Scheffs og Bengt Starrins argumentation for at skamfølelsen anses som ”...*en samlebetegnelse for en stor*

>>familie<< af emotioner og følelser der opstår når man i en eller anden forstand ser sig selv negativt gennem andres øjne. Alene forestillingen om en sådan negativ reaktion er nok til at udløse skamfølelse.” (Meeuwisse og Swärd, 2004:161). Endvidere vil det individ som oplever at blive stemplet som afviger opleve en social stigmatisering, der ofte medfører at individet udvikler strategier til håndteringen af denne sociale stigmatisering og eventuelt beskytte sig fremadrettet mod denne stigmatisering (Møller i Larsen og Mortensen, 2009:43). Hvor der inden for stemplingsteorien hermed argumenteres for, at individet udviser en form for bevidsthed og strategiske bagtanker i sin udøvelse af disse strategier. Hvilket adskiller sig fra dette afsnits teoretiske diskussion om stolthed og skam, da der heri tages afsæt i at sådanne startegier sker som en direkte reaktion på skamfølelsen(Bo, 2012:17-18). Den amerikanske psykiater Donald Nathanson har udarbejdet en model for disse direkte reaktioner på følelsen af skam, denne kaldes for ”skammens kompas”(Meeuwisse og Swärd, 2004:165).

Skammens kompas

*Denne model er egen kopi af "Skammens Kompas", Daniel Nathanson (Meeuwisse og Swärd, 2004:165).

Diskussion

Jeg vil nu diskutere, hvorledes jeg oplever at henholdsvis Mohammed og Marco reagere på deres skamfølelse med afsæt i ovenstående model, ”skammens kompas”. Herunder hvorledes at jeg tolker Mohammed og Marco giver udtryk for ikke acceptere/erkende deres skamfølelse, men derimod forsvare eller beskytte sig.

Marco

Marco fortæller, at efter hans forældre har set billedet af Marco og hans kammerat klædt ud som Drag Queens, og at Marco har afsløret sin homoseksualitet for dem. Derefter flygter Marco tilbage til efterskolen, og da han har blod løbende ned fra ørerne efter faderens voldelige overfald, spørger pædagogerne Marco om de skal politianmelde volden. Marco fortæller at det ønsker han ikke, og får dermed pædagogerne til ikke at anmelde volden til politiet. Derudover oplever Marco også at hans bror kommer op på efterskolen og tager kvæler tag på ham, hvor at han oplever at alle eleverne på skolen stod og kiggede på mens det skete(Bilag2:7). Marco fortæller at han efter episoderne vælger at holde lav profil ” *Hvor jeg så ikke sagde noget de her par måneder hvor jeg var på efterskole også.* ”(Bilag2:6).

Det er min tolkning, at Marco hermed giver udtryk for at han på daværende tidspunkt valgte at trække sig tilbage som reaktion på den skamfølelse, som Marco oplever i forbindelse med hans forældres voldelige reaktioner på hans afvigelse, samt hans oplevelse af at alle de andre elevers opmærksomhed under overfaldet på skolen. Dette er udtryk for at Marco ikke erkender eller accepterer hans skamfølelse, da hans reaktion er udtryk for at Marco laver en *tilbagetrækning* i forhold til hans familie idet at han vælger at blive på efterskolen, og Marcos udtryk for at holde lav profil kan dermed også være et udtryk for at Marco herved forsøger, som Scheff og Starring beskriver det, at ”...*undgå kontakt til mennesker.* ”(Meeuwisse og Swärd, 2004:166). Derudover tolker jeg også, at Marco udviser reaktionen *omgåelse* idet at hans valg om ikke at anmelde volden, er udtryk for at Marco hermed forsøger at undgå skammen omkring volden, ved herigennem at ignorere eller ryste den af sig. Et andet udtryk for at Marco udviser *omgåelse* omkring sin skam over for hans jævnaldrene, er i forhold til hans homoseksualitet. Hvor Marcos valg om at afsløre sin homoseksualitet og herigennem skabe en symbolsk identitet(se analyseafsnittet ”kampen om normalitet”) og at han herigennem vælger at tage skammen på sig, og herved udtryk for Scheff og Starrings beskrivelse om ”... *i alle situationer at fremhæve sig selv med det formål at vække beundring og misundelse.* ”(Meeuwisse og Swärd, 2004:166). Hvilket det også er min tolkning og fremgår i følgende af Marcos udsagn, at han ikke længere ser hans gamle venner, med indvandrer baggrund, fordi de begyndte at opføre sig mærkeligt over for ham, ” *fordi jeg havde sådan en homoseksuel adfærd, jeg var sådan lidt mere, jeg ved ikke, om jeg var lidt sødere end dem.* ”(Bilag2:11) og da Marco fortæller om dengang han ankom til RED safehouse, hvor der på daværende tidspunkt primært boede piger, ” *Det betød ikke så meget. Også fordi at jeg taler jo*

bedst med piger, for homoseksuelle og piger, de var jo sådan helt op og køre ” en homoseksuel wuhuu ””(Bilag2:23).

Marco fortæller, at han efter være flygtet fra familien har fået hjælp af sin studievejleder til, at hans familie ikke kan få oplysninger om hvor Marco er, og at Marco derudover ikke har”... *kontakt til nogen som helst af mit gamle fodbold, altså mine sportsklubber eller noget som helst. Ingenting kontakt til dem mere,*”(Bilag2:13). Derudover har Marco skiftet mobil og nummer, men familien har haft kontaktet ham igennem en bruger han havde på en App som også var installeret på hans nye mobil, men det har Marco sørget for de ikke kan mere(Bilag2:14).

Dette tolker jeg som *omgåelse* for Marcos reaktion, idet at han har i ovenstående handlinger har til hensigt at beskytte sig mod, at familien vil kunne opnå kontakt til ham og derved undgå situationen for yderligere oplevelse af skam i relationen med familien(Meeuwisse og Swärd, 2004:166).

Mohammed

Mohammed fortæller, om at karakteren af den vold han oplevede fra sin familie” *hos mig er det mere psykisk frem for fysisk. Selvfølgelig var der også noget fysisk men det var mest psykisk terror-- - det fysiske tog jeg ikke så tungt, for jeg går selv til kampsport så jeg bliver mere hærdet af kampsport end mine forældre--- men det psykiske, det var det der var det slemmeste.*”(Bilag1:26).

Det er min tolkning, at Mohammed hermed giver udtryk for at negligere den fysiske vold, som han oplevede i hans udsagn om at det fysiske kunne han godt holde til og det tog han ikke så tungt

Mohammed bliver udsat for omfattende krav og betingelser, alle med afsæt i at Mohammed ikke lever op til de faglige krav som familien har. Mohammed fortæller at han efterlevede de omfattende krav og betingelser, og at dette medførte at han ikke kunne deltage i andre aktiviteter uden for hjemmet, derudover er Mohammeds valg om at efterleve disse krav i sammenhæng med hans eget valg om, at i perioden med større frihed, at han fortsat forsøger at forbedre sig fagligt således at han kan opnå hans families faglige krav. Mohammed fortæller at han i perioden med mindre krav og betingelser” *Jeg hyggede mig sammen med dem og så tænkte jeg at det er det liv jeg gerne vil have. Og jeg stræbede også efter, at jeg her fra sommerferien til næste år til at forbedre mig, indtil jeg får min karakter af vide næste gang...*”(Bilag1:15).

Dette er udtryk for, at Mohammed reaktion på skamfølelsen er i henhold til Scheff og Starrins beskrivelse om at ”... *optræde ydmygt, underdanigt og føjeligt hvilket betyder man hele tide skal være andre tilpas.*”(Meeuwisse og Swärd, 2004:166), hvilket udgør reaktionen *angreb på selvet*,

hvor denne reaktion kommer til udtryk, da Mohammed i dette tilfælde oplever det særlig svært at være adskilt fra familien og ”er på en eller anden måde nødt til at gøre noget ved oplevelsen af at være udenfor”(Meeuwisse og Swärd, 2004:166), hvilket også gives udtryk for i udsagnet om det liv Mohammed gerne vil have.

Mohammed fortæller, at han efter han er flygtet fra sin familie ikke har lyst til at have kontakt med familien, og at han har heller ikke haft det i flere måneder(Bilag1:22). Mohammed fortæller at hans forældre ”...ved hvor jeg træner henne og sådan, jeg har oprettet mig sammen med dem--- Jeg går der stadigvæk nu. Men jeg holdte en pause i tilfælde af at min familie skulle komme der.”(Bilag1:22). Mohammed fortæller at han har modtaget mails fra sin søster, hvor hun har ”...brugt bandeord og : ” hvorfor tager du ikke hjem ” og ” har du nogensinde set en gammel mand falde ned på gulvet af tårer””(Bilag1:23), Mohammed fortæller, at han har valgt ikke at svare på dem ” Og hver gang jeg modtager en mail fra hende så læser jeg den slet ikke, så har jeg bare slettet den, en efter en.”(Bilag1:23).

Mohammed fortæller, at han også lukket sin mailkonto ned og blokeret familien på hans facebookprofil, som han deaktiverer en gang i mellem, fordi de stadig skriver til ham ” Så er der ikke andet end at deaktivere den og så går der lige 2-3-4-5 dage... og så åbner jeg den igen og hvis de skriver igen så sletter jeg dem og blokerer og deaktiverer.”(Bilag1:24). Mohammed fortæller, at han ikke ønsker at tale med familien fordi ” de stiller sindssygt mange spørgsmål lige efter hinanden...Og det kan man godt blive rundtosset og svimmel af, og blodtrykket falder og man får kræft lige pludselig. Ja de spørger: ” hvorfor kommer du ikke tilbage? Hvad laver du nu?” og ” vi vil så gerne have dig tilbage ” --- det bare det, de kan ikke forstå, når jeg siger at jeg vil helst være for mig selv.” (Bilag1:32).

Det er min tolkning, at Mohammeds reaktion på familiens forsøg på at komme i kontakt udgør omgåelse. Dette tolker jeg ud fra Mohammed udsagn, hvor han forsøger at undgå kontakt med familien, og som Scheff og Starrin beskrivelse opnår han derved at ”sørge for ikke at udsætte sig for det der omfattes som risikofyldte situationer, dvs. alle situationer der antages at kunne vække skamfølelsen.”(Meeuwisse og Swärd, 2004:166), som det er min tolkning, at Mohammed giver udtryk for hans antagelse af den skam han risikerer at opleve i kontakten med sin familie, da han fortæller hvorfor han ikke har lyst til at tale med hans familie.

Mohammed fortæller at han nu, hvor han bor for sig selv, *” har jeg selv svært ved at få kontakt, jeg sidder mere for mig selv i værelset alene og ser film --- nu her, der har jeg stadigvæk ikke sådan nogen jeg kan snakke med, men det er også fordi at de gamle venner jeg havde, de har spurgt ind til mig og så sagde jeg til dem: ” jeg har valgt at flytte fra min familie” så har de ikke kunne acceptere det... De er mere sådan at man skal altid bo sammen med familien og gøre hvad de siger og alt det der.”*(Bilag1:12). Mohammed fortæller han har svært ved at få kontakt til andre, han fortæller også at han ved en strømafbrydelse på kollegiet, som endte med at de andre unge kollegiet holdte en grillfest(Bilag1:29), Mohammed vælger i stedet at tage hen på R.E.D. Safehouse, fordi at han savnede noget selskab, *” inde hos mig selv så er der film som jeg kan nyde, men når der ikke er strøm, hvad fanden gør jeg så.”*(Bilag1:29).

Dette tolker jeg som udtryk for, at Mohammed udviser reaktionen *omgåelse*, idet at han vælger ikke at deltage til grillfesten med de andre unge på kollegiet. Da dette for Mohammed opleves som værende en risikofyldt situation, i forhold til ikke at være god nok til at skabe kontakt til de andre unge og derved opleve skam(Meeuwisse og Swärd, 2004:166). Hvor at R.E.D. Safehouse opleves at være et sted som Mohammed ikke oplever værende risikabelt i forhold til oplevelse af skam.

8.3.3 Delkonklusion for skam og sociale bånd

Jeg vil med baggrund i afsnittets diskussioner nu redegøre for, hvorledes at jeg tolker, at Mohammed og Marcos usikre sociale bånd og reaktioner på følelsen skam, herunder deres uerkendte skamfølelse, har indflydelse på deres sociale bånd og oplevelse af solidaritet.

Ifølge Scheffs teori om stolthed og skam, udgør mændenes relation til deres familie, henholdsvis for stramme og opslugende sociale bånd for Mohammed og for løse sociale bånd for Marco. Dette betyder at det er gældende for dem begge, at deres sociale bånd var usikre og de derfor ikke opnåede solidaritet hos deres familie.

Ud fra Scheff og Starrin giver Mohammed og Marco begge udtryk for at de ikke har accepteret eller erkendt deres skamfølelser, som de har oplevet i deres sociale bånd til henholdsvis familien og deres venner, da de igennem forskellige reaktioner i stedet har beskyttet eller forsvaret sig frem for at erkendt eller accepteret følelsen.

Denne uerkendte skam er udtryk for mangel på afstemning mellem partener inden for de enkelte sociale bånd, hvilket derved modarbejder Mohammeds og Marcos mulighed for at opleve solidaritet

i de gældende sociale bånd(Bo,2012:24), idet at ”...den uerkendte skamfølelse blokerer mulighederne for at reparere de ødelagte sociale bånd” (Meeuwisse og Swärd, 2004:169). Da den skjulte skam medfører at man ikke ”... kan få sit eget selv til at knytte an til den anden side hvilket fører til yderligere fremmedgørelse, og på den måde sluttet cirklen.” (Meeuwisse og Swärd, 2004:169). Mohammeds og Marcos uerkendte skamfølelse har betydning for deres fremtidige opbyggelse af sociale bånd, da ”Skamoplevelsen kan medvirke til at befæste social underordning og ulighed, og kan i videre forstand resultere i at man betragter sig selv som underlegen og mindreværdig og dermed overtager fordomsfulde andres holdninger til en.” (Meeuwisse og Swärd, 2004:170). Dermed er Mohammeds og Marcos uerkendte skam ikke alene ødelæggende i forhold til deres aktuelle sociale bånd, men kan resultere i at deres selvbillede bliver domineret af deres uerkendte skam, da denne ” kan det føre til en permanent undervurdering af deres egen person og overvurdering af personer højere oppe i det sociale heraki.” (Meeuwisse og Swärd, 2004:174). Dette har indflydelse på deres antagelse for kunne opleve skam, i forhold til at skulle indgå i nye sociale bånd, da ”Alene forestillingen om en sådan negativ reaktion er nok til at udløse skamfølelse.” (Meeuwisse og Swärd, 2004:161). Dermed medfører Mohammeds og Marcos uerkendte skam, at de bliver fremmedgjorte i deres sociale bånd, og hermed bliver deres oplevelse af, samt mulighed for, at opnå følelsen af solidaritet og samhørighed modarbejdet i af deres uerkendte skamfølelser.

Kapitel 9 Konkluderende diskussion og perspektivering

Jeg vil med mit teoretiske og analytiske afsæt konkludere, at mændene oplever volden fra deres familie som en straf for deres regelbrydende adfærd, i forhold til familiens normer, og at volden dermed har en opdragende funktion. Hvilket er forårsaget af at mændene i deres omgivelser uden for familien oplever, at der er en tendens for, at drenge igennem deres opvækst oplever vold fra familien som straf for at drengene har regelbrydende adfærd. Særligt Marco giver udtryk for at hans forældre, grundet deres kollektive livssyn, straffer Marco for hans afvigende adfærd med henblik på at forebygge en social stigmatisering af familien.

Karakteren af den vold som Mohammed oplever, medfører at Mohammed i hans forsøg på at efterleve hans forældres regler, må opgive at indgå aktivt i sociale relationer uden for familien. Idet at familiens normsæt ikke er forenelige med majoritetssamfundet normsæt, i forhold til passende adfærd for Mohammeds jævnaldrende. Hvor Mohammeds bevidsthed herom optages negativt igennem hans selvbillede og antagelse om, at kunne opnå accept ud fra majoritetssamfundets normer for passende adfærd blandt hans jævnaldrende.

Mændene vælger, først at søge væk fra familien og søge hjælp for den vold de udsættes for, når de oplever at de ikke længere har mulighed for at blive hos familien. Dette skyldes at bruddet med familien alene, eller den opmærksomhed mændene pådrager sig ved at skulle søge hjælp, ikke kun medfører at mændene mister relationen med deres familie, men at de også risikerer en social stigmatisering i deres sociale relationer uden for familien.

Mændenes oplevelse af vold fra deres familier, at blive anset som regelbrydere, og den sociale stigmatisering de har oplevet herigennem, samt det at voldens funktion, som udgør familiens håndtering af uoverensstemmelser mellem mændene og deres familie. Dette medfører at mændenes selvbillede præges negativt. Hvilket resulterer i, at mændene er særligt opmærksomme på deres adfærd, og er sårbare igennem deres overvejelser om hvorvidt de kan blive accepteret i nye relationer, og hermed deres mulighed for at opnå relationer der giver mændene en oplevelse af ligeværdighed og solidaritet. De håndterer deres oplevelse af at blive socialt stigmatiseret med henblik på at undgå yderligere social stigmatisering. Dette gør Marco ved at identificerer sig igennem sin seksualitet, som han tillægger at være en ressource. Hvor Mohammed igennem tilpasning forsøger at opnå tilhørsforhold i nye sociale relationer, samtidig med at han holder sig fra sociale situationer som han antager at udgøre en risiko for at han kan opleve ikke at blive

accepteret, og derved undgår han yderligere social stigmatisering hos hans omgivelser, men dette medfører at Mohammed har sværere ved at finde nye relationer.

Jeg kan ud fra undersøgelsen opsummere at mænd, med anden etnisk baggrund end dansk, også oplever æresrelateret vold, hvilket modargumentere de dele af den eksisterende litteratur som tager afsæt i det pakistanske ordsprog om at: *"når en dreng gør noget forkert, kaster han skam over sig selv. Når en pige gør noget forkert, kaster hun skam over hele familien"*, (ALS Research, 2011:24).

Derudover bidrager undersøgelsen med fund, som peger mod opmærksomhedspunkter inden for det sociale arbejde. Hvor Mohammed fortæller om, at han bliver slået steder på kroppen som dækkes af hans tøj, dette er for ikke at afsløre volden for omverdenen. Derudover giver Mohammed udtryk for, at han af sine forældre bliver afholdt fra at kunne engageret sig i sociale relationer med jævnaldrende på skolen. Marco giver også udtryk for, at han bliver isoleret fra sine sociale relationer blandt hans jævnaldrende som en del af den æresrelaterede vold.

Endvidere beskriver de begge, at de selv fravælger deltagelse i sociale relationer med jævnaldrende i forbindelse med volden. Dette udgør opmærksomhedspunkter, som kan bidrage til en tidligere opdagelse af drenge eller unge mænd, som er udsat for æresrelateret vold.

Dette i sammenhæng med mændenes udsagn, bakker op om de erfaringer som fremgår af rapporten ***kortlægning af erfaringer med efterværn og behov for nye støttemuligheder***. Da mændene i min undersøgelse giver udtryk for både at være usikre på om de kan få hjælp, og om de har det slemt nok til at kunne være omfattet af den hjælp som udbydes inden for området.

Derudover belyser undersøgelsen dette som et meget dilemmafyldt område, inden for det sociale arbejde, idet at mændene giver udtryk for at være meget loyale over for deres forældre. Samtidig med at deres nære omgivelser har samme normalitetsbillede af volden som deres egen familien har. Hvilket medfører at ren særbehandling af barnet eller den unge, samt det at lade ham selv bestemme i forhold til den indsats *der skal stilles ind*, medfører misforstået hensyn og tildeling af for megen ansvar for situationen til den unge. Hos Marco har denne særbehandling betydet at hans situation fortsatte uændret, samtidig med at han forsøgte at skjule yderligere voldelige hændelser med frygten om at blive opdaget. En ren ligebehandling af Marco ville nødvendigvis ikke have været løsningen heller, idet at dette kunne have medført en indsats, som ikke var hensigtsmæssig i forhold til Marcos individuelle situation, dette kunne medføre en stærk forværring af situationen. Derfor vil en pendling mellem ligebehandling og særbehandling være at foretrække i forhold til den sociale indsats for mændene.

Mændene i min undersøgelse beskriver begge, herunder særligt Marco, situationer hvor volden de udsættes for bliver synlig for deres omgivelser på skolen, uden at der bliver grebet ind fra de socialfaglige personer. At de socialfaglige personer ikke underretter eller yder en indsats over for volden, fremgår også som et mønster blandt de voldsudsatte i *Brugerundersøgelse om æresrelateret vold*.

Litteraturliste

ALS Research (2011): *"Kønsligestilling blandt etniske minoriteter i Danmark – Best practice og kortlægning af viden og indsatser"*, Minister for Ligestilling, Danmark.

ALS Research (2014): *"Kønsroller og social kontrol blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund"*, KBH., ALS Research.

ALS Research (2009): *"Mænd der slår Kvinder – Pilotundersøgelse af mænd med anden etnisk baggrund og deres syn på vold i ægteskabet"*, KBH., ALS Research.

ALS Research (2011): *"Ung i 2011- nydanske unges oplevelser af social kontrol, frihed og grænser"*, Ministeriet for integration og ligestilling.

Becker, H. S. (2005) *"Outsideren – studier i afvigelsessociologi"*, KBH., Hans Reitzels Forlag.

Bredal, Anja (2011): *"Mellom makt og avmakt – om unge menn, tvangsekteskap, vold og kontroll"*, Institut for Samfunnforskning, Oslo.

Danneskiold-Samsøe, S., Mørck, Y. og Sørensen, B. W. (2011): *"Familien betyder alt – vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier"*, KBH. Frydenlund.

Ejrnæs, M. og Guldager, J. (2010): *"Helhedssyn og forklaring – i sociologi, socialt, sundhedsfagligt og pædagogisk arbejde"* KBH., Akademisk Forlag.

Elle, C. og Larsen, K. (2010): *"Social kontrol i etniske minoritetsfamilier"*, Socialforvaltningen i Københavns kommune.

Goffman, E. (1975): *"Stigma"*. KBH., Gyldendal.

Jacobsen, M. H., Lippert-Rasmussen, K. og Nedergaard, P. (2012): *"Videnskabsteori – I statskundskab, sociologi og forvaltning"*, KBH., Hans Reitzels Forlag.

Jareno, K. N., Jensen, T. G., Roselius, M. og Schmidt, G. for Socialforskningsinstituttet (2006): *"Indsatser mod æresrelateret vold- en undersøgelse af indsatsen i seks europæiske lande"*. Ministeriet for børn ligestilling integration og sociale forhold, Kbh.

Jensen, I. (2013): *"Grundbog i Kulturforståelse"*, Samfundslitteratur.

Larsen, J. E. og Mortensen, N. (2009): *"Udenfor eller indenfor – sociale marginaliseringsprocessers mangfoldighed"*, KBH, Hans Reitzels Forlag.

Kvale, S. og Brinkmann, S. (2009): ”Interview – Introduktion til et håndværk”, KBH., Hans Reitzels Forlag.

LOKK (2009): ”Brugerundersøgelse om æresrelateret vold”, KBH., Servicestyrelsen.

Olsen, H. (2002): ”Kvalitative kvaler – kvalitative metoder og danske kvalitative interviewundersøgelers kvalitet”, KBH., Akademisk oplag.

Rambøll & Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet (2013): ”Kortlægning af erfaringer med efterværn og behov for nye støttemuligheder”, Ligestillingsministeriet og social- og integrationsministeriet, Danmark.

Schmidt, G. og Jakobsen, V. (2004): ”Pardannelse blandt etniske minoriteter i Danmark”, Socialforskningsinstituttet, KBH.

Schou, C. og Pedersen, C. (2011): ”Samfundet i pædagogisk arbejde”, Kbh., Akademisk forlag.

Skytte, M. (2007): ”Etniske minoritets familier i socialt arbejde”, KBH., Hans Reitzels Forlag.

Social- og integrationsministeriet (2012): ”National strategi mod æresrelaterede konflikter”,

Socialforskningsinstituttet (2006): ”Fædre, sønner, ægtemænd- om maskulinitet og manderoller blandt etniske mænd”. Nationale forskningscenter for velfærd.

Links:

<http://nyhederne.tv2.dk/article.php/id-3225512:kronologi-over-%C3%A6resdrab-i-danmark.html>

<http://www.etniskung.dk/For-fagfolk/Foraeldreraadgivning>

<http://red-safehouse.dk/om-os/>

www.etniskung.dk

www.Sabaah.dk